

ROVER

*vybrané kapitoly z knihy
Rovering to Success*

LORD BADEN-POWELL OF GILWELL

Obsah

Plavba životem	DRUHÉ ÚSKALÍ – VÍNO
Úkol této knihy	Třetí sklenička
Předávání zkušeností	Pokoušení „dobrých kamarádů“ – první krok
Jediným opravdovým úspěchem je štěstí	Osamělý pijan je zpustlík
Klíče ke štěstí	Charakterní lidé nepotřebují prohibici
Šťastný národ	Síla příkladu
Štěstí	Kouření
Potěšení není štěstí	Přejídání
Chudí boháči	Nadměrný spánek
Štěstí přináší čínorodá práce	Silácké řeči
Sám řiď svůj člun	Přehnaná pracovitost
Sebevýchova je nezbytná	Tělesná zdatnost podporuje sebeovládání
Jděte vpřed s důvěrou	Cesta kolem úskalí
Co řekli jiní	Sebeovládání
PRVNÍ ÚSKALÍ – KONĚ	Ušlechtilý člověk se ovládá
Moji kamarádi koně	Věrnost
Koně	Pravdomluvnost
Fotbal je skvělá hra, ale...	Sebeúcta
Peníze zabíjejí opravdový sport	Autosugesce
Varování	Jak tomík tomkins zvítězil nad smrtí
Proč je sázení škodlivé	Léčba vlastním úsilím
Moc reklamy	TŘETÍ ÚSKALÍ – ŽENY
Ryzí sport	Sexuální pud a rizika s ním spojená
Jak se pobavit a poctivě vydělat peníze	Mužství
Sport	Sexuální nutkání má přirozené příčiny
Pravý sport	Posedlost sexem
Koníčky a jejich cena	Pohlavní nemoci
Vhodná zaměstnání	Milostná dobrodružství
Šetrnost	První lásky
Chopte se příležitosti	Jak najít právě děvče
Odpovědnost	
Jak se připravit na životní dráhu	

Mužovy povinnosti v
manželství
Děti
Rodičovská odpovědnost
Poslední rada na cestě za
štěstím
Péče o vlastní tělo
Jak si uchovat zdraví a sílu
Čerstvý vzduch
Čistota
Cvičení
Batoh
Buď člověk

ČTVRTÉ ÚSKALÍ – KUKAČKY

Kukačky a paraziti
Lidská kukačka
Vemlouvaví vůdci davu
Svoboda myšlení
Životní moudrost
Sebevýchova
Knihy a četba
Cestování jako
sebevzdělávání
Sebevyjádření
Naslouchání
Služba
Občanská služba
Mějte otevřenou mysl

PÁTÉ ÚSKALÍ – BEZBOŽNOST

Kniha přírody
Divy pralesa
Sám v andách

Krása přírody
Putování
Příroda v hvězdářském
dalekohledu
Svět zvířat, ptáků a hmyzu
Schopnosti zvířat a lidí
Duše
Svědomí
Láska

ROVERING

Cíle roverského hnutí
Rover – zálesák na toulkách
Cíl bratrstva roverů
Tábornická zkušenost
Radost z putování
Jak se stát roverem
Lesní moudrost
Buď připraven
O skautském zákonu
Skautský zákon
Roverský program
Radost ze života
Roverova odpovědnost
Vyšší služba roverů
Díra je proto, aby se spravila
Poslední slova

ROVER

PLAVBA ŽIVOTEM

JEDNOU jsem v severní Kanadě pádloval v kánozi z březové kůry přes jezero a zastihla mě vichřice. Bylo to tehdy vzrušující dobrodružství, ale stálo zato.

Sjížděli jsme řeky a říčky, někdy jsme pluli po klidné vodě, jindy přes peřeje a kolem nás se střídaly nádherné lesní scenérie.

Byl to velký zážitek, vyplout z úzkého koryta na širokou jezerní hladinu. Zprvu svítlo slunce, ale pak se nebe začalo zatahovat, přihnala se vichřice a zvedly se velké vlny.

Naše malá, křehká kánoe, na kterou jsme se předtím dívali jen jako na plavidlo, které nás nese po řece, se najednou stala naší jedinou záchranou. Kdyby byla zaplavena vlnou nebo narazila do plovoucího kmene, kterých bylo všude plno, znamenalo by to náš konec.

Pádla, dosud považovaná za pouhý nástroj k pohánění lodi, se najednou stala jediným prostředkem, který nám pomáhal čelit náporu vln a probíjet se vpřed. Všechno záviselo na tom, jak budeme s tímto nástrojem zacházet.

„Když plujete čtyři hodiny napříč otevřeným mořským zálivem, překonáte přes tisíc velkých vln. Každá je úplně jiná a může snadno zaplavit váš člun, pokud na ni správně nenajedete,“ píše Steward E. White ve své krásné knížce „Prales“ a dál přesně popisuje, jak se vypořádat s vlnami, které se valí zepředu, z boku nebo zezadu.

Vždycky všechno závisí na vaší soustředěnosti, odvaze a pohotovosti. Stačí nejmenší zaváhání a jdete ke dnu. Tenhle zápas však stojí zato.

„Nic tak nevyburcuje vaše fyzické a intelektuální schopnosti. Jste naplněni vzrušenou radostí. Všechny svaly, napjaté k prasknutí, okamžitě a přesně reagují na nejmenší podněty. Celí se chvějete utajenou energií. Vaše mysl se soustřeďuje na boj s jednou vlnou, a jakmile ji máte za sebou, vrhá se s neutuchající dychtivostí na další. Jste v jakémsi opojení. Každá vlna je jako člověk, perete se s ní jako s nepřítelem a vítězoslavně jásáte, když poražená odšumí do závětří. ‚Táhni, potvoru! křičíte. ‚Co bys chtěla? Myslíš, že mě přemůžeš?‘ Zaburácení vichřice a hukotu vod jste příkrčení a jako boxer v obraně čelíte náporu vln. Přitom jste však připraveni zabrat párkrát pádlem, až se vám naskytne vhodná příležitost. Tento souboj vás příliš zaměstnává, než abyste vnímali, jak postupujete vpřed. Dokud nejste od cíle jen pár set metrů, neuvědomujete si, že se k němu zvolna

blížíte. Přitom však nesmíte polevit. Vlny, s nimiž se utkáte na posledních stech metrů, jsou stejně nebezpečné jako ty, kterým jste uhýbali čtyři míle od pobřeží.“ Přesně stejné je to i v životě.

ÚKOL TÉTO KNIHY

TOHLE všechno – klidné putování po bezpečném proudu, vplutí na velké jezero, rostoucí překážky a nesnáze, vlny a skaliska, kterým se vyhnete, jen když řídíte loď velice pozorně, vítězné překonání všech nástrah, vklouznutí do chráněného přístavu, příjemný táborový oheň a tvrdý spánek unavených mužů – přesně tímhle člověk prochází v životě. Příliš často však uvízne v rozbouřených vodách nesnází nebo pokušení, především proto, že nevěděl, co ho čeká a jak si počínat.

Citoval jsem několik praktických rad Stewarta Whita o pádlování při plavbě po moři. Na dalších stránkách vám chci nabídnout podobné zkušenosti, jaké jsem nasbíral v boji s vlnami a překážkami, které na plavbě životem i vy pravděpodobně také potkáte.

PŘEDÁVÁNÍ ZKUŠENOSTÍ

VŽDYCKY se mi zdálo divné, že když člověk umře, odnáší si s sebou všechny znalosti a zkušenosti, které v životě získal, ať už si užíval, nebo usilovně pracoval. Zanechává tu děti nebo mladší sourozence, kteří se musí znovu pracně všechno učit. Proč jim nemůže předat svoje vědomosti a poznatky? Mohli by pak začít tam, kde on sám skončil, a dostali by se mnohem dál.

Právě tahle myšlenka mě přiměla, abych se zmínil o několika překážkách, na které jsem v životě narazil, a pověděl vám, jak se podle mého mínění dají překonat. Neříkám „jak jsem se s nimi vypořádal já“, protože jsem někdy zvolil nesprávný způsob při jejich zdolávání, ale později jsem z vlastních omylů pochopil, co jsem měl udělat.

Tahle knížka proto není určena zkušeným lidem. Ty od dalšího čtení zrazuju. Píšu ji pro vás, mladé lidi, kteří se díváte dopředu a chtěli byste vědět, kam vlastně míříte a co byste měli v životě dělat. Myslím si, že vaše generace je o něco rozumnější, než byli v minulosti vaši předchůdci. Nechcete se podobat housatům, o kterých píše ve své černošské baladě B. B. Valentine: „Připomínaj tak nák housata, jak šlapou za těma, co krácej před nima, a nevěděj, kam vlastně dou. Husím pochodem za svým tátou, starým husákem, nic jinýho než jejich táta dělat nesvedou.“

Navrhuju, abychom tyto kapitoly pojmenovali „Rovering to Success“ – „Putování za úspěchem“.

Další důvod, který mě k tomu vede, najdete v poslední kapitole.

Slovem rovering – putování – nemyslím bezcílné toulání, ale hledání cesty, pouť po stezkách k určitému cíli, při níž jste si vědomi toho, jaké překážky a nebezpečí vás mohou potkat.

Musíte očekávat mnoho obtíží.

Já sám jsem pil z poháru hořkosti i užíval sladké plody života ve všech koutech světa. Nemyslete si, že mluvím o něčem, s čím nemám žádné zkušenosti.

Život by byl nudný, kdyby byl jen samá sladkost. Sůl sama o sobě má hořkou příchuť, ale pokud se podává jako součást jídla, dá mu správnou chuť. Obtíže jsou solí života.

Matka básníka Goetha řekla moudrá slova o životě: „Nevyhledávám nepříjemnosti, ale drobné radosti. Když jsou dveře nízké, sehnu se. Mohu-li odstranit ze své cesty kámen, udělám to. Když je moc těžký, obejdu ho.“

Jinými slovy – nešla hlavou proti zdi, nevyhledávala konflikty, ale brala věci takové, jaké jsou, a snažila se z nich získat to nejlepší.

To je způsob, jak dosáhnout úspěchu.

JEDINÝM OPRAVDOVÝM ÚSPĚCHEM JE ŠTĚSTÍ

CO je úspěch?

Být první? Bohatství? Postavení? Moc?

Nic takového!

Tyto věci a mnoho podobných vás přirozeně občas napadnou. Lidé zpravidla považují za úspěch, když v něčem vyniknou nad ostatní a ukáží, že jsou v tom či onom lepší. Jinak řečeno, když něco získají na úkor druhých.

To já za úspěch nepovažuji.

Věřím, že jsme byli přivedeni na tento svět, plný zázraků a krás, se zvláštní schopností těšit se z nich, v některých případech se radovat z toho, že přispějeme k jejich rozvíjení, že můžeme ostatním lidem spíš pomáhat než je předstihovat.

Být šťastný – to považuju za úspěch. Štěstí ale není jen pasivní záležitost, to znamená, že ho nedosáhnete, když budete sedět se založenými rukama, to by pak bylo něco menšího – pouhé potěšení.

My jsme však vybaveni rukama, nohama, mozkiem a ctižádostí, abychom mohli být aktivní, tvůrčí, a to nám pomůže ke štěstí víc než pouhá pasivita.

KLÍČE KE ŠTĚSTÍ

BOHATÝ člověk má omezené možnosti. Může mít několik domů a v každém spoustu místností, ale vždycky pobývá jen v jedné z nich, protože má jen jedno tělo.

V tomto směru na tom není o nic lépe než ten největší chudák. Může se dívat na zapadající slunce a mít z něj potěšení, ale stejnou možnost má i chudý člověk.

Pokud se chudší člověk řídí v životě dvěma zásadami, může se z něho těšit stejně jako milionář a pravděpodobně ještě víc.

První:

„Nebrat věci příliš vážně, ale co nejlépe využít toho, co vám bylo dáno, a pohlížet na život jako na hru a na svět jako na hřiště.“ Ale jak řekl Shackleton: „Život je ta největší hra ze všech her, hrozí však nebezpečí, že k ní lidé budou přistupovat jako k obyčejné hře... Nejdůležitější je zvítězit v ní čestně a krásně.“

Druhá:

„Ať vaše činy i myšlenky vede láska. Láska s velkým L. Nemám na mysli zamilovanost, ale laskavost, kterou projevujete tím, že prokazujete jiným lidem dobré skutky, že jste vlídní, soucitní a dáváte najevo vděčnost za laskavost, kterou někdo prokázal vám. To jest – dobrá vůle. A dobrá vůle je vůle Boží.“

ŠŤASTNÝ NÁROD

NEJŠŤASTNĚJŠÍ národ, který jsem poznal, byli lidé v Barmě. Jejich veselost a dobrá nálada jsou příslovečné. Jednou z jejich velkých „slabostí“ je laskavé zacházení se zvířaty. Žádný Barman by nezabil zvíře, ani kdyby to mělo ukončit jeho trápení. Nejedí maso a ke všem zvířatům se většinou chovají jako k domácím mazlíčkům. Zdá se, že se všichni muži, ženy i děti radují z krás své země, mají na tváři stále úsměv, rádi se smějí a zpívají. Neženou se za penězi a někdo je může považovat za lenochy. Spokojí se jen s tolika penězi a takovou úrodou, které stačí pro jejich obživu, a jinak se těší ze života. Jejich potěšením však není nečinná zábava. Každý mladík prochází obdobím výcviku jako mnich a ať je sebezámožnější, po

jistou dobu žije v dobrovolné chudobě. Pobývá v klášteře, oddává se modlitbám a meditacím, je seznamován se základními mravními zásadami a články náboženské víry. Učí se, jak nejlépe pomáhat těm, kdo jeho pomoc potřebují. Když potom klášter opustí, má v sobě vypěstovaný smysl pro službu ostatním lidem a řídí se prostými zásadami, které z něho dělají dobrého občana.

Pozoruhodný projev takového smýšlení lze vidět v jejich zemi u cest, kde často narazíte na nádoby chráněné stříškami. Každý poutník zde může uhasit žízeň. Pro pěší dávají zhotovit lavičky ti, kteří na to mají.

Fielding Hall napsal v knize o Barmanech toto: „Nezáleží na tom, zda jsou jako jednotlivci úspěšní nebo neúspěšní, barský národ bude vždycky nejlepší na světě – protože je nejšťastnější.“

ŠTĚSTÍ

ŠTĚSTÍ je v dosahu každého, ať je chudý, nebo bohatý. Přesto je poměrně málo lidí šťastných.

Myslím, že většina lidí štěstí nepozná, ani když ho mají na dosah.

Četli jste Modrého ptáka od Maeterlincka?

Je to příběh o dívce, která se jmenuje Myltyl, a jejím bratrovi Tyltylovi. Vydali se na cestu, aby našli „Modrého ptáka Štěstí“. Putovali křížem krážem po celé zemi, hledali a hledali, ale nemohli ho najít, až nakonec zjistili, že nemuseli nikam chodit – štěstí, Modrý pták, bylo všude tam, kde se rozhodli, že budou prokazovat dobro jiným lidem – v jejich vlastní domovině.

Když se zamyslíte nad touto legendou a pochopíte její skrytý smysl, pomůže vám najít štěstí, které je na dosah, i když se vám zdá, že je nedosažitelné.

Spousta lidí považuje svoji práci za otročinu a dokonce i na cestu do práce a z práce se dívají jako na obtíž. Těší se jenom na dovolenou, protože je to podle nich jediný čas, kdy si opravdu užijí. Příliš často se ale stává, že když dovolená skutečně začne, prší a je zima nebo dostanou chřipku a je po dlouho očekávané radosti.

Štěstí se nedá odkládat do budoucnosti. Máte jedinou možnost – radovat se ze života pořád. Moudrý člověk nečeká na neurčité nebe v daleké budoucnosti. Uvědomuje si, že může najít své vlastní nebe zde, na tomto světě, a právě teď. Čím lepší nebe vytvoří dnes, tím lepší tvoří pro budoucnost. Tak snadno jednou dosáhne skutečného nebe, které na něj čeká – nebe věčného odpočinku a pokoje.

POTĚŠENÍ NENÍ ŠTĚSTÍ

HODNĚ lidí si myslí, že „potěšení“ je totéž co štěstí. V tom se však mýlí.

Potěšení je příliš často jen rozptýlení. Možná že vám působí potěšení, když se díváte na fotbalový zápas, něco hraje nebo čtete pěkný příběh či pomlouváte sousedy, přejíždáte se nebo se opijíte. Účinek je však dočasný. Taková radost trvá jen chvíli. V některých případech není to, co potom následuje, ani trochu příjemné – bolení hlavy nazítří ráno.

Štěstí je něco jiného, drží se vás a plní váš život. Zjistíte, že nebe není jen něco vzdáleného tam kdesi nahoře, ale že je přímo tady, na této zemi, ve vašem srdci a kolem vás.

Arnold Bennett definuje štěstí jako „uspokojení, které se dostavuje po plném, opravdovém úsilí“.

Štěstí však znamená něco víc než tohle, jak připouští, když říká, že „skoro každé manželství je lepší než žádné manželství. Velké štěstí prožívá ten, kdo se těší z láskyplného přátelství se svým druhem nebo družkou a z oddanosti svých dětí“.

Zemřelý Sir Ernest Cassel, kterého většina lidí považovala za „úspěšného“ člověka, přiznal nakonec svou prohru. Získal velké bohatství, moc, postavení a dosáhl výjimečných úspěchů v obchodní, průmyslové i sportovní činnosti. Na konci života přiznal, že mu chybělo to nejdůležitější – štěstí. Byl, jak se sám vyjádřil, „osamělý člověk“.

„Většina lidí,“ prohlásil, „příliš věří tomu, že bohatství přináší štěstí. Já, který jsem to zažil, mám snad právo říct, že to tak není. Člověk nejlépe potřebuje to, co se nedá koupit za peníze.“

Jedno sinhálské přísloví říká: „Kdo je šťastný, je bohatý, to však neznamena, že kdo je bohatý, je šťastný.“

CHUDÍ BOHÁČI

JEDNOU jsme byli s mou ženou na zvláštní výpravě. Vydali jsme se na pěší túru po okraji Saharské pouště, kde přechází ve vyprahlou skalnatou divočinu Auresských hor. Měli jsme dvě muly, které nesly naše vybavení, a dva ozbrojené Arabové jako průvodce a ochránce.

Během cesty jsme přešli silnici, kterou postavili Francouzi. Vedla do pouštního města Biskry. V místech, kudy obvykle procházejí klikaté velbloudí karavany, jsme viděli auta ženoucí se po pláni. Uvnitř seděli zahalení turisté s tmavými brýlemi a spěchali ke svému cíli – velkému

hotelu v Biskře. Nepoznali nic z radostí, které přináší putování, vaření pod širým nebem a spaní pod hvězdami.

Když jsme je spatřili, oba jsme vyhrkli: chudáci milionáři! Skutečně – když jste bohatí, přicházíte o spoustu zábavy.

ŠTĚSTÍ PŘINÁŠÍ ČINORODÁ PRÁCE

ANI štěstí domova vás neuspokojí úplně, protože se týká jenom vás a hrozí nebezpečí, že budete sobečtí a sobectví je základem nespokojenosti.

Opravdové štěstí je jako láska – čím víc je rozdáváte, tím víc jich máte. Každý má štěstí na dosah – i ti nejchudší.

Duchovní C. Mitchell napsal: „Nepros Boha, aby tě učinil šťastným, pros ho, aby tě udělal užitečným. Jsem přesvědčený, že štěstí potom přijde samo.“

Podle mne je štěstí částečně pasivní, ale většinou aktivní záležitost.

Pasivní proto, že radost z krás přírody, nádherných západů slunce, velkoleposti hor, zázraků ve světě zvířat, vůně táborového ohně, spolu s radostí ze šťastného domova, vyvolávají pocit vděčnosti ke Stvořiteli, který může být uspokojen jen tím, že tu radost nějak aktivně projevíme, snahou pomáhat druhým.

Aktivní konání dobra je to nejlepší, co můžeme dělat.

Radostný domov, spolu se schopností sloužit ostatním dávají největší štěstí.

Jednou si musel jít stoupnout do kouta kluk, který byl nenapravitelně zlobivý. Vymlouval se, že za to může Pánbůh. „Kdyby Bůh nechtěl, abych zlobil, pomohl by mi a udělal ze mne hodného žáka.“

To mi připomnělo jednoho z burských velitelů, zajatého našimi oddíly, který spílal prezidentu Krugerovi za to, že mu nedal potřebné dělostřelectvo.

Řekl, že když o to prezidenta žádal, dostal typickou odpověď: „Jestli Bůh chce, abychom tuhle válku vyhráli, vyhrajeme ji, ať budeme nebo nebudeme mít dělostřelectvo.“

Velitel na to řekl: „To je moc hezké. Bůh vám dal žaludek, díky kterému si pochutnáváte na pečené huse, ale očekává, že si tu husu oškubete a pečete sám.“

V tom je hodně pravdy. Bůh nám dal všechno, co na tomto světě potřebujeme, abychom žili radostný život, ale je na nás, zda si z toho vybereme to nejlepší, nebo všechno jen promarníme. Život je krátký a proto je důležité, abychom dělali jen to, co za to stojí, a dělali to hned teď. Prvním

předpokladem je, že se v životě nespokojíme jen s hmotnými statky, obchodem, politikou, honbou za penězi a jinými pomíjivými věcmi, na kterých ani tolik nezáleží.

Dívejte se kolem sebe a poznávejte co nejvíc ze zázraků přírody, snažte se na vlastní oči vidět co nejvíc ze světa a jeho krás a zajímavostí, které vám Bůh nabízí. Brzy si uvědomíte, co je pro šťastný život podstatné, a co není.

Já sám jsem si po léta říkal: „Za tři roky už nebudu na světě. Proto musím udělat a dokončit to i ono, než bude pozdě.“

Tenhle zvyk mě vedl k usilovné práci, a tak jsem udělal věci, které bych jinak neustále odkládal na jindy. Díky tomu jsem se vydal do nejrůznějších končin světa, aniž bych čekal, až se mi naskytne vhodnější příležitost – a za to jsem velice vděčný.

Jednou jsem v denním snu sám sebe viděl, jak po smrti přicházím k nebeské bráně a tam mě zpovídal svátý Petr. Laskavě se mě zeptal: „A jak se ti líbilo Japonsko?“

„Japonsko? Žil jsem v Anglii.“

„Jak jsi tedy trávil všechnen čas na tom nádherném světě, plném krásných míst a zajímavých krajů, které jsou tam pro vaše poučení? Ty jsi všechnen ten čas, který ti Bůh dal, promarnil?“

A tak jsem se hned vydal do Japonska.

Spoustu lidí trápí na konci života, že až v té chvíli pochopili pravé hodnoty a příliš pozdě si uvědomují, jak ten čas promarnili tím, že se zabývali věcmi, které nemají žádnou cenu.

SÁM ŘIĎ SVŮJ ČLUN

MLADÍ lidé jako vy, kteří vstupují do života, mají sklon považovat se za součást davu, nechat se táhnout ostatními a nedělat si starosti. Jako ona dáma, která – když ji její duchovní rádce varoval, že způsob jejího života ji vede do pekla – odpověděla:

„No co, když to tam vydrží jiní, vydržím to taky.“

To je úplně scestný názor. Nezapomeňte, že vy jste vy. Máte svůj vlastní život, a jestli chcete být úspěšní, chcete-li být šťastní, záleží jenom na vás, zda toho dosáhnete. Nikdo jiný to za vás nemůže udělat.

Když jsem byl kluk, patřila k populárním šlágrům písnička Sám řiď svůj člun, s refrénem:

Na moři, na řece, uprostřed písečných dun, neskládej ruce v klín, sám řiď svůj člun.

Měla to být rada, jak jít životem – moc dobrá rada!

Představuju si, že spíš pádlujete na kánoi, než veslujete na šináglu. Rozdíl spočívá v tom, že na kánoi se díváte dopředu a sami celou dobu určujete směr své plavby, zatím co na veslici jste obráceni k cíli zády a musíte spoléhat na ostatní, takže někdy zčista jasna narazíte na skryté úskalí.

Takhle vesluje životem spousta lidí. A ještě víc se jich raději nechává pasivně unášet větrem osudu nebo proudy náhod. Je to snadnější než veslování, ale stejně neblahé.

Dávám přednost lidem, kteří se dívají dopředu a sami řídí svou kánoi a určují směr plavby.

Sami řiďte svůj člun, nespolehejte se na jiné, že budou veslovat za vás. Vydáváte se na dobrodružnou plavbu po bystrině dětství, řece dospívání a přes oceán dospělosti k přístavu, ve kterém chcete zakotvit.

Cestou se setkáváte s překážkami a nebezpečím, skrytými úskalími a bouřemi. Život bez dobrodružství by byl strašně nudný. Pokud pozorně kormidlujete, poctivě pádlujete a vesele vytrváváte, pak není důvod, proč by vaše plavba neměla být úspěšná, ať ji začínáte na sebemenším pramínku.

SEBEVÝCHOVA JE NEZBYTNÁ

NEZAPOMEŇTE, že vás škola, kterou jste dokončili, nepřipravila plně na dospělost. Především vám tam ukázali, jak se učit.

Pokud chcete být úspěšní, musíte ve svém vzdělávání pokračovat a učit se dál sami. Navrhuji, abyste se vzdělávali ve třech hlavních směrech: Abyste byli schopni nést odpovědnost:

1. ve svém zaměstnání nebo povolání
2. jako budoucí rodiče
3. jako občané a vůdci jiných lidí

Když jsem skončil školu, zjistil jsem, že se nacházím v tmavé komnatě. Vzdělání, které jsem získal, bylo jako plamínek hořící zápalky, který ukazoval, jak tmavá je ta komnata. Mohl jsem si však vzít svíčku, rozžehnot ji onou zápalkou, aby mi svítila na další cestu.

Jenomže to byla jedna z komnat ve světě o mnoha síních. Měl jsem chuť podívat se i do těch ostatních, to znamená poznat sousední paláce a cizí země, abych viděl, jak tam lidé žijí.

I když se vám zdá váš vlastní pokoj temný a bezútěšný, třeba zjistíte, že je mnoho způsobů, jak dovnitř pustit slunce a zajistit lepší výhled – pokud o to stojíte.

Jestliže chcete dosáhnout v tomto směru úspěch, musíte dělat víc, než jen se starat o svoje osobní štěstí – pracovat i pro svůj národ.

Třeba se vám zdá divné, že by mohl národu pomoci jediný člověk, který není nijak výjimečný. A přece je to tak.

Bůh stvořil lidi, aby byli lidmi.

Na druhé straně dělá civilizace z lidí změkčilá, nesamostatná stvoření městským způsobem života, veřejnou dopravou, tekoucí studenou i teplou vodou a vším ostatním, co dostáváme hotové.

Právě tomu bychom se měli vyhnout.

Často slyšíte, že studium na soukromých školách, kam chodí většina chlapců ze zámožných rodin, není dobré. Je dobré, ne tím, co se učí ve třídách, ale tím, čemu se naučíte na hřišti a mimo školu.

Každý chlapec tam pochopí, že od něho spoluhráči očekávají poctivou hru, skutečně sportovní chování, přímé vystupování a smysl pro čest. Díky jim získá vnitřní kázeň. Než si zaslouží právo, aby ho jiní poslouchali, musí si vydobýt pevné postavení. Jinými slovy, musí ze sebe něco udělat. Je to dost perná práce, ale velmi prospěšná.

Za dávných dob procházeli spartští chlapci velice tvrdým, dlouhodobým výcvikem dříve, než se mohli považovat za muže. Podobně to i dnes dělá hodně primitivních kmenů. Vidíme to ve střední Africe, na jihomořských ostrovech i mezi australskými domorodci. Poznal jsem to u Zuluů, Swaziů a Matabelů. Tento výcvik probíhal tak, že chlapce, který se dostal na práh dospělosti, poslali do buše, aby prokázal svoje schopnosti. Kdo prošel touto zkouškou a vrátil se do svého kraalu, dokázal, že už není chlapec a byl veřejně prohlášen za muže.

V civilizovaných zemích bohužel chlapci nic podobného podstoupit nemusí. Naléhavě potřebujeme pro svou mládež takový výcvik, jestliže máme mít zdatnou populaci a nechceme se stát národem slabochů, alkoholiků a kuřáků.

Proto říkám, že pokud se rozhodnete žít podle správných ideálů, jak o tom píšu na těchto stránkách, neprospěje to jen vám samotným, ale celé zemi.

„Bude z tebe muž, synu můj, a tak vychováš pro svůj národ dalšího muže.“

A co víc – staneš se příkladem ostatním, ze kterých také vyrostou praví muži.

JDĚTE VPŘED S DŮVĚROU

NAZNAČIL jsem (již některá úskalí, na něž můžete najet při plavbě životem. Zmíním se i o některých dalších.

Pro útěchu vám řeknu, že jsem se v životě často octl nebezpečně blízko mnoha ošklivých úskalí. Vždycky když se mi podařilo vyhnout se jim, zjistil jsem, že každé mělo svou světlou stránku.

Stále znovu jsem měl pochmurné vyhlídky, ale všechno nakonec dopadlo lépe, než jsem očekával.

Stávalo se to tak často, že teď každou obtíž vítám. Jsem si jistý, že to skončí mnohem lépe, než se na první pohled zdá.

Nad mým psacím stolem visí maličký totem. Mám ho tam proto, že je to inspirující soška.

Dává člověku sílu ve chvíli, kdy ho čeká nějaká nepříjemná nebo těžká práce.

Když jsme ještě byli bohatá země a platili pravými zlatými mincemi, byla na nich stejná postava. Muž na koni, bojující s odporným drakem. Svatý Jiří.

Mám ho na mnoha obrázcích, starých i moderních.

Jeden z nich je mi milejší než všechny ostatní, ne proto, že je to lepší obraz, ale proto, že je na něm sv. Jiří s krásným úsměvem – bojuje s drakem a přitom se radostně usmívá, odhodlán zvítězit. Právě to je způsob, jak se vypořádat se všemi těžkostmi, i kdyby se zdály sebehorší.

Nechtějte se jen bránit a vyhýbat nepříjemnostem, které vás čekají, ale pusťte se do nich s odhodláním zdolat je a objevit to, co je na nich dobré.

Když chci shrnout tento úvod ke svému tématu, nemohu udělat nic lepšího, než citovat odstavce z díla R. Blatchforda:

„Tvrdím, že v porozumění a službě najde člověk to největší, nejtrvalejší štěstí. Chcete-li lidem sloužit a soucítit s nimi, musíte být spravedliví a nesmíte být sobečtí. Všechny války, všechny zločiny, všecken útlak, všechno, co je nízké, nenávistné a prokleté, pochází z nespravedlivých činů sobeckých lidí. Všechno potěšení a hodnoty, které dávají umění, poezie, literatura, přátelství, mír a láska, jsou dílem těch, kteří milují své bližní a pomáhají jim, dílem filozofů, básníků, malířů, věrných přátel, milujících rodičů, manželů a žen.“

CO ŘEKLI JINÍ

NEJLEPŠÍ způsob, jak dobře obstát na tomto světě, je chovat se tak, jak radíte ostatním, aby se chovali. (Anonym) (Zdá se, že se tu do mne autor tohoto výroku skvěle střelil.)

Na světě není ani tak důležité, kde jsme, ale kam směřujeme.
(Holmes)

Úspěch nezávisí tolik na pomoci ostatních, jako na soběstačnosti.
(Abraham Lincoln)

Nebuď ve své generaci keřem, ale cedrem! (Sir Thomas Browne) Nejsme to, co si myslíme, že jsme, ale co si myslíme, to jsme. (Anonym)

Nám tolik krásných věcí Tvůrce dal, že každý šťastný může být jak král. (R. L. Stevenson)

Sám nos svůj ranec. (Kanadské pořekadlo)

Štěstí je víc než jen úsměv na tváři, je to radost v srdci. (R. Parlette)

První úskalí – koně

TEMNOU stránkou tohoto úskalí je maření času, sázení na závodech a fotbalových zápasech, boj o peníze.

Světlou stránkou je aktivní potěšení z pravého sportu a koníčků a naše schopnost vydělat si na živobytí.

MOJI KAMARÁDI KONĚ

DICK měl docela dobré srdce. Byl to můj oddaný přítel a já jsem ho naučil spoustu kousků. Třeba kdybych mu přikázal, aby zůstal na místě, stál by tam celé hodiny. Jednou se mi to v severozápadním indickém pohraničí náramně hodilo. Jeden kůň z mého oddílu v noci utekl z tábora a zmizel. Tento kůň, označovaný A4, patřil k nejlepším v pluku a jezdil na něm intendanták, takže z jeho zmizení měli všichni pěkný vítr, zvláště plukovník.

Proto jsem vyrazil na Dickovi, abych se toho koně pokusil najít. Celou noc přšelo a padal sníh, takže jsem brzy objevil otisky podkov a sledoval je, místy v blátě, jinde ve sněhu. Vedly mě do horské divočiny, často kame-nitým terénem, kde bylo stopování nejtěžší.

Po několika hodinách a mnoha mílich zamířily stopy přímo na jednu z hor, a tak bylo lepší pokračovat pěšky. Slezl jsem tedy z Dicka a řekl mu, aby tam na mě počkal. Potom jsem se začal škrabat vzhůru mezi skalami a roklemi, dokud jsem za odměnu nenarazil na starého dobrého A4, který se třásl zimou a krvácel z mnoha ran. Očividně byl k smrti vyděšený. Trvalo dlouho, než jsem ho svedl po úbočí, a když jsme se konečně dostali dolů, čekal tam na nás pokojně Dick, takže jsme se hned vydali na vítěz-nou zpáteční cestu do tábora a důkaz svého úspěchu jsem vedl s sebou.

Ubohý A4 se z toho už nikdy nevzpamatoval. Už to nebyl ten starý kůň, nakonec dostal vysokou horečku a uhynul. Plukovník byl však velmi potěšený, že jsme ho s Dickem dokázali přivést zpět, a to mi později moc pomohlo.

Bylo to takhle.

Dick se stal mým „bitevním koněm“. Přestože mi patřil, nesměl jsem ho využívat k ničemu jinému než k jízdě na přehlídkách a při krátkých projížďkách. Nesměl jezdit v postroji ani na lov.

Jednou, když jsem se na něm projížděl nedaleko našeho tábora, uvi-děl jsem běžet po poli divokého kance – byl to pořádný kus! To už jsem

nevydržel. Křikl jsem na svého indického podkoního, aby mi podal oštěp, a pak jsme s Dickem vyrazili za kancem. Zapomněl jsem v té chvíli na všechny zákazy a pravidla, chtěl jsem divočáka ulovit. Po divoké jízdě jsme se k němu přiblížili a já jsem se naklonil dopředu, abych kance probodl oštěpem. V tom okamžiku se ale Dick prudce zastavil, vzepjal se a já jsem málem sletěl dolů. Dick to udělal, protože jsem ho naučil, že kdykoli se někomu ukloním, musí se vzepnout na zadní a hrabat předníma nohama ve vzduchu. Když jsem se tedy předklonil, abych kance probodl, Dick si myslel, že se ukláním a reagoval tak, jak se to naučil – vzepjal se na zadních.

Zatím co Dick prováděl svůj nacvičený kousek, mohlo divoké prase snadno uniknout. Bylo však chytré a řeklo si: Teď mám příležitost tyhle dva zabít! A místo aby uteklo, otočilo se a rozběhlo se k nám. Jak se na nás hnalo, připravil jsem se, že ho přivítám svým kopím, ale když jsem se sehnul, Dick se znovu vzepjal na zadních nohách, oštěp minul cíl a kanec Dickovi ošklivě poranil zadní nohy svými kly. Naštěstí minul Dickovo břicho. Dvakrát se to opakovalo. Když se k nám kanec přiblížil znovu, bodl jsem Dicka do žeber ostruhami tak, že místo aby se vzepjal, vyskočil do vzduchu. Kanec ho podběhl, a když byl pod koněm, vrazil jsem mu kopí do hřbetu a zabil ho.

Horší ale bylo, že jsem musel předstoupit před plukovníka a vysvětlit mu, proč má můj bitevní kůň na nohou takové rány.

„Napadl mě kanec, pane plukovníku,“ řekl jsem. „Musel jsem se bránit.“

„To je hezké,“ řekl plukovník, „ale kde jste přišel k tomu kopí, co ho držíte, na projížďce se svým bitevním koněm? Počkejte – není to ten kůň, co vám pomohl chytit A4, když utekl? Je? No tak, mladíku, příště už se svým bitevním koněm na kance nejezděte!“

KONĚ

MÁM rád koně. Na zdi u mne visí soupis poct těch koní, kteří byli v různých obdobích mými druhy.

Byli to dobří přátelé, ať jsem s nimi bojoval, lovil, hrál pólo nebo závodil.

Dostihy jsou skutečně atraktivní sport. Zrychlí se vám tep, když vidíte ta nádherná zvířata, dokonale vycvičená, jak napínají všechny síly, aby zvítězila pod vedením nejlepších jezdců, mistrů ve svém oboru.

Všechno se omrzí stálým opakováním, i sledování dostihů. Jen málokterý návštěvník si nezapěstří závody sázením na koně. Je to tak běžná věc, že se ostatní dívají na člověka, který nesází, jako na podivína.

Lidi vábí na dostihy spíš možnost vyhrát nebo prohrát peníze než láska ke koním. Spousta dostihových fanoušků se dokonce vůbec neobtěžuje na dostihy chodit, zůstávají doma v pohodlném křesle a čekají na telefonické zprávy o výsledcích. Stávají se tak hříčkou náhody, pokud nejsou otroky něčeho horšího. Nepomáhají nikomu – snad jen majitelům sázkových kanceláří.

FOTBAL JE SKVĚLÁ HRA, ALE...

FOTBAL byl stejně jako kriket a box po mnoho let považován za čistý sport. Než jej začali hrát profesionálové.

Sám jsem fotbal hrával, mám ho moc rád a předpokládám, že vy také. Považuji ho za jednu z nejlepších her na světě. Pěstuje v člověku sílu a odvahu, vede k aktivitě a sebekázní, upevňuje zdraví, dává dobrou náladu – v tom se fotbalu nic nevyrovná. A především vede k nesobecké hře pro mužstvo a ne jen pro vlastní slávu.

Skvělá hra! Přináší vzrušení i divákům, a proto se dostala do spárů vydříduchů.

Fotbalová hřiště patří společnostem, které kupují a platí hráče, prostřednictvím sdělovacích prostředků udržují zájem veřejnosti a mají obrovské zisky.

Místo toho, aby mladí muži hráli fotbal sami, nechávají se strhnout davem a stávají se pouhými diváky.

Ale když se na zápasy jen díváme, za čas se nám to omrzí. Podobně jako u dostihů také u fotbalu se stává sázení příznačným rysem této hry.

Za branami stadionů postávají davy lidí, kteří ani nejdou dovnitř, aby zápas viděli, protože mohou získat i venku nejnovější informace o jeho průběhu a o tom, jak se vyvíjí situace vzhledem k tomu, nač vsadili. Mnozí z nich se však ani neobtěžují chodit ke stadionu a „hrají fotbal“ ještě pohodlněji – sázejí na výsledky zápasů doma.

A tomu říkají sport!

PENÍZE ZABÍJEJÍ OPRAVDOVÝ SPORT

PAK je tu hraní karet. Málokdo hraje karty kvůli hře samé, většinou se hrají o peníze.

Prostředkem výdělků se rychle stávají i jiné sporty. Výhled do budoucnosti je všeobecně špatný.

Jestliže však přináší sázení a sledování zápasů většině lidí potěšení, nebudeme jim to brát. Možná že jim to poskytuje zábavu a rozptýlení, ale určitě to nepřináší štěstí a proto do toho nemá smysl investovat čas ani peníze.

VAROVÁNÍ

MOŽNÁ že si říkáte: Co na tom, jestli je sport čistý, nebo není, přináší přece vzrušení. Dělá to tak každý. Sázkářská vášně patří k lidské povaze a povahu nezměníme. Proč se tím tedy znepokojovat?

Vím, že výhra člověka uspokojuje, ať už ji získal náhodou, nebo dobrým odhadem formy. Já však osobně nesnáším pohled na to, co bylo ryším sportem a teď se z toho stala továrna na peníze. Tuto továrnu vlastní několik vydřiduchů, kteří profitují na úkor mladých lidí. Vychytrale s nimi manipulují tak, že se z mladých lidí stávají hazardní hráči, kteří přitom věří, že jsou skuteční sportovci. Mnozí se nechají vtáhnout do této riskantní „hry“ tak, že je to úplně zruinuje. Chtěl bych vás varovat, protože jsem měl možnost tu falešnou hru s lidmi prohlédnout. Teď už záleží jenom na vás, zda se necháte hloupě obalamutit. Ale teprve až budete starší, lépe sami posoudíte, zda potřebujete právě takovou zábavu, když se vám nabízí spousta jiných a daleko lepších.

PROČ JE SÁZENÍ ŠKODLIVÉ

TO je otázka, kterou byste mi jistě položili. Začal bych asi tím, že napadá skutečný sport jako nemoc a tyje z něho. Pro sázejícího je to předem ztracená hra, protože nakonec téměř vždycky přijde o peníze.

Jen velmi málo lidí pravidelně sázejících na tom vydělá. Pro člověka, který se v penězích přímo netopí, je to velice nebezpečná hra.

Pohled na někoho, kdo vyhrál balík, člověka svádí k tomu, aby nechal práce a zkusil svoje štěstí. Vypadá to jako klíč k rychlému zbohatnutí, ale příliš často se ukazuje, že to je způsob, jak rychle přijít na buben. Téměř vždy to však ve vás živí odpornou vlastnost – chamtivost. Tak zvaný sportovec chce vyhrát kvůli penězům, které za vítězství dostane. Kde se

zahnízdí chamtivost, není místo pro poctivost. Na ubohém dychtění po penězích jiných lidí není nic, co by se podobalo opravdovému sportu.

Mnozí lidé, kteří si mysleli, že tak snadno získají peníze, potopili se hlouběji, než si mohli dovolit. Pak přišly zločiny – museli krást nebo zpronevěřit peníze svému zaměstnavateli, aby mohli zaplatit dluhy. A někdy dokonce spáchali sebevraždu, aby unikli důsledkům své nerozváženosti.

MOC REKLAMY

NEZDRAVÝ rozmach sázení má na svědomí jistá část tisku. Noviny mohou ovlivňovat veřejné mínění pozitivně, nebo se podbízet vkusu veřejnosti, což má často neblahé důsledky.

Naneštěstí je dnes novin, které nadbíhají publiku, víc než v minulosti.

Nedělním novinám, které se podbízejí morbidní senzacechtivosti a přinášejí články o vraždách, intrikách, hrůzných činech a každé špině, konkurují večerníky, přehnaně oslavující profesionální fotbalisty a závodníky, jako kdyby to bylo důležitější než pozitivní události prospívající lidské společnosti.

RYZÍ SPORT

POKUD jste dočetli až sem, patrně si myslíte, že zkažím každou zábavu. Před lety byly zakázány býčí zápasy. Zasloužili se o to lidé, kteří proti nim sepsali petici a podali v parlamentě.

Jejich odpůrci je potom obvinili, že to neudělali ani tak kvůli ochraně býků, ale protože nepřáli jiným lidem zábavu.

Třeba si myslíte, že je to tak i se mnou. Není. Vždycky jsem měl potěšení – a mám je i dnes – z pravého sportu. Myslím si, že ve skutečnosti se mu věnuju daleko víc než většina jiných lidí.

Ještě raději však vidím, jak se baví druzí. A čím víc jich je, tím jsem spokojenější.

Spousta lidí to ale bere za špatný konec, mají pocit, že se věnují sportu, přitom se však nechávají obalamutit lidmi, kteří z nich tahají ve jméno sportu peníze.

Nepochybují, že bych v minulosti také přišel sázením o spoustu peněz – kdyby mi na to nějaké zbývaly. Ale neměl jsem je a natolik jsem ovládal

matematiku, abych si vypočítal, jak pravděpodobná je moje naděje na výhru.

Kromě toho ten, kdo dostane jednou výprask, dá si příště větší pozor. Nikdy nezapomenu, jak jsem se jednou ve škole vsadil a prohrál. Asi bych vám o tom dnes ani neměl vyprávět. Vsadil jsem totiž na koně Paxe proti City a Suburbanovi. Vsadil jsem na něj 18 pencí a přišel o ně. Tím pro mne profesionální dostihy a sázky navždycky skončily.

Miloval jsem však amatérské soutěže, zvláště pokud jsem znal koně a jezdce. Nejlepší to vůbec bylo, když se zúčastnil závodu můj dokonale vycvičený kůň se mnou v sedle. Bylo to něco úplně jiného, než se dívat na stádo cizích koní běžících po dráze nebo sázet na dostihy doma v pohodlné lenošce. Provozoval jsem aktivní sport, ale neutrácel jsem peníze za pasivní zábavu.

S fotbalem je to stejné. Kdysi jsem kopal za školní mužstvo a měl jsem tu hru moc rád. Dodnes se rád podívám na dobrý zápas amatérských mužstev, ale jen málo potěšení mi přináší, když sedím a sleduju profesionály, hrající za peníze, a vidím i slyším davy hysterických diváků. Jejich řev sílí a slabne podle toho, kde je právě míč a jak je ohrožena branka jejich mužstva.

Co je sport? Podle mne to znamená, že se jednotlivec aktivně účastní hry, místo toho, aby platil za to, že někdo hraje místo něho a sám byl jen částí davu diváků.

Já bych si třeba jako hráč golfu nikdy nenajal nosiče holí. Možná proto, že si nemůžu dovolit dnešní poměrně vysoké poplatky. Nebo si uvědomuju, že by se nosiče holí mohla dotknout moje slova. Ale třeba bych to neudělal i ze strachu, že by kritizoval moji neobratnost. Snad také proto, že nerad vidím mladé chlapce vykonávat práci, která nemá žádnou budoucnost. Hlavní důvod je ale ten, že při hře nejraději dělám všechno sám. Stejně je to i při stopování jelena nebo lovu ryb. Nechci mít sluhu, který by to dělal za mne. Dokonce se nenechávám nikým ani stříhat, stříhám se sám – pokud mám ještě nějaké vlasy.

JAK SE POBAVIT A POCTIVĚ VYDĚLAT PENÍZE

ASI řeknete: To je snadné, kritizovat sportovní diváctví, ale...

Co má člověk dělat ve volném čase?

Jak si máme vydělat peníze?

Kde hledat zábavu, kdybychom nechodili na dostihy ani na fotbal?

Pravda, je to nesnadný úkol, vymyslet program, který by vyhovoval každému mladému člověku, ať je chudý, nebo bohatý či něco mezi tím, ať žije ve městě, nebo na vsi – a který by se dal provozovat v zimě i v létě, jednotlivci i ve skupinách, v místnosti i pod širým nebem, ve dne i večer.

Uměli byste sami odpovědět?

Myslím, že ne. Předkládám tu však v několika základních obrysech návrh, který by vám mohl pomoci.

Jeho podstata spočívá ve slovech, která se mohou stát vaším heslem: **NEFLÁKAT SE!**

Plavba po klidném moři za úplného bezvětří není zajímavá. Ale něco úplně jiného to je, když máte kolem sebe širé moře a před vámi je vždycky nějaká vlna, se kterou si musíte poradit; a jen co ji zdoláte, objeví se další.

Až poplujete životem, uvidíte, jaká je to radost, mít vždycky před sebou novou vlnu práce nebo činnosti, se kterou se musíte poprat.

**Odpovídám na otázku, co se
týče:**

- volného času
- peněz
- štěstí

Navrhuji:

- sportovat a pěstovat koníčky
- mít vhodné zaměstnání a šetřit
- pomáhat jiným

SPORT

ZA opravdový sport považuju jakoukoli hru nebo činnost, která vás baví a provozujete ji sami, místo toho, abyste jen přihlíželi. Víím, že v mnoha velkých městech je poměrně málo hřišť a že se na ně nevejdou všichni, kdo si chtějí zahrát. Přesto je všude mnohem víc místa, než hráči potřebují, a jsou také různá hřiště, která dosud málokdo využívá. Měl bych navrhnout spoustu her, které by splňovaly některou z těchto podmínek, ale přiznávám, že je těžké vymyslet něco, co by vyhovovalo všem.

Důležité je, abyste sami přišli na to, který sport nejlépe vyhovuje vašim podmínkám a prostředí, ve kterém žijete.

Pokud vás nic nenapadá, doporučuju jeden sport, který splňuje všechny uvedené podmínky – najdete ho v kapitole nazvané roving.

PRAVÝ SPORT

K pravým sportům, které jsou přístupné všem bez velkých výdajů, patří horolezectví.

Horolezectví? můžete namítnout. V naší zemi se moc provozovat nedá.

Ve skutečnosti k němu máte hodně příležitostí – hned vám o nich řeknu. Vylézt sedmitisícovku je úžasný výkon, ale místy je to obyčejné šlapání do kopce. Obtížné úseky, které prověří vaše lezecké schopnosti, sílu prstů a nohou, nejsou na každém metru. Když spadnete, letíte několik set metrů, než dopadnete. Pád se stejným účinkem můžete absolvovat ve stejně obtížném horolezeckém terénu u nás doma, ze skály vysoké několik desítek metrů. Na malé skále zažijete stejnou radost z lezení, vyžaduje stejně dobré nervy, vytrvalost a šikovnost a stejně pevné přátelství na laně.

Pokud ale nemáte dobrý horolezecký výcvik ani zkušeného prvolezce, který by vás vedl, pak je lezení velice nebezpečné.

„Rozhodující není výška hory, ale její obtížné úseky, které musíte zdolat.“ To mi řekl generál Bruče, vůdce expedice na Mount Everest, když jsme mluvili o tom, jaké jsou na britských ostrovech horolezecké terény pro mladé lidi. Další překvapivá věc je, že není tenhle sport u nás známější a rozšířenější. Je to způsobeno především tím, že si lidé neuvědomují, že ho mohou provozovat téměř ve všech částech Velké Británie,

Není-li ve vašem okolí hora, jsou tam obvykle skupiny skal, lom nebo útesy. To všechno poskytuje skvělou příležitost k tréninku skupině tří nebo čtyř lezců s lanem. Někdy se dovidáte i o horolezcích, kteří lezou sami, tak jako jsem to dělal při mém krátkém pobytu v Andách, ale to není dobré. Stačí, když to zkusíte jednou, abyste získali sebedůvěru, jestliže se však nějak zraníte nebo spadnete, zůstanete bez pomoci. Horolezectví bychom měli, vlastně musíme provozovat společně a právě to je na něm dobré. Na laně musí každý podat nejlepší výkon, aby pomohl ostatním. To je samo o sobě skvělé cvičení.

Lezení je nejlepší možné fyzické cvičení k upevnění psychické odolnosti, rozvoji síly a vytrvalosti. Dobrý horolezec nemůže být slaboch. Je to prostě skvělý sport.

Vyžaduje i dobré pozorovací schopnosti – odhad terénu a vynalézavost.

Kdysi jsem se připojil k italskému horskému vojenskému oddílu, který bojoval v Alpách. Tito muži byli vycvičení právě pro akce v horách

a všichni pocházeli z horských oblastí. Nepřítele jsme zahlédli na rozlehlých sněhových svazích na druhé straně rokle, která byla na sedm set metrů hluboká a přes tři kilometry široká. Důstojníci dostali plán útoku. Potom se rozptýlili do dlouhé linie, usedli a pozorovali protější svah a srázy. Studovali je dalekohledem a každý hledal pro svou jednotku vhodný směr postupu. Všimli si všech orientačních bodů, podle kterých se budou řídit při výstupu.

Volba trasy a její sledování při výstupu obohacují horolezectví ne-vyčerpatelnou rozmanitostí a přitažlivostí a pomáhají člověku, aby se stal buď vynikajícím, nebo jen průměrným lezcem, podle toho, jaké má kdo pozorovací schopnosti.

Potom je tu morální stránka – člověk se učí vyrovnávat s veselou myslí a soustředěným odhodláním se všemi obtížemi i v situacích, které se zdají beznadějně.

Životní obtíže se zdolávají ve stejném duchu, nepolevíte a zkusíte různé cesty přes překážky a kolem nich, až je nakonec zdoláte.

A konečně je tu i vaše duše. Možná že to zní legračně, ale i ona je součástí horolezectví. Lezte ve skupině a až dosáhnete vrcholu s jeho nadpozemsky krásným výhledem do všech stran, usedněte stranou od ostatních a přemýšlejte. A když uvažujete, pijte plnými doušky inspiraci, kterou tam můžete získat.

Až se vrátíte zase zpět dolů, zjistíte, že je z vás jiný člověk.

KONIČKY A JEJICH CENA

ZJISTIL jsem, že zvyk dělat si ledaco sám, nabývá postupně na intenzitě a za čas zasahuje do všech oblastí vašeho každodenního života. Je to velice prospěšný zvyk a příkazem dne se pak stává heslo: Jestli chcete, aby bylo něco hotové, udělejte to sami.

Zaujmu vás i nejrůznější drobné práce v domácnosti a hodně se naučíte. Stačí trocha cviku a místo do palce se strefíte do hřebíku, a že jste zruční, dokážete, až se vám podaří předělat zástrčku u elektrické šňůry.

Pro každého kluka je přirozené, že si chce všechno udělat sám. Příliš mnoho jich však tuto schopnost ztratí v době, kdy dospívají. Kde je tato přirozená forma sebevyjádření podporována, stává se zvykem a tím, co naplňuje ne jeden prázdný život. Člověk, který má koničky, nikdy nemarní čas, čas ho nikdy netíží a vždycky snadno odolá lákadlům, jaká propaguje reklama. Koničky ho zachraňují.

Koníčky a rukodělné práce vedou ke zručnosti. Člověk, který věnuje své myšlenky a volnou energii výrobě věcí, nemůže nezískat při práci velkou dokonalost. Kde je ruka vedena myšlenkou, přidává se fantazie. A od hravé činnosti vede často přímá cesta k vynálezům.

Když se rozhlednete po svém pokoji, kanceláři nebo dílně, objevíte sto věcí, které jsou výsledkem invence toho či onoho člověka. Jestliže pěstujete nějaké koníčky, máte možnost přijít na vynález, který nejen pomůže vám finančně, ale bude dobrodiním pro jiné lidi.

Člověk pěstující koníčky také někdy objeví takovou činnost, která sice nijak nesouvisí s jeho zaměstnáním, ale k níž má přesto od přírody mimořádné vlohy – pak se před ním otevrou nové možnosti a může v novém oboru dosáhnout skutečného úspěchu; jestliže předtím byl jako okrouhlý kolík v hranatém otvoru, objevil teď okrouhlý otvor, do kterého přesně zapadne.

Koníčky mohou velice často pomoci člověku k penězům, když je potřebuje. Přestože neobhájí vydělávání peněz pro ně samé, uznávám, že každý musí mít jisté finanční prostředky, aby měl z čeho žít a nebyl jiným na přítěž.

Peníze vlastnoručně vydělané jsou mnohem příjemnější než ty, o které jsme někoho připravili.

Kromě koníčků, které vám mohou přinést peníze, je spousta jiných, ty pěstujeme proto, že nás baví.

Hudba, obrazy, sochy a divadelní hry jsou pro městské lidi snadno dostupné a tam, kde jsou galerie, muzea a koncertní sítě, není důvod k zahálce, nemůžeme se vymlouvat na nedostatek příležitostí. Nemám na mysli jen pasivní přístup k umění. Nejdůležitější je vaše aktivní seberealizace v některém z těchto oborů.

Seberealizací rozumím pokusy o psaní básní, výtvarnou práci se dřevem, hru na housle, modelování z hlíny, kreslení apod.

Stejně zajímavé je i sbírání známek, mincí, zkamenělin, kuriozit i jiných věcí.

Volný čas příjemně vyplní toulky přírodou, při kterých pozorujete ptáky, rostliny nebo zvířata. Můžete pěstovat kuřata nebo ovocné stromy, chovat králíky, vyrábět mokasíny nebo cokoli jiného. Volte z tisíce různých činností a až objevíte tu, která vás chytne, budete bohatě odměněni, ne třeba penězi, ale tím, že vám to přinese uspokojení a pocit plného života.

VHODNÁ ZAMĚSTNÁNÍ

VĚTŠINA z nás potřebuje mít jisté pravidelné příjmy, abychom nebyli na obtíž jiným, mohli se radovat ze života a pomáhat ostatním.

Místo toho, abyste vyhazovali peníze sázením a v hazardních hrách, zajistěte si pravidelný příjem poctivou prací.

Prvním krokem k tomu je příprava na životní povolání.

ŠETRNOST

DNES jistě víc lidí peníze šetří, než je těch, kteří je rozhazují. Nevím, zda to spolu nějak souvisí, jsou to však holá fakta.

Na dalších stránkách píšu o tom, že sebeovládáním si můžete upevnit charakter. Získáte tak ještě něco, alespoň občas – peníze. Když se vzdáte alkoholu, tabáku, přestanete se přejídat, nebudete utrácet za věci, které jsou nad vaše poměry, ušetříte tak peníze. A když to budete dělat delší dobu, dospějete k pozoruhodným výsledkům.

Nikdy neradím druhým to, co bych sám nedělal – i já tak dlouhá léta šetřím.

Narodil jsem se jako šesté dítě v desetičlenné rodině a můj otec, duchovní, zemřel, když mi byly tři roky. Nevyrůstal jsem tedy v nadbytku, a když jsem vstoupil do armády, musel jsem vystačit ze svého nepatrného platu.

Dalo mi to dost práce. Kromě jiného to znamenalo, že jsem nesnídal a neobědval v kasinu, nekouřil ani nepil alkohol a že jsem si musel vedle svého vojenského zaměstnání přivydělávat kreslením a psaním.

Pracoval jsem tvrdě a ten zápas mě bavil. Nakonec jsem měl úspěch. Štěstí jsem si vybojoval především sám. To, čemu se obvykle říká štěstí, je schopnost rozeznat svou příležitost, chytit se jí a nepustit. Příliš mnoho lidí čeká, až jim štěstí spadne do klína a přitom reptají, protože se toho nikdy nedočkají.

Jestliže jste skromní a vynalézaví, pak vystačíte s malými prostředky stejně dobře jako s velkými. Je v tom kus dobrodružství, které vyžaduje sportovního ducha. Chudáci milionáři!

CHOPTE SE PŘÍLEŽITOSTI

MUŽ, který kdysi sloužil v mém pluku, nedávno ke mně přišel a stěžoval si, že je na dně. Řekl, že deset svých nejlepších let poctivě sloužil vlasti a vlast se mu takhle odvděčila – nechala ho na holičkách. Neuměl žádné

řemeslo, ale měl bratra v Kanadě a ten by ho vzal do svého podniku, kdyby za ním připlul. On sám si ale myslí, že by se s ním nemělo takhle zacházet, protože své vlasti skutečně sloužil – kromě toho ani nemá na cestu peníze.

Zeptal jsem se ho, kolik peněz si během služby v armádě ušetřil. Ironicky se usmál a řekl: „Jako obyčejný voják toho moc neušetříte.“ Měl jsem však jinou zkušenost, většina mých bývalých podřízených odešla z armády s velmi slušnými úsporami. Musel jsem mu říct: „Dostával jste stravu, ubytování, ošacení i lékařskou péči, otop, světlo, vodu – všechno dobré kvality a zdarma. Měl jste k tomu nejméně jeden šilink a šest pencí kapesného denně – to znamená 27 liber ročně. Za osm let to bylo dohromady 216 liber, a když odečtu výdaje za pivo, tabák a zábavy, mohl jste dnes mít dobrých 100 liber, s úroky za osm let dokonce 150. Ta ty peníze byste se snadno dostal do Kanady a Kanada není žádný Zapadákov, ale země velkých možností.“ Byl to však člověk, který neumí využít příležitosti. Mravní naučení tohoto příběhu: Kuj železo, dokud je žhavé. Anglické přísloví to říká takhle: Nasuš seno, dokud svítí slunce, nespolehej, že bude svítit pořád, může se zamračit a spustit dešť.

Jak říkával John Graham svému synovi: „Nehraj si se lžičkou, dokud jsi nespokl lék. Odkládáním se snadná věc stává těžší. A těžká věc nemožnou.“

Jeden známý vždycky všechno odkládal na pozdější dobu. Když jsem o něm slyšel naposledy, táhlo mu na třiadevadesát – a byl na umření. To bylo před deseti lety. Vsadím se, že žije dodnes.“

Proč máme šetřit? Jednou se vám může naskytnout příležitost k lepší existenci, odjedete za prací do daleké země nebo si našetříte kapitál na vlastní podnik. Ale ještě pravděpodobnější je, že se budete chtít časem oženit. Musíte pamatovat na to, že budete potřebovat vlastní byt nebo domek. Příliš mnoho lidí zapomíná ještě na něco – na to, že pak přijdou děti. Bylo by od vás neodpovědné, kdybyste je přivedli do tak špatných poměrů, že by vám chyběly prostředky k jejich výchově a vzdělání.

ODPOVĚDNOST

V době, kdy jsem byl ještě hloupý, bezstarostný mladík, mě znenadání zavolal plukovník a řekl mi, že mne chce udělat svým pobočником.

Pobočником! Byl jsem šokovaný.

Na pobočníkovi do velké míry závisí dobrá úroveň a činnost pluku. Skvělá práce – ale co když člověk selže?

Nemohl jsem se toho odvážit.

Ale plukovník prostě řekl, že má ke mně důvěru. Věřil, že to zvládnou. Během několika minut se se mnou stala velká proměna. Najednou ze mne byl člověk s velkou odpovědností. Z bezstarostného mládence, kterému bylo všechno jedno a který neměl žádné zvláštní zájmy kromě zábavy.

Zjistil jsem, že se mi otevřely nové obzory, mohl jsem vykonat mnoho dobrého pro mužstvo i pro dobrou pověst svého pluku. Pustil jsem se do práce s velkým nadšením – a nikdy jsem se neohlížel zpátky. Ten kratičký rozhovor s plukovníkem znamenal v mé životní dráze bod obratu.

Byla to znamenitá lekce, od té doby jsem byl schopen stoupat výš, stupeň po stupni, a brát na sebe stále větší odpovědnost.

Máte-li být schopni převzít odpovědnost, musíte mít sebedůvěru, rozumět své práci a cvičit se v odpovědnosti.

Družinový rádcé ve skautské organizaci nese hlavní odpovědnost za činnost a chování svých skautů. Stejně to je i u předáka roverského kmene.

Když si zvyknete přejímat v mládí odpovědnost, stává se z vás muž. Posiluje to váš charakter a hodí se vám to při postupu v zaměstnání.

JAK SE PŘIPRAVIT NA ŽIVOTNÍ DRÁHU

PŘED časem bylo vypracováno schéma, jakým směrem by se měl vydat mladý člověk, který se chystá na životní povolání.

Požádali mne, abych se na ně kriticky podíval. Přidal jsem k němu druhé schéma:

Otázka „jak žít?“, tj. jak se radovat ze života naplněného opravdovým štěstím a ne pouhým potěšením, má stejnou důležitost jako otázka „jak uspět v povolání?“ Rozdělil jsem ji na dvě části a obě jsou téměř stejně důležité – mít vyšší ideály a sloužit jiným. Osobně si myslím, že služba jiným je důležitější, protože obsahuje vyšší ideály a to je hlavní podmínkou štěstí.

DRUHÉ ÚSKALÍ – VÍNO

„VÍNO?“

Plukovník Yervers si nezapomínal pravidelně doplňovat hladinu alkoholu v krvi vínem nebo nějakým destilátem. Jednou, když nebylo nic takového na dosah, vypil leštěnku na nábytek. Když se ho doktor zeptal: „Chcete snad říct, že tam nebyla žádná voda?“

Plukovník odpověděl: „Vážený pane, vy jste asi nikdy neměl opravdovou žízeň, jinak byste věděl, že v takové chvíli nemáte na mytí ani pomyslení.“

TŘETÍ SKLENIČKA

VÍNO? Rád si dám skleničku dobrého vína – pro jeho chuť a vůni, barvu i osvěžení, které přináší.

Stejně rád si dám sklenici piva. Málokdy mi ale druhá sklenička chutná tak jako ta první, už mě ničím nepřekvapí ani neláká.

Kdo je moudrý ví, že ve třetí skleničce je jed. Chemické látky obsažené v alkoholických nápojích nám příliš neprospívají.

Po třetí skleničce, někdy dokonce už po druhé, nemůžete běhat ani cvičit – a na to by si měl dát mladý člověk pozor.

V mém pluku důstojníci a poddůstojníci vedli své muže spíš vlastním příkladem než rozkazy. Zdálo se mi, že pár seržantů má v pase příliš velký objem, než aby mohli naskočit do sedla a seskočit s koně tak rychle, jak bylo potřeba, když měli být mužstvu vzorem.

Vydal jsem tedy upozornění, že každému důstojníkovi a poddůstojníkovi, který je pro svůj objem v pase příliš pomalý, než aby mohl zastávat svou funkci, hrozí, že přijde za tři měsíce pravděpodobně o své místo a bylo by proto dobré, kdyby se do té doby nadbytečné váhy zbavil.

Moje kritika byla i konstruktivní. Poradil jsem jim, že se toho dá dosáhnout každodenním cvičením a tím, že budou méně pít pivo.

Výsledek byl překvapivý a naprosto uspokojivý. Největší škody nadělala právě třetí sklenička. Třetí skleničky ale mohou vést k horším věcem – ke čtvrté a páté skleničce a pak k š-š-šes-tý... To už začínají problémy a opilec, který se přidržuje pouliční lampy, se ptá: „Jsou tohle vánoce – nebo náměstí Piccadilly?“

POKUŠENÍ „DOBŘÝCH KAMARÁDŮ“ – PRVNÍ KROK

JEDEN dobrák chtěl pomoci alkoholikovi, aby si uvědomil, jakou dělá hloupost, když tolik pije, a polepšil se. Starý ochmelka ho přerušil slovy: „Ty mluvíš, jako kdyby ses nikdy neožral.“

„Neožral? Ne, myslím, že jsem se opravdu nikdy neopil.“

„Tak co o tom můžeš vědět? Vůbec o tom se mnou nemluv. Jdi se napít, abys poznal, jaké je to pokušení – a jak je to příjemné. Potom budeš mít právo něco mi říkat.“

Určité pokušení tuje, zvláště když se stanete jedním ze stáda. Myslím, že polovina těch, kteří pijí, se nechala zlákat svými kamarády. Očekávali, že tak získají spoustu přátel. Člověk, který vstupuje do života, má pocit, že musí dělat to, co ostatní, aby jim ukázal, že je jako oni, „dobřej parťák“.

Devět kluků z deseti začne z tohoto důvodu kouřit – aby vypadali dospěle.

Když chlapec vyrůstá na ranči, kde jsou všichni muži náhodou abstinenti, ale kde jsou přítom cigarety a kořalky všem dostupné, nevěřím, že začne pít a kouřit jen tak sám od sebe. Alkohol a tabák začátečnickům nechutnají, mladý člověk obvykle začne pít nebo kouřit jenom proto, že „to dělají parťáci“.

Když sedíte s kamarády v baru, dost těžko odoláte a odmítnete nabízené pití a neobjednáte na oplátku ostatním. A právě to vede k té „š-š-šesté“ skleničce a končí to rozjařeností a kraválem.

Bůh ví, že nejsem proti rozjařené náladě a občasnému řádění. To patří k mládí a ani k tomu nemusí vést alkohol. Sám jsem si toho užil vrchovatě a dělal takové psí kusy, že bych se za to mohl stydět, kdybych nevěděl, že je to pro dospívajícího mládence přirozené.

Hrávali jsme třeba hru „bosporští skokani“. Znáte ji?

Nakupíte v místnosti pyramidu ze všeho nábytku, židle otočíte vzhůru nohama a před tuhle hromadu umístíte pevný stůl. Hráč se potom rozběhne ke stolu a udělá přes něj kotrmelec tak, aby přistál na pyramidě nábytku. Nesmí přitom zapomenout zakřičet: „Jsem skokan od Bosporu!“

Ted' už mi to nepřipadá ani trochu zábavné, ale tehdy ano. Právě tak střelený je mladý člověk.

Radost z toho, že patříte ke „skokanům“ se naprosto liší od falešné rozjařenosti způsobené alkoholem. Mladý člověk tedy nepotřebuje alkohol, aby se bavil. Bez alkoholu se dokáže bavit ještě lépe a hlučněji.

OSAMĚLÝ PIJAN JE ZPUSTLÍK

VEDLE pokušení, jaké představuje pití v „dobré společnosti“, je tu ještě jedno větší – snaha zapomenout na osobní trápení a problémy tím, že je „utopíte ve skleničce“.

Když se vám dlouho nic nedaří, trápí vás nemoc nebo jste zažili nějaké zklamání, jste doma nešťastní a obklopuje vás jen nuda a všednost, to všechno člověka svádí, aby tomu snadno unikl tak, že se otupí pitím.

Nic se tím však nevyřeší. Alkoholik by asi namítl: „Hezky se to říká, ale co člověku zbývá? Je to konec konců dobré východisko – proč by se člověk nenapil, když se mu na chvíli uleví a pomůže mu to zapomenout?“

S tím nesouhlasím, protože toho chudáka to duševně i fyzicky ničí. Ztrácí kontrolu nad svou vůlí, ztrácí i sílu. A to jsou dvě základní věci, které formují charakter.

Jak si člověk jednou zvykne na pití nebo v horším případě na drogy, uzavře si cestu k šťastnému životu. S podlomeným zdravím a sníženou pracovní schopností se poddává dalším pokušením, která útočí na jeho oslabený charakter, až se sníží k nepoctivosti a zločinu, protože už nad sebou nemá vládu.

Dostane se až na dno, stane se z něho zpustlík a vyděděnec. Takový člověk jenom živoří, dokud si pro něj nepřijde smrt.

NEBEZPEČÍ PRO STÁT

STRÍZLIVÝ člověk, který má charakter, se nikdy nedá ovlivnit stádem. Vždycky dobře ví, kdy přestat. Dav tvoří hlupáci a ti, kteří se nechají vláčet ostatními nebo svými špatnými vlastnostmi. Nejsou dost pevní, aby se postavili moři obtíží.

Kde je takových lidí víc – najdeme je skoro ve všech hospodách – jejich špatný příklad se šíří a stává stádní chorobou. Ničí u části populace zdraví, schopnost vydělávat na vlastní obživu, kazí náladu a tak ohrožuje štěstí a prosperitu celé společnosti.

Z domovů, za které tito lidé nesou odpovědnost, se stávají ubohá doupata. Takoví lidé ztrácejí sebeuctu, podrývají jejich mužnost a intelektuální schopnosti – jedním slovem charakter.

To znamená hrozbu pro stát. Společnost, ve které je spousta nemyslicích, slaboduchých hlupáků, se stane snadnou obětí nejrůznějších manipulací a triků agitátorů, kteří takové stádo snadno obalamutí.

Má-li být národ silný, musí se skládat z charakterních lidí.

CHARAKTERNÍ LIDÉ NEPOTŘEBUJÍ PROHIBICI

V některých zemích si lidé toto nebezpečí uvědomili a zavedli prohibici, která zakazuje veškerý alkohol.

Pokud vezmeme v úvahu, že pití je zbytečné plýtvání penězi, časem a zdravím a ničí prosperitu, kromě notorických alkoholiků nesouhlasí jen málokdo s tím, že by se tomuto pokušení mělo nějak čelit.

V muslimských zemích náboženství zakazuje požívání alkoholu a to drží na uzdě velké masy lidí. V některých státech to zapovídá zákon. To má ovšem neblahé důsledky, protože to nutí mnohé občany k obcházení zákona.

Prohibice však uráží svobodné, charakterní lidi, kteří se dovedou ovládat a odmítají vnější nátlak, i když je dobře míněný.

Když Sir Robert Stout nedávno označil alkoholické nápoje za luxus, bez kterého se snadno obejdeme, řekla na to paní Gauntová: „Já myslím, že se bez nich obejdeme tak, jako se bolševici obejdou bez nočních košil, které také prohlásili za zbytečný luxus.“

Náprava v tomto směru jistě časem přijde a věřím, že bude mnohem účinnější a uskuteční se v mnoha zemích důstojnějším způsobem – lidé v sobě posílí sebeúctu a charakter.

Dospělým nelze přikazovat jako dětem, ale když si uvědomí, že je to nedůstojné člověka, znemožňuje to práci i zábavu a že je spousta lepších možností, jak se těšit ze života, nebudou snad takoví hlupáci, aby pili přes míru.

Ohlédneme-li se o několik let zpátky, vidíme, jak hodně se toho v tomto směru v Anglii změnilo.

Když jsem vstoupil do armády, bylo úplně běžné, že se vojáci, a dokonce i důstojníci při různých slavnostních příležitostech opijeli a nikdo si toho nevšiml. Kdyby důstojník v dobrém pluku dnes překročil jistou míru, řekli by mu pěkně důrazně „tohle se nedělá“, a kdyby pokračoval, musel by se s armádou rozloučit.

Když se chystají na cestu pluky, které budou sloužit v dalekých zemích, jsou všichni vojáci na místě včas a střízliví, jako by šlo o běžnou přehlídku. Před několika lety by jich spousta chybělo a každého druhého z těch,

kterí přišli, by ostatní museli podírat, jestliže by je vůbec nemuseli do vlaku nebo na palubu odnášet.

V průmyslových městech byly dřív každou sobotu večer běžné výtržnosti a rvačky opilců, ale dnes tam vidíte spíš skupiny veselých lidí, kteří si vyrazili za společností a zábavou.

K té změně došlo díky lepší výchově i lepšímu prostředí – a v tomto směru je třeba stále vyvíjet úsilí.

Věřím v mladou generaci, která vstupuje do občanského života. Válka vám mladým otevřela oči a ukázala vážnější stránku života.

Máte své touhy a přání. Chcete být odvážní, silní a zdraví, abyste mohli být úspěšní ve hře i v zaměstnání, ve službě společnosti. A vidíte, že pokud toho chcete dosáhnout, nesmíte pít alkohol, protože to je mrhání časem, zdravím a penězi.

Dobrým krokem v tomto směru je písemný slib, že nebudete pít alkoholické nápoje. To však pomáhá jen slabším povahám. Člověk, který má silnou vůli, se rozhodne sám pro sebe, že odolá každému pokušení a uhájí tak svou vnitřní svobodu před zotročením.

Charakterní národ nebude potřebovat prohibici a nastupující generace si vezme na starost nápravu vlastních věcí.

SÍLA PŘÍKLADU

MÁM ve velké úctě názory čestných, prostých kritiků, kteří nepatří k nám. Za nejlepší kritiky považuju necivilizované obyvatele Afriky a tichomořských ostrovů. Jsou to velcí znalci lidské povahy.

Od těchto lidí jsem uslyšel stejný názor: „Když nám řekne Angličan, že zaplatí, dáme mu zboží a on skutečně zaplatí. Jenže to neplatí u všech bílých mužů.“

Takovou máme pověst a měli bychom si ji udržet. Bojím se však, že ani Angličané nejsou vždycky ve všem vzorem. Proto mají misionáři při své práci často velké potíže.

Vzpomínám si, co nám před lety vyprávěla stará královna-matka Swaziů. Přišli misionáři a vykládali jí i jejímu lidu, jakým požehnáním je křesťanské náboženství. Lidé prý jsou díky jeho blahodárnému vlivu čestní a poctiví ve všem, co dělají, střízliví a pravdomluvní, činí dobro a pomáhají jiným.

Její lidé tedy přivítali příjezd bílých obchodníků a přistěhovalců, dali jim půdu a pomohli jim při stavbě domů.

Potom však zjistili, že tito přistěhovalci místo toho, aby projevili vděčnost a pomáhali jiným, pomáhali jen sami sobě. Zabrali místním obyvatelům dobytek a slíbili, že ho zaplatí, ale domorodci od nich dostali spíš kopance než peníze. Pro svou potřebu začali dovážet velké množství whisky a domorodcům prokazovali dobro tím, že jim prodávali gin.

Stará královna nám řekla, že jí její bojovníci žádali, aby jim dovolila pobít ty zákeřné zhoubce národa a ona měla chuť dát k tomu souhlas. Přestala věřit náboženství, které hlásalo pravý opak toho, co jeho vyznavači dělali.

Nemohli jsme si pomoci, měla naše sympatie, které se však brzy rozplynuly, protože když odcházela, obrátila se a ještě jednou nás prosila, abychom jí řekli, jestli s ní skutečně soucítíme. Když jsme horlivě přikyvovali, požádala nás, abychom svoje slova dokázali tím, že jí dáme soudek ginu. Taková je síla příkladu.

KOUŘENÍ

O pití jsem toho napsal tolik, protože je příčinou mnoha zločinů, nemocí a neštěstí a představuje tak největší nebezpečí pro jedince i stát. Na cestě za štěstím a úspěchem je to úskalí, kterému bychom se měli vyhnout velkým obloukem.

Je však víc takových neřestí, před kterými by se měl mít mladý člověk na pozoru, protože jsou na pouti za štěstím velkou překážkou.

Pro chlapce představuje takové nebezpečí kouření. Neměl bych ani říkat, kolik dopisů jsem dostal od chlapců nebo jejich rodičů, kteří mi děkovali za to, že jsem je čas od času varoval před jedem, který tabák obsahuje, a ostatními zhoubnými důsledky kouření.

Zde je jedna z mých nejnovějších myšlenek na toto téma.

Kdosi se mne zeptal: „Jak zní zákon, který skautům zakazuje kouření?“ Odpověděl jsem, že takový zákon neexistuje, ale každý skaut ví, že kluk, který kouří, je hlupák. A celé naše hnutí dobře chápe, že „skaut není hloupý“.

Proč je kluk, který kouří, nutně opravdový hlupák? Vysvětluju to v knížce Scouting for Boys. Zde je jeden z důvodů:

„Kouření poškozuje srdce a srdce je náš nejdůležitější orgán. Pumpuje krev do celého těla a podporuje tak růst svalů i kostí. Pokud srdce nepracuje, jak má, nemůže být člověk zdravý a zdatný.“

„Žádný kluk nezačal kouřit proto, že by mu to chutnalo. Nejdřív mu to je odporné, ale dělá to proto, aby se mohl vytažovat a vypadat dospěle, přitom však vypadá jako hloupý osel.“

„Kdyby bylo možné přesvědčit mladé lidi, aby nekouřili a nepili alkohol, vyrostla by docela jiná generace. Snadno dokážu, že skoro každý dospívající člověk, který kouří, je nespokojený, líný, neschopný soustředění. Nemá zájmy ani o nic neusiluje, je nervózní a chybí mu odvaha.“

„Snažím se vám vysvětlit, proč by člověk neměl kouřit – kvůli sobě samému.“

Proti kouření mluví ještě jedna věc a ta se týká i dospělých. Většina kuřáků zapomíná, že jejich kouření negativně působí i na jiné lidi.

Pokud si chcete zapálit, nejdřív se přesvědčte, že to nebude vadit vašim spolužákům. Hodně mužů a většina žen cigaretový kouř nesnáší, zejména proto, že jejich šaty načichnou ve společnosti kuřáků nepříjemným pachem. Obvykle jim je trapné žádat kuřáky, aby nekouřili, a tak mlčky snášejí to, co tak nenávidí. Jen trochu ohleduplný člověk si zapálí až ve vhodnější chvíli.

Sám jsem také trochu kouřil dýmku v době, kdy jsem se spřátelil s několika americkými hraničáři, kteří sloužili jako zvědové ve válce s Indiány.

Nikdo z nich nekouřil a shovívavě se na mě usmívali jako na zelenáče, ale já jsem byl přitom přesvědčený, že kouřením dokazuju svou mužnost. Vysvětlili mi, že si pěkně ničím zrak i čich. A čich je pro skauta – zvěda, který pracuje ve dne i v noci, nenahraditelný. Hned jsem tedy kouření zanechal a nikdy se k tomu už nevrátil. Dnes jsem na tom mnohem lépe, co se týče zdraví i peněz.

PŘEJÍDÁNÍ

KDYŽ jsme byli obléháni v Mafekingu, museli jsme všichni vystačit s minimálními přídělky jídla a bylo zajímavé pozorovat, jak to na různé lidi z posádky působilo. Projevovalo se to u nich velice odlišně. Někteří zůstali stejní, mnozí hodně zhubli a opravdu věřím, že několik jedinců dokonce ztloustlo. Pravá zkouška přišla na konci sedmého měsíce, když jsem potřeboval dobrovolníky, kteří by provedli výpad proti nepříteli. Vyzval jsem k tomu ty, kteří se cítí schopní ujít pět mil. Přestože se hlásili všichni, velice brzy jsem zjistil, že takový snadný úkol je schopna splnit jen malá část přihlášených. Bylo docela zřejmé, že to dokážou především ti, kteří po celý život zachovávali střídmost v jídle, pití a kouření.

Ke stejným závěrům jsme dospěli během expedice na západním pobřeží Afriky, v močálech a pralesích země Ašantů. Tato oblast je obecně známá jako „hrob bělochů“. Muži zvyklí blahobytnému, pohodlnému životu tam padali jako kuželky. Přežili právě střední jedinci a činorodí lidé. Na téhle výpravě jsem náhodou zjistil, že maso není nezbytnou součástí lidské potravy. Dlouho jsem se živil jenom banány, a ačkoli jsme byli ztraceni v hlubokém, vlhkém pralesi, kde člověk jen málokdy zahlédl slunce a vzduch tam byl cítit po starém zelí, nebyl jsem nikdy v tak dobré kondici jako tenkrát. 1 s poloprázdným žaludkem jsem vesele ušel obvyklých denních dvacet mil.

NADMĚRNÝ SPÁNEK

NADMĚRNÉ spaní je jedna ze slabostí, kterou si lidé málokdy uvědomují. Japonci říkají, že každá hodina, o kterou spíte déle, než potřebuje vaše tělo a mozek k odpočinku a regeneraci, je škodlivá a podporuje tloustnutí. Když tedy člověk zjistí, že začíná přibírat, stačí, když bude spát každý den o hodinu méně. A naopak – pokud hubnete, můžete spát nějaký čas o hodinu nebo dvě déle, dokud se nespravíte. Potřebuje-li odpočinek vaše tělo, přečtěte si pěknou knížku. Potřebuje-li si odpočinout váš duch, zahrajte si fotbal nebo jděte na ryby.

SILÁCKÉ ŘEČI

DALŠÍ častou slabostí jsou nadávky a klení. Prozrazují nedostatek sebeovládání. I když si tím člověk může v jisté chvíli ulevit (a to jsem někdy dělal také), není to nic jiného než slabost, která má tendenci silit úměrně s tím, jak ponecháváte jejím projevům volný průběh. Nijak vám to neprospěje a použijete-li tyto prostředky proti jiným lidem, jenom si uškodíte. Vyvolá to u nich negativní odezvu a vždycky tím snižujete svou vlastní důstojnost. Pett Ridge prohlásil, že nadávky a kletby jsou natolik dobrým prostředkem k uvolnění napětí, že bychom je měli šetřit na kritické chvíle. Napoleon kdysi řekl o jednom ze svých nejslibnějších velitelů generálovi Lannesovi: „Ten ďábel Lan – nes má všechny kvality, kterými se vyznačují skvělí vojáci. Ale nikdy z něho nebude velký vojevůdce, protože se málo ovládá a tak často nadává svým důstojníkům. Považuji to za jednu z nejhorších chyb, jakých se může generál dopouštět.“

Lannesovi to pak v soukromí řekl generál Marbot, jeho velký přítel a Napoleonův pobočník. Lannes toužil být dobrým generálem a od toho

dne se snažil držet na uzdě svoje nálady i jazyk. Nakonec se stal francouzským polním maršálem.

Kolik takových Lannesů nikdy nedosáhne povýšení, protože se o nich ví, že mají stejnou chybu? Člověk, který kleje a nadává, nemůže zastávat vedoucí úlohu, může jiné nanejvýš hnát před sebou.

PŘEHNANÁ PRACOVITOST

DALŠÍ slabost, které někteří lidé propadají, je přehnaná pracovitost.

Říkám, že jen někteří, ne všichni.

Nakladatel této knihy, zemřelý Herbert Jenkins, byl jedním z nich. Zapsal jsem si jednu jeho poznámku, zmínil se, že pracuje 13 hodin denně a z Londýna může odjet jen v noci. Znal jsem ho několik let a nepamatuji se, že by to bylo někdy jiné. Vždycky pracoval 13 hodin denně. Umřel mladý a hlavní příčinou bylo přepracování.

Docela jsem se pobavil, když jsem slyšel, že jedny noviny vyhlásily soutěžní téma: Kdo jsou v naší zemi tři nejzaměstnanější lidé, a byl jsem pak srovnáván s ministerským předsedou Lloydem Georgem a princem Walesským.

Takové ocenění si nezasloužím o nic víc než můj klobouk (ve skutečnosti méně, protože můj klobouk odpracoval v dobách poválečné drahoty mnoho přesčasových hodin).

Pravda, tohle píšu ve čtvrt na šest nevlídného zimního rána. Kdybych však celý život nevstával brzo, nezažil bych zdaleka tolik radostí.

Uvědomte si, že když získáte navíc jednu hodinu denně, bude to za rok 365 hodin. Budete žít o 7 týdnů déle než většina jiných lidí. Místo dvacíti měsíců bude mít váš rok měsíců třináct. Někteří lidé si nastavují čas na konci dne, kdy jsou tělo i mysl unavené. Chcete-li toho udělat víc, hodí se k tomu nejlépe ráno.

Člověk, který je na svou práci hrdý, nachází v ní hodně radosti.

Kdysi jsem mluvil s mladým inženýrem, kterého jsem zastihl, jak pracuje v době, kdy probíhala stávká. Zeptal jsem se ho, proč dělá, a on mi s hrdostí odpověděl: „Podívejte se na mou práci, není to báječná věc? Nemůžu se od ní odtrhnout.“

LPěl na ní tolik proto, že si ji zamiloval. Jaký je to rozdíl, když pracujete s chutí a radostí!

Pro nadšeného pracanta existuje jediné nebezpečí, že se stane otrokem své práce a nedopřeje si potřebnou rekreaci a odpočinek.

Když mluvím o odpočinku, nemám na mysli nečinnost, ale změnu zaměstnání. Já střídám úplně odlišné činnosti. Jednou jsem se třeba brodil v potoku zaneseném bahnem a čistil ho od vodního plevelu. Ta práce mě těšila, ale ještě víc těšila jednoho povaleče, který seděl na zídce mostku, kouřil dýmku a pobaveně mě při práci pozoroval.

Jistě víte, s jakým zájmem pozoruje zástup lidí na živé londýnské ulici muže, kteří pokrývají silnici asfaltovým kobercem. Tak to bylo i s tímhle chlapíkem.

Nakonec v něm zvítězila zvědavost.

„Koukám, že je to pěkně hnusná makačka,“ zamumlal.

Souhlasil jsem. Ostatně jsem nic jiného říct nemohl, protože jsem byl od hlavy až k patě umazaný od bláta.

„Kolik za tu svinskou práci dostaneš, kamaráde?“

„Ani floka,“ odpověděl jsem.

„Panebože! To bych musel bejt moc blbej, kdybych to dělal!“

O tom jsem vůbec nepochyboval.

TĚLESNÁ ZDATNOST PODPORUJE SEBEVLÁDÁNÍ

KDYŽ jsem velel vojenské jednotce, vydal jsem příkaz, aby všichni vyřadili ze své plně polní láhev s vodou.

Zní to tvrdě a moje mužstvo to také nejdřív považovalo za přehnanou tvrdost. Chlapci byli ve výborné fyzické kondici a brzy zjistili, že vodu nikdy nepotřebují. Zbavili se zátěže, která jim otloukala boky, a byli schopni pochodovat mnohem lip než ostatní jednotky.

Kromě toho na rozdíl od jiných nedostali průjem ani tyfus. Vydal jsem ten rozkaz proto, že mužstvo vypilo všechnu vodu vždycky už během první hodiny pochodu.

Když se nalili vodou, zjistili, že mají ještě větší žízeň a naplnili si lahve v prvním potoku nebo rybníku, kolem kterého šli, a proto onemocněli a bylo jim špatně.

Každé pití – zejména alkohol – škodí fyzické kondici, pokud pijete mezi jídly. Nikdo z předních běžců nebo boxerů by si neudržel vrcholnou kondici, kdyby pil alkohol. Mohou se trochu napít při jídle, ale ani to jejich organismu neprospěje.

Jedním ze znaků dobré kondice je, že máte jen málokdy žízeň. Člověk získá schopnost dobrého výkonu při fotbalu nebo lehké atletice, ale neumí ji často využít jinde. Zapomíná, že by svou zdatnost mohl uplatnit při

práci, kterou vykonává pro svou obživu. Kdyby byl v dobré tělesné kondici za všech okolností, mnohem lépe by pracoval i odpočíval. Dal by si dobrý pozor na alkohol a dožil by se sta let.

CESTA KOLEM ÚSKALÍ

TAK vidíte – úskalí zvané víno, které se objevilo na vaší plavbě, vás ohrožuje, jen když projevíte vnitřní slabost. Tím myslím, že se nenecháte strhnout svou dispozicí, ať už k přílišnému pití, kouření, přejídání nebo jakémukoli jinému zbytečnému požitku. Vlastní slabosti mohou člověka zničit a poškodit společnost. Většinou je to důsledek toho, že se člověk nechá strhnout davem a k nebezpečí je obrácen zády. Pokud se ale díváte vpřed, sami řídíte svůj člun a dobře se ovládáte, potom bezpečně proplujete kolem útesů na jejich slunečné straně, a tak posílíte svůj charakter, který vás chrání před jinými pokušeními a slabostmi. To vám pomůže při putování za štěstím.

SEBEVLÁDÁNÍ

CHARAKTER je tvořen různými prvky.

Mám na mysli takový charakter, který dělá muže MUŽEM, nebo ještě lépe gentlemanem, čestným, ušlechtilým člověkem.

Na prvním místě to je sebeovládání. Člověk, který ovládá sám sebe, svůj hněv, strach, špatné sklony-ve skutečnosti vlastně úplně všechno, kromě svého svědomí a studu – je na nejlepší cestě, že se z něho stane gentleman.

Gentlemanem nemyslím snoba v kamaších, s cvikrem a spoustou peněz, ale člověka s velkým Č, na jehož čestné jednání se můžete spolehnout – vždycky se zachová rytířsky a pomůže vám.

Silnou stránkou Britů je právě sebeovládání. Máme tendenci skrývat své city, až si cizinci často myslí, že jsme nevšímaví a chladní. Uznávají však, že je na nás v nouzi spolehnoutí.

Tak to určitě je, ale věřím, že můžeme díky sebeovládání vykonat mnohem víc. Jistě nám to pomáhá, abychom úspěšně odolávali pokušení.

To je věc, kterou každý člověk může a musí rozvíjet, když chce být charakterní.

Lidé se často posmívají skautskému zákonu, který říká, že skaut v nesnázích, ohrožených nebezpečím nebo trpící nějakou bolestí, by se měl

přinutit k úsměvu a pískat si, protože to okamžitě změní jeho pohled na celou situaci.

Přesto neznám nikoho, kdo by tuhle myšlenku neschválil poté, co ji sám na sobě vyzkoušel.

Nepochybně to má žádoucí účinek, a čím víc se v tom člověk cvičí, tím lépe se ovládá, stává se to jeho zvykem a tím i součástí jeho charakteru.

Jestliže se vzhopíte a přinutíte se k zápasu s nějakou obtížnou nebo nebezpečnou prací, příště se vám bude zdát snadnější.

Sebeovládání vám umožní nejen potlačovat špatné návyky, ale také usměrňovat myšlenky.

A to je věc pro štěstí nesmírně důležitá.

Snažte se vždycky vidět ve všech věcech a událostech jejich klady a budete moci s důvěrou vzdorovat i nepříznivým vyhlídkám.

Úzkost je sklíčenost mysli, a pokud se ji naučíte nahrazovat nadějí, nebudete mít nikdy důvod k pití, které člověku dává falešnou odvalu nebo zapomnění.

Cvičíte-li se v sebeovládání, získáte schopnost převést své myšlenky od věcí nepříjemných k něčemu milému, příjemnému.

Jestliže si s tím dáte práci, budete schopní negativní myšlenky potlačit a uvolnit prostor těm pozitivním.

Tak ze sebe můžete vytvořit nového člověka.

UŠLECHTILÝ ČLOVĚK SE OVLÁDÁ

„DAV Londýňanů se chová neobyčejně ukázněně. Je schopný hodiny stát a tiše pozorovat, jak do nejvyššího patra budovy vytahují trezor.

Uvědomte si, že zůstávají úplně zticha, aniž by dali dotyčným dělníkům jedinou radu! To je velký příklad sebeovládání.“

To řekl Patt Ridge o sebeovládání a o tom, jak přispívá k dobrému chování.

William z Wykehamu před dávnými časy prohlásil, že „muže dělají jeho mravy“ – a měl pravdu. Skutečný muž je zdvořilý, to znamená, že projevuje jiným úctu, sympatie a nikdy neztrácí dobrou náladu.

To z něho dělá gentlemana. Kdysi jsem slyšel velice pravdivou myšlenku, že být gentlemanem je stejně těžké pro vévodu i pro zedníka.

Kdysi jsem hrával pólo proti týmu, ve kterém byl výtečný zadák, měl však velkou slabinu, nebyl to gentleman, měl často špatnou náladu.

Když někdo do něho strčil nebo přidržel jeho hůl, právě když se chystal udeřit do míčku (obojí je ve hře dovoleno), ztratil náladu a tím i hlavu až do konce zápasu a nebyl už svému mužstvu k ničemu. Stejně je to při rozpravě nebo debatě; když se váš protivník neumí ovládat, je vám vydán na milost a nemilost, jestliže vy sami se ovládat umíte.

Dobře je to vidět na rozhořčených dopisech, které otiskují noviny. Když rozhněvaný člověk napíše honem do novin, je to většinou důkaz jeho malosti. Prozrazuje tím, jak je dětinský: „Nemůžu si už hrát u vás na dvoře, tak to na vás řeknu mamince!“

Pamatujte si, že jste-li v právu, nemáte žádný důvod zlobit se, a pokud se mýlíte, potom si to nemůžete dovolit! Pracujte na sobě, chovejte se jako gentlemani, ovládejte se, buďte ohleduplní a vždycky zvítězíte tam, kde váš protivník bude tyto vlastnosti postrádat.

VĚRNOST

DALŠÍ vlastností, která tvoří charakter (a ten je nejlepší ochranou před alkoholem) je věrnost. Jiným lidem a zejména sobě samému.

Dan Beard, nestor amerických zálesáků, muž s chlapeckým srdcem, zavedl řád „amerických pionýrů“, pojmenovaný po lidech, na které se člověk může v nesnázích absolutně spolehnout – mužích vynikajících odvahou, vynalézavostí a především věrností.

Věrnost je význačnou součástí charakteru. Než se vydal Ernest Shackleton na svou poslední plavbu na lodi Quest, řekl Arturovi Meeovi z Dětských novin, jak jednou v Antarktidě, když všechno vypadalo beznadějně a zdálo se, že pomalu pomřou hladem, zaslechl rozhovor dvou mužů.

„Myslím, že se z toho nedostanem,“ řekl jeden hlas.

„To je starost našeho šéfa,“ zněla odpověď.

Znovu pocítil nejen svou odpovědnost, ale hlavně osamělost.

„Vedení,“ řekl, „je příjemná věc, ale má svoje nevýhody. Největší z nich je právě osamělost.

Víte, že nemůžete říct svým lidem všechno.

Často jim musíte zatajit nejen pravdu, ale i to, co si o ní myslíte. Třeba víte, že je všechno proti vám, ale nesmíte to říct. Jediná věc, která vám v Antarktidě umožňuje převzít vůdčí úlohu, je věrnost. Věrnost vašich lidí je to nejcennější, co máte. Je to něco, co nesmíte nikdy zradit, a podle čeho se musíte chovat.

Jejich odvahu a veselou mysl není možné dostatečně ocenit žádnými slovy. Být statečný a přitom veselý, být trpělivý a laskavý, překonat s úsměvem a písničkou mučivou žízeň, po celé měsíce kráčet po boku smrti a nikdy se nezachmuřit – být takhle odvážný je záviděníhodné. Měl jsem svoje muže rád!“

Já osobně se slovy Sira Shackletona plně souhlasím, díky své zkušenosti z Mafekingu. Přestože to nebyla tak těžká zkouška, znamenala pro muže dlouhodobé nebezpečí a těžkosti.

Také tehdy, když nás obléhali nepřátelé, byla tajemstvím našeho úspěchu veselá mysl a oddaná věrnost – stejně jako u Shackletonovy výpravy.

Stejně tak je věrnost tajemstvím úspěchu při každé obtížné práci, ať jde o obchod nebo obranu země.

Věrnost je velice cenná vlastnost a každý, kdo má skutečný smysl pro čest, by ji měl pěstovat a zachovávat za všech okolností.

Věrnost v sobě obsahuje i to, nač Shackleton nijak zvlášť nepoukázal, ačkoliv s tím měl velké zkušenosti – že prohlubuje vůdčovu samotu a zvyšuje u něho pocit odpovědnosti.

Vůdce potřebuje věrnost svých mužů, ale on sám jim musí splácet stejnou mincí a právě to je ve skautském zákonu zdůrazněno výkladem věty: „Skaut je věrný a oddaný – svému zaměstnavateli i těm, kteří jsou mu podřízeni.“

PRAVDOMLUVNOST

JEDNOU jsem dostal za úkol odhalovat špióny. Nejjednodušší způsob, jak zjistit národnost podezřelého člověka, je šlápnout mu na nohu a všimnout si, v jakém jazyku zareaguje. Jeden cizí odborník z kontrašpionážní služby mi však řekl, že když považuje někoho za přestrojeného britského důstojníka, má na dokázání tohoto podezření jednu naprosto spolehlivou metodu: dá se s ním do řeči a při první příležitosti mu řekne, že je lhář. I kdyby ten důstojník uměl skvěle zakrývat svou skutečnou totožnost, jakmile ho nazvete lhářem, neudrží se, po takové urážce vybuchne a tím se sám odhalí.

To je pravda, pro čestného člověka je slovo lhář jako bodnutí do zad. Nemám rád, když ho často používají kluci i dospělí – hádávají se kvůli hloupostem a přitom jeden druhého obviní: „Jsi lhář!“

Protože to slýchávám často, předpokládám, že jsou na to zvyklí. Čestný člověk si však na tohle nezvykne nikdy. Pro něho je to vždycky nejhorší urážka.

SEBEÚCTA

SEBEÚCTA je důležitou součástí charakteru. Člověk, který si neumí vážit sám sebe (a to nemůže opilec, flákač, lhář ani žebrák), nemůže očekávat, že si ho budou vážit jiní lidé.

AUTOSUGESCE

SEBEOVLÁDÁNÍ a sebekázeň se teď stávají předmětem vědeckého studia a mnoho doktorů používá skvělou léčebnou metodu – zbavují pacienty bolestí a nemocí pomocí mentálního úsilí.

Jistě jste slyšeli o pozoruhodných léčebných metodách, které jsou účinné díky „víře“, tj. tomu, že pacient věří, že se zbaví všeho zlého.

Řekněme, že máte na noze zranění. Bolí vás od něho celá noha, Máte pocit, že omdlíte, stěží se na ni můžete postavit. Au, to je bolest!

Sedněte si nebo lehněte a trochu si zasténejte. Nebo existuje jiný způsob, jak se s tím vypořádat.

„Rána? No, vlastně je to docela malá ranka a bolí to jen kolem ní. Ne, nebolí celá noha, to je jen vaše bujná fantazie. Je to nepatrná ranka, a proto bolí jen maličko. Vzpamatujte se a projděte se, aby noha ne – ztuhla. Zahřejte ji a nebude vás bolet. Tak – a teď je to určitě lepší.“

Hlavní myšlenka: při léčení své nemoci musíte užít spíš vlastní fantazii než vůli.

Tenhle rozdíl jednou vysvětlil doktor Coué takhle: když položíte na zem obyčejné prkno, můžete po něm lehce přejít.

Udělejte však ze stejného prkna můstek mezi dvěma střechami, desítky metrů nad zemí a nepřejdete ho. Vůle vás vybízí, abyste šli a dostali se tak na druhou stranu. Vaše představivost vás nutí, abyste si mysleli, že spadnete, a vůli přemůže. Takový je obvykle jejich vztah. Fantazie vždycky vítězí.

Jestliže tedy trpíte, musíte soustředit své myšlenky a představit si, po jaké úlevě toužíte. Potom si představíte, že ta úleva postupně přichází a zakrátko zjistíte, že se vám skutečně ulevilo.

Devadesát devět lidí ze sta má bolesti nebo nemoci či se cítí zcela bezmocní proto, že tomu opravdu věří. Je to jejich představa. Když je však

přimějete, aby použili svou fantazii v opačném směru a představili si, že se uzdraví a nakonec, že už jsou úplně zdraví, téměř vždy se opravdu uzdraví. Dr. Coué prokazoval pravdivost své teorie den co den na zástupcích pacientů, kteří se k němu přibelhali a odcházeli naplnění radostí.

Nedělal to pro peníze ani pro slávu.

Pozoruhodné na tom je, že autosugesce může nejen léčit nemoci a bolesti, ale stejně dobře léčí i špatnou paměť nebo úzkostnost, a zejména pak – což je pro mladé lidi důležité – pomáhá v boji proti závislosti na alkoholu nebo tabáku, sexuálnímu pokušení a ostatním slabostem.

JAK TOMÍK TOMKINS ZVÍTĚZIL NAD SMRTÍ

V našem pluku jednou vypukla strašná nemoc, která je skutečnou metlou Indie – cholera. Sklátila i Tomíka Tomkinse, starého, houževnatého vojáka z mého mužstva. Během několika hodin byl na pokraji smrti.

„S chudákem Tomíkem je konec!“ zněl ortel našeho zdravotníka.

Po dalších 48 hodin se však Tomík stále potácel mezi životem a smrtí a nakonec se k překvapení nás všech začal uzdravovat.

Později, když jsem ho navštívil v nemocnici, prozradil mi, jak zvítězil nad smrtí. Věděl, že umírá. Doktor mu to sice přímo neřekl, ale naznačil domorodému ošetřovateli, že Tomík má naději na záchranu jen tehdy, když mu udrží končetiny teplé. Ošetřovatel měl tedy hned přiložit k chodidlům nemocného horké láhve nebo cihly.

Doktor odešel a ošetřovatel místo aby se obtěžoval s láhvemi, vytáhl z úkrytu vodní dýmku, sedl si na bobek a začal klidně pokuřovat.

To chudáka Tomíka strašně rozzuřilo. Ačkoli se nemohl pohnout ani mluvit, rozuměl všemu, co se dělo. Přísahal, že když se uzdraví, dá tomu domorodému darebákovi tak na pamětnou, že se z toho hned tak nevzpa-
matuje. Zaměstnával se tím, že vymýšlel, jak mu napráská, a uvažoval, za jak dlouho bude asi schopný vstát z postele a svůj záměr uskutečnit. Na smrt vůbec nemyslel, protože byl plně zaujatý myšlenkou, jak s tím chlapem zatočí.

A tak se uzdravil. Dostal se z toho silou vůle a představivosti.

Já jsem měl zase jinou zkušenost. Ležel jsem v nemocnici s úplavicí a bylo mi pěkně zle, ale tu jsem se dozvěděl, že pokud se uzdravím do určitého dne, budu velet koloně, která se vydá za nepřitelem.

Vypadalo to beznadějně, ale já jsem přesto doufal. Představoval jsem si, co bych dělal, kdybych tam velel, a připravoval jsem si plány a zároveň jsem dělal všechno pro to, abych se uzdravil.

Čím víc jsem se o to snažil, tím lip mi bylo.

O dva dny později přišel další muž, také vážně nemocný úplavicí. Měl jsem mu přenechat postel. Když jsem ji uvolňoval, naříkal, že sem přišel umřít. Řekl jsem mu: „Nesmysl, byl jsem na tom o hodně hůř, když jsem sem přišel. Myslete na to, co budete dělat, až se odtud dostanete.“

Příští den jsem vyrazil s tříčlenným doprovodem, a když jsme ujeli 80 mil nebezpečnou oblastí, dostihli jsme kolonu a převzal jsem velení.

V té době si můj nástupce na nemocničním lůžku představoval, že umírá. Bylo mu hůř a hůř a nakonec se stalo to, co očekával – zemřel.

LÉČBA VLASTNÍM ÚSILÍM

TAKOVÁ je síla autosugesce, díky které se člověk může sám vyléčit z mnoha nemocí a téměř z každé slabosti – pokud se pevně rozhodne.

Když se tak dá zvítězit nad smrtí, pak jistě dokážete přemoci sklon k pití nebo jakékoli jiné pokušení. Nezapomeňte na to! Ve chvíli, kdy se všechno zdá být těžké nebo dokonce beznadějně, vymyslete si způsob, jak z toho ven, a potom si představte, že se vám to daří. Když vám rozum řekne, že je to nemožné, odpovězte mu: „Ne, to není nemožné. Uvidíme, co se stane. Můžu to zkusit. Můžu zvítězit. Můžu a chci!“ Máte pak naději 10:1, že se vám to podaří.

Vaše slabosti pocházejí z toho, že zaměřujete svou pozornost na smyslná přání a touhy. Vyléčit se dají tím, že odvedete pozornost od sebe sama na jiné věci a lidi. Pěstujte koníčky. Zajímejte se o ostatní, pomáhejte jim, a tak se vám podaří upevnit svůj charakter.

Amiel říkal: „Člověk, který nemá útočiště sám v sobě, není vůbec osobností. Je jenom jedním z davu, volič a plátce daní, ale není člověk. Kdo se nechá nést proudem, kdo nemá žádný ideál ani vlastní přesvědčení, ten je jen jako kus nábytku, věc, která je postrkována, místo aby byl živou bytostí, která se sama pohybuje.“

Nadměrně rozvinutou individualitu má člověk, který své vlastní já nezvládá, což je pravý opak toho, co chceme. Individualita s charakterem je něco jiného, je to člověk ukázněný, energický, schopný, čestný, věrný a vybavený dalšími dobrými vlastnostmi, které dělají dobrého člověka. Pokud tyto vlastnosti uplatní ve službě společnosti, je víc než dobrý člověk – je dobrý občan.

TŘETÍ ÚSKALÍ – ŽENY

NEBEZPEČÍM je tu pokušení, že zapomeneme prokazovat ženám úctu. Světlou stránkou je pěstování rytířského ducha, mužnosti a síly.

SEXUÁLNÍ PUD A RIZIKA S NÍM SPOJENÁ

JEDEN z nejkrásnějších pohledů, jaký se nám může naskytnout v lesích, je na statného jelena, který je na vrcholu životních sil. V té době vede stádo a může být právem považován za krále lesů.

Když bojovným troubením vyzývá soky k boji, ztělesňuje odvahu, sílu a mužnou krásu.

V době říje, na podzim, to bývá vzrušující zážitek, pozorovat troubící jelena, jak bojuje o vládu nad laněmi. Zdá se, jako by v té době ztratili hlavu, neklidně pobíhají sem a tam, jsou rozrušení a po celé týdny se nedokážou pořádně napást ani vyspat a to je úplně vysiluje. V soubojích, které se v této době odehrávají, narážejí do sebe s třeskem jejich parohy a ozývá se ryk zápasících soků. Slabší jsou silnějšími zatlačováni, ustupují a nakonec se dávají na útěk a vítěz se stává pánem laní, které si vybere.

A přijímá odpovědnost za laně a kolouchy, je stále připraven chránit je před všemi útočníky.

Poražení slabší jelena se mohou jen potulovat kolem a hledat uspokojení mezi podobnými vydědenci.

Stejně je to v menší či větší míře i u jiných zvířat v džungli, mezi ptáky na jaře a dokonce i u ryb v zimě.

I rostliny, stromy a květiny, jsou podrobeny stejnému přírodnímu zákonu. Na jaře, v „období lásky“, stoupá míza do všech větví, květiny rozkvétají, jsou oplodňovány a tak vznikají semena, ze kterých vyrostou nové rostliny.

Rozpučení květů na jaře bychom mohli přirovnat k dění ve světě zvířat a ptáků, kteří se v období námluv odívají do nejkrásnějšího peří. Něco podobného dělají mladí šviháci, když si berou ponožky a vázanky křiklavých barev a pomádují si vlasy.

MUŽSTVÍ

TO všechno se děje podle přírodních zákonů – i ve světě lidí. Je tu však jeden rozdíl, člověk se nezmocňuje neklid každý rok, ale v jednom životním období – když chlapci dospívají v muže. A podobně jako u jelena se

z některých stávají „králové stáda“, kdežto jiní jsou odsunuti stranou a někdy se z nich stávají i vydědenci.

Doba této „říje“ bývá velice bouřlivá a některé jedince tak zneklidňuje, že upadají do těžké deprese nebo se jich zmocňuje velké vzrušení – a tento stav často trvá několik měsíců.

Čas od času se toto zvláštní období protáhne na celá léta. Dostávám spoustu dopisů od mladých mužů, kterým nikdo nikdy neřekl, co je při dospívání čeká, a proto jsou vyvedeni z míry, když poznají, jak zmatená je to doba. Bývají neklidní, duševně vyšinutí, ale nevědí, proč. Nemohou se soustředit na práci, straní se jiných lidí, cítí se nešťastní a někdy mají pocit, že přijdou o rozum.

Jsem moc rád, že si v takových chvílích vzpomněli na mne a napsali mi, protože jim v mnoha případech mohu vrátit sebedůvěru a pomoci jim, aby všechno brali s klidem. Dostanou se z toho právě tak jako přestáli spalničky a jiné dětské nemoci. Není proč brát to tragicky. Všechno to má přirozené příčiny.

Psychologové a spisovatelé vám to vysvětlí jako záležitost psychickou, ale většinu z nás stačí, když si uvědomíme, že je to také naprosto jasné záležitost našeho těla.

Když chlapec dospívá v muže, celé jeho tělo prodělává postupné změny, které může každý pozorovat sám na sobě. Hlas dostává hlubší zabarvení, svalstvo se zvětšuje a sílí, vnitřní orgány se rozvíjejí apod.

SEXUÁLNÍ NUTKÁNÍ MÁ PŘIROZENÉ PŘÍČINY

TYTO změny jsou způsobeny činností žláz s vnitřní sekrecí, jejichž látky působí v lidském těle podobně jako jarní míza ve stromech.

Mladý člověk je nositelem zárodků, ze kterých vznikne další generace. Je to skutečný zázrak, dílo Boha Stvořitele. Sperma, které oplodnilo matčino vajíčko a přispělo k našemu zrození, pocházelo od našeho otce, který sám přišel na svět díky svému otci a matce – tak bychom mohli stopovat život až do nejvzdálenější minulosti, která je dosud zahalena tajemstvím.

Taková spermata má i mladý muž, aby jejich prostřednictvím společně se svou budoucí ženou předal štafetu života, až přijde pravý čas. Je to posvátný úkol, který nám svěřil Stvořitel.

POSEDLOST SEXEM

MLADÍ lidé se v období sexuálního dozrávání rádi sdružují, vyprávějí si necudné historky a prohlížejí pornografické obrázky. Řeči o tématu, o kterém toho někdy vědí nebezpečně málo, považují za projev dospělosti. Časem se z toho může stát zvyk, který se těžko přemáhá – a přece se od toho člověk může oprostít, jestliže se pevně rozhodne, pustí se do práce a vytrvá v ní. Každý úspěch na tomto poli nám příště náš zápas usnadní.

Neděle je z tohoto hlediska nejhorším dnem v týdnu, protože mladí lidé nemají často nic na práci a bezcílné poflakování podněcuje nevázané řeči. Jestliže přijmete za svůj roverský program, budete mít pořád co dělat, začnete podnikat výpravy do přírody a tam vás čeká mnoho radostných činností. Chcete-li se zbavit špatných návyků, musíte je nahradit něčím dobrým.

POHLAVNÍ NEMOCI

DOSPÍVAJÍCÍ chlapci skoro vždycky sklouznou ve svých řečech na sexuální téma k oplzlosti a snižují tak své ideály i myšlenky na ubohou úroveň, za kterou se budou jednou – až se z nich stanou skuteční muži – stydět.

Na cestě za štěstím je to zbytečně zdržuje, protože nějaký čas potrvá, než z této bažiny vybrednou – a i pak na nich ulpí něco z toho bahna.

Mládenci mají sklon lehkovážně vtipkovat o pohlavních nemocích, které dříve nebo později dostanou ti, kteří povedou nerozumný sexuální život.

Tyto nemoci nejsou vhodným námětem vtipů. I když jejich první příznaky nebývají zvláště nápadné, mnohé z nich jsou velmi nebezpečné a ohrožují náš život.

K nejzávažnějším pohlavním nemocem patří syfilis a kapavka (a v dnešní době i nemoc, která byla dříve zcela neznámá – AIDS – poznámka překladatelů).

Kdybyste navštívili nemocnici a viděli tam lidi těmito nemocemi postižené, bylo by to jistě účinnější než moje slova, pak byste si raději nic nezačínali s prodejnými děvčaty a uchránili před neštěstím své tělo i duši.

Stejně velké riziko podstupujete, když se chcete pobavit s děvčetem, které sice nepatří k prostitutkám, ale střídá partnery.

Úskalí, které jsem nazval „ženy“ je – jak jste jistě pochopili – stejně nebezpečné pro ženy jako pro muže. Ale když svůj člun řídíte sami, má i velmi světlou, sluncem ozářenou stránku.

MILOSTNÁ DOBRODRUŽSTVÍ

ČEKAJÍ každého z vás. Víím, jaké obtíže jsou před vámi. V obyčejném městě nebo na vesnici je málo romantiky a vzruchu, a právě ve vašem věku, v období sexuálního probuzení, se ve vašich myšlenkách objevuje žena v novém, okouzlujícím světle.

Pro mladého muže je hledání děvčete velké dobrodružství.

Někdo se s dívkou rád ukazuje před ostatními, aby dokázal, jaký je sekač, někdo si ji nechává úplně pro sebe. Nemyslete si, že je to nepřírozené. Jak už jsem řekl, probíhá to podle přírodních zákonů, které platí u zvířat i u lidí.

S člověkem je to však přece jen trochu jiné. Na rozdíl od zvířete má totiž rozum a inteligenci a nachází romantické kouzlo v hledání druhu nebo družky, předmětu svého obdivu, lásky a oddanosti. To je mnohem vyšší forma než instinktivní chování zvířat. U zvířat je to pud, u lidí láska. Čím výš se člověk pozvedne nad zvířecí instinkt, tím víc je člověkem a tím méně se podobá zvířeti.

Hlavním krokem ke štěstí je volba správné dívky. Na světě jsou ženy, ale také marnivé filfeny.

PRVNÍ LÁSKY

JAKO úplného mladíčka vás bude přitahovat pouze tvář a postava a pravděpodobně se budete zoufale zamilovávat do jedné dívky za druhou, někdy třeba i do několika najednou.

Bude se vám asi zdát, že je to nejkrásnější dobrodružství, a za pár dní, že je to největší tragedie, jaká vás kdy potkala. Každý mladý člověk prožívá období, kdy má po neshodách s milovaným člověkem chuť spáchat sebevraždu – ale neudělá to!

Můžete se utěšovat vědomím, že se to stává každému mladíkovi a říká se tomu „telecí láska“. Není na tom nic, co by vám uškodilo, za co byste se měli stydět nebo proč byste měli upadat do deprese. Zakrátko, až potkáte tu pravou dívku, bude vám k smíchu to, co jste pokládali za lásku.

Ale ani v dobách pubertálního vzplanutí nezapomínejte, že jste lidé a ne zvířata. Chovejte se jako muži. Jednejte s dívkou poctivě a mějte na

mysli svého budoucího syna, jehož zárodek v sobě opatrujete. Nesvádějte ji a nenechte se svést a nebudete se mít po letech za co stydět.

Na správné cestě jste jen tehdy, když se sblížíte s děvčetem, které můžete bez ostychu přivést domů k mamince a sestřám.

JAK NAJÍT PRAVÉ DĚVČE

TO pravé děvče najdete dřív nebo později – pokud ovšem zachováte rozvahu. Doba krátkých mladických lásek pomine. Najdete si dívku, jejíž charakter obdivujete a respektujete, která má podobné záliby jako vy a po jejímž přátelství toužíte. Nebude vás přitahovat pouze její osoba, ale osobnost.

Objevíte novou, klidnější a hlubší formu lásky, která vás s dívkou spojuje a která se, pokud budete moudří, nikdy nezmenší.

Asi budete chtít, aby k vám přišla čistá. Ale co vy? Budete snad od ní vyžadovat to, co jí nemůžete na oplátku nabídnout sami?

To by nebylo čestné a hodné muže. Pokud chcete v životě dosáhnout opravdového štěstí, jehož předpokladem je nejvyšší radost z manželství s dobrou ženou, od které očekáváte lásku a úctu, musíte být v mládí čistí v myšlení, slovech i skutcích, abyste nemuseli nic skrývat a neměli se za co stydět.

Nevstupujte do manželství se lží, nebo budete lhát pořád – a to by znamenalo konec vzájemné důvěry.

MUŽOVY POVINNOSTI V MANŽELSTVÍ

KDYSI někdo četl budoucnost z čar na mé dlani. Řekl mi: „Čára tvého rozumu je silnější než čára srdce.“ Myslel tím, že se nezamiluju do prvního krásného děvčete, které uvidím, ale že si všímám u dívky, kterou obdivuju, stejně tak charakteru jako jejího vzhledu. Jsem si jistý, že se právě takhle máte rozhodovat i vy.

Až se tedy budete rozhodovat, dejte si pozor, abyste nemysleli jen na to, jaká má podle vás být vaše budoucí žena, a zapomínali na to, co od vás bude očekávat ona jako od svého manžela. Zamyslete se nad tím.

Když jsem se oženil, řekl mi jeden starý kamarád, který mi blahopřál, jak to bude v mém dalším životě. „Milý hochu, já jsem ženatý přes dvanáct let a naše líbánky dosud neskončily. Jsme pořád šťastnější.“

Sám jsem poznal, že měl pravdu.

Doufám, že to bude také tak u vás, kteří čtete tyto řádky. Musíte však uplatňovat nejen „čáru srdce“, ale i „čáru rozumu“. Začněte tím, že si zvolíte tu pravou dívku.

Nezapomeňte, že požádat děvče, aby řeklo ano, je jenom malý krůček, na tomto slůvku však závisí celý další život vás dvou, a ten může být štěstím, ale také peklem.

Jak už jsem řekl: „Buďte moudří.“ Když si totiž berete svou dívku, aby byla vaší ženou v dobách dobrých i zlých, myslíte většinou jen na to dobré, a na to zlé zapomínáte.

Na slunečném nebi se však mohou objevit mraky a vy na to musíte být připraveni – tím myslím, abyste byli moudří.

Nemějte před svou ženou žádná tajemství a ona také nebude mít žádné tajemství před vámi a vaše plavba životem bude klidná.

Možná že přijdou starosti a problémy, jaké jste nemohli předvídat.

Než jste se oženili, dělali jste všechno jen pro sebe. Teď, když jste ženatí, musíte odsunout svoje já stranou a pracovat pro svou ženu a později pro své děti. Musíte bojovat se svým sobectvím – třeba když máte chuť ohrnout nos nad jídlem, které není přesně podle vaší chuti. Dívejte se na věci z toho úhlu jako vaše žena.

Reptáním nic nevyřešíte. Místo toho jí věnujte láskyplnou pozornost jako v letech, kdy jste se jí dvořili, obdiv a pochvalu. Dávejte a přijímejte a stále se usmívejte – zejména ve chvílích, kdy ženy pociťují obtíže, jaké mívají, než se jim narodí dítě.

Musíte projevit svou mužnost a rytířskost jako její utěšitel a ochránce.

Když je muž zlý, je žena protivná, když je milý, je žena ještě milejší a domov pak bývá naplněn láskou a smíchem.

DĚTI

ČETLI jste povídku „Oni“ od Rudyarda Kiplinga? Já jsem ji četl v africkém buši dlouho předtím, než jsem se oženil.

Nezapůsobilo na mne ani tolik krásné vykreslení anglické přírody, domova a zahrady ve starém světě, ale místo, kde si ten člověk představoval, že cítí ve své dlani drobné dětské prstíčky. Jenom si to představoval a srdce se mu přitom rozbušilo, cítil hluboké rozechvění.

Celé roky jsem nosil v sobě tuhle představu, stejně živou jako v té povídce.

Když pak přišla chvíle a opravdu jsem držel v dlani malinkou ručku svého vlastního dítěte, cítil jsem víc než rozechvění – cítil jsem to, co časem nikdy nezevšednělo, protože to pořád působí – radost, která stále stejně zaplavuje srdce...

Ale vyzkoušejte to sami na sobě ve své vlastní rodině a poznáte, co je to štěstí.

Nic se tomu nevyrovná – nedá se to popsat, já to aspoň nedokážu.

Jak už jsem řekl, nebe není jenom něco neurčitého kdesi nahoře na obloze.

Je zde na zemi, ve vašem domově. Nezávisí na bohatství ani na vašem postavení. Můžete si je vytvořit sami podle svého – vlastníma rukama, hlavou a srdcem. Dokážete to, pokud jich dobře užijete.

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST

RADOST z otcovství ale přináší i velkou odpovědnost. Děti se učí především z příkladu svých rodičů.

Nerudný, sobecký otec nesmí být překvapený, když ho jednou jeho syn prokleje a půjde svou cestou. Dostane později zpátky to, co sám dnes dává. Učte děti láskou a ne strachem.

Laskaví rodiče získají milující dceru a oddaného syna. Opakuji, budete šťastnější, když se budete snažit opustit tento svět o něco lepší.

Každý může v tomto směru přispět tím, že jako otec vychová ze svého syna lepšího muže, než je on sám.

POSLEDNÍ RADA NA CESTĚ ZA ŠTĚSTÍM

UPOZORŇUJU vás, že k úplnému štěstí je třeba ještě jedna věc.

Přišel za mnou člověk, který býval lovcem a přírodovědcem ve střední Africe; farmařil v Britské Kolumbii; ve východní Africe zakládal plantáže a prožil život plný dobrodružství a romantiky. Teď se usadil na vlastním ostrově v Indickém oceánu, kde je nádherné slunné podnebí a krásné, zdravé prostředí. Člověk by si mohl myslet, jako si to nejdřív myslel i tento muž, že to bude po tom všem náročném putování skutečné nebe na zemi. Zjistil však, že to má jednu vadu.

Uvědomil si, že tam žije v pohodlí jenom sám pro sebe. Toto poznání ho přimělo k tomu, aby se takového vegetování vzdal a vyměnil to za život. To znamená za práci a činnost pro jiné.

Sám jsem udělal podobnou zkušenost poté, co jsem ukončil vojenskou dráhu. Bylo to období plné změn a činorodé práce, přineslo mi mnoho dobrého i zlého a já jsem silně prožíval každý okamžik.

Nakonec jsem se chtěl usadit na malé farmě v nějakém zapadlém koutě světa.

Měl jsem takové plány, ale potom mě napadlo něco jiného – uvědomil jsem si, že nečinnost a požitky neznamenají štěstí. Opravdové štěstí je dosažitelné jen službou.

A to je jiná kapitola této knihy.

PÉČE O VLASTNÍ TĚLO

ŠTĚSTÍ určitě do značné míry závisí na zdraví, ale závisí také na vědomí, že nemyslíte jenom na sebe, ale chcete přispět k prospěchu své vlasti. Nemá smysl, abyste se ženili – a v některých případech by to byl dokonce zločin – pokud nejste v pořádku, zdraví a schopní mít zdravé potomky. K vašim rodičovským povinnostem patří, abyste se postarali o zdraví svých dětí.

Špatné zdraví připraví u nás o štěstí mnoho lidí. Řadě nemocí by mohli předejít, kdyby o sebe rozumně pečovali.

Víte, že opravdu zdravý je jen jeden člověk ze tří a že jeden z deseti je invalidní?

Z osmi milionů mužů – mladých mužů, ne těch starých, opotřebovaných – povoláných za první světové války do vojenské služby, byl celý milion ze zdravotních důvodů neschopný odvodu.

Velká část z nich se narodila zdravých, jenomže rodiče nebo oni sami připustili, aby jejich tělo ochablo a zdegenerovalo.

Další část z nich se narodila s různými defekty – dědictvím po otci nebo matce; velice často byly příčinou pohlavní nemoci.

Kdybyste spočítali, kolik pracovních hodin je ve Velké Británii zameškáno každý rok pro nemoc, vyšlo by vám asi 14 milionů týdnů. Představte si, co to znamená pro obchod a průmysl. Těmto ztrátám by se dalo předejít, kdyby lidé věděli, jak pečovat o své zdraví, a měli v sobě dost odpovědnosti a dělali to.

Strojvůdci a řidiči vědí, jak velkou péči vyžaduje motor – musí být pořádně promazaný, dostávat potřebné množství pohonných látek a všechny součástky je třeba udržovat v pořádku a čistotě. Pokud chcete, aby stroj hladce běžel, je nezbytná pravidelná péče a jeho dokonalá znalost.

Vaše tělo je však stroj mnohem dokonalejší než všechny stroje vyrobené člověkem. Proto mu musíte věnovat velkou pozornost a rozumět mu. Když se o něj budete dobře starat, můžete ho navíc zdokonalit, takže bude mohutnější a silnější – a to žádný inženýr se svým strojem nedokáže.

JAK SI UCHOVAT ZDRAVÍ A SÍLU

KDYŽ jsem sloužil v malarických džunglích na východním i západním pobřeží Afriky, všiml jsem si, že hodně mužů zůstávalo zdravých, dokud jsme byli denně na pochodu, ale kdykoli jsme se na den zastavili a odpočívali, bylo jisté, že někteří vojáci dostanou horečnatou zimnici.

Říkal jsem si, že je to tím, že se nám pohybem čistila a okysličovala krev a s potem se dostávaly z těla škodlivé látky.

V den odpočinku jsme se potili méně, jedli víc než obvykle a tak se tělo méně odvodňovalo.

Mě ta jednodenní nemoc nikdy nepřepadla, a to jsme jednou pochodovali týden ve strašně vlhkém ovzduší. Nikdy jsem se necítil lépe.

Měl jsem s sebou jednoho bílého důstojníka, ale pro nemoc ho museli pětkrát nahradit jiní vojáci.

Připisuji to tomu, že jsem dělal všechno pro to, abych měl dobrou krev. Čistá krev podporuje růst těla, svalů a posiluje je.

Srdce, které pumpuje krev do celého těla, je nejdůležitější orgán. Proto byste o ně měli pečovat, jak nejlépe umíte. Lidé, kteří nepřemýšlejí nebo si to neuvědomují, často své srdce přespříliš zatěžují sportem nebo hrami, a také zapominají, že je oslabují kouřením i alkoholem. „Skautský krok“ – střídání běhu a chůze asi po dvaceti až třiceti krocích – člověka chrání před nadměrným zatěžováním srdce při běhu na dlouhé vzdálenosti.

ČERSTVÝ VZDUCH

KREV potřebuje spoustu kyslíku – to jest čerstvého vzduchu. Kdo pobývá v uzavřené místnosti bez čerstvého vzduchu, cítí se unaven a neví, čím to je.

Já sám spím v létě i v zimě venku. Unavený a nesvůj se cítím, jen když jsem moc dlouho v domě, a nastydnou jedině při spaní v místnosti.

ČISTOTA

MLUVILI jsme o vnitřní očiště, pro vaše zdraví je však důležitá i vnější čistota.

Čistotností bývali pověstní kavaléristé. Naučili se to díky koním, dvakrát denně je hřebelcovali a čistili a viděli, jak je pro zdraví a tělesnou svěžest důležité, aby pokožka i celé tělo byly čisté.

Koupel si nemůžete dopřát každý den, ale drsný, mokrý ručník lze užít vždycky.

CVIČENÍ

JEDNOU se mě zeptal člověk, který zastával vysokou funkci ve výchově, jestli si nemyslím, že by se měla v každém městě postavit tělocvična, i kdyby to mělo stát miliony, protože by to byla dobrá investice do zdraví a tělesné zdatnosti obyvatel.

Odpověděl jsem, že dva nejsilnější a nejzdravější lidské rody, které jsem poznal, byli Zuluové a bhútanští rolníci v Himálaji. V žádné z těchto zemí jsem ale neviděl jedinou tělocvičnu. Byla tam spousta čerstvého vzduchu a obyvatelé toho denně hodně nachodili, naběhali a našplhali. Věřím, že to jsou nejlepší posilovači prostředky pro každého člověka.

Čerstvý vzduch a cvičení jsou pro zdraví to nejdůležitější v období tělesného vývoje i v dospělosti. Každý den začínám tak, že když vylezu z postele, trochu si protáhnu tělo na čerstvém vzduchu. To je však jen začátek.

Některým lidem vyhovují prostná, někteří cvičí s činkami nebo dělají posilovačí cviky tak dlouho, až si vypěstují mohutné svalstvo, které vypadá na fotografiích pěkně, ale v praktickém životě není k ničemu.

A většinou cvičí v uzavřené místnosti.

Vy musíte cvičit venku na čerstvém povětří. Nejlepším a zároveň nejsnadnějším, nejdostupnějším cvičením je chůze. Procházky a výlety o weekendech jsou to nejlepší, co můžete dělat pro zdraví těla i ducha.

BATOH

NEZNÁM nic radostnějšího a zdravějšího, než se na konci každého týdne vydat do přírody. S tornou na zádech se stáváte absolutně svobodní a nezávislí. Dáte do ní jen to nejnutnější, žádné zbytečnosti. Na dlouhém pochodu se protíží každé kilo, dokonce každé deko. Není nad krosnu norského typu s dřevěnou nebo kovovou konstrukcí, k níž je batoh upevněný tak, že se vám záda neotlačí ani nepropotí. Kromě rezervního oblečení nesete i malý stan, spací pytel a nepromokavou fólii. Takhle můžete strávit v přírodě každý weekend. Víte snad o něčem lepším? Počasí? Co

je lepší, než pořádně dlouhá túra za větrného, chladného dne! Prší? Tím líp! Protože to bude na konci dne příjemnější u ohně nebo při noclehování pod střechou. Pobyt v přírodě se tak zocelíte, že vám na počasí ani nebude záležet a nebudete si ho ani všímat. Ať je horko nebo zima, prší nebo svítí slunce, venku vždycky načerpáte sílu, elán a dobrou náladu.

BUĎ ČLOVĚK

ČISTÝ mladý člověk na vrcholu svých sil a kypící zdravím je tím nejdokonalším, co Bůh na tomto světě stvořil.

Jednou jsem měl na starosti skupinu swazijských náčelníků, kteří navštívili Anglii. Na konci jejich pobytu, poté co shlédli nejzajímavější místa, jsem se zeptal, co na ně udělalo největší dojem.

(Ve skutečnosti byli nejzajímavější oni sami, protože vyměnili svoje krásné domorodé oblečení za cylindry a kabáty.)

Všichni bez rozdílu se shodli na tom, že nejpozoruhodnější v celé Anglii jsou londýnské autobusy. Učarovaly jim jejich zářivé barvy a to, že se v nich můžete svézt jen tak pro radost.

Další skvělá věc byla podle jejich soudu skupina cvičitelů z aldershotské tělocvičny.

Když viděli jejich rozmanitá cvičení, byli okouzleni. A jejich úžas vyvrcholil, když se gymnasté svlékli a náčelníci mohli ohmatat jejich vyvinuté svalstvo.

Musím přiznat, že tito cvičitelé byli skvělým příkladem toho, jaký by měl člověk být – vyzářovala z nich činorodost a síla těla i ducha.

Nezapomeňte, že mnozí z nich pocházeli z chudých rodin. Vypracovali se sami ve skvělé vzory mužnosti. Pochopili, že je pro ně cvičení důležitější než běhání za děvčaty, pití piva a kouření. Proto na nich mohli swazijští divoši obdivovat mužnou sílu a krásu.

Civilizovaná žena ocení víc muže, který je silný a ušlechtilý.

To je pro ni pravý muž. Bezpečného slabocha, který vede sprosté řeči, si ani nevšimne.

Bůh vám dal tělo – ne, propůjčil vám ho – abyste s ním zacházeli co nejlépe a ne abyste ho prolévali alkoholem, vyčerpávali a oslabovali nevázaným životem. Máte o ně pečovat, posilovat je a vypěstovat ze sebe pěkného člověka – budoucího otce svých dětí.

Pokud chcete, můžete toho dosáhnout. Záleží to jenom na vás. A může to být nádherné dobrodružství.

ČTVRTÉ ÚSKALÍ – KUKAČKY

KUKAČKY A PARAZITI

POZORovali jste někdy kukačku na jaře? Je to napůl vykořisťovatelka, napůl komunistka. Když chce naklást vajíčka, nedělá si starosti se stavbou hnízda, ale vydá se do okolí a vyhledá hnízda jiných ptáků, především lindušek. Když nějaké objeví, vlezte dovnitř, bez ohledu na protesty majitelky. Uchopí jedno linduščino vajíčko do zobáku a na jeho místě nechá svoje vlastní. Pak odlétne na sousední strom a vajíčko, které ukradla, vypije. Linduška naopak pokorně přijme její diktát a ku – kaččino vajíčko vysedí spolu se svými. Vylíhne se velké, ošklivé mládě, které ještě dřív, než pořádně otevře oči, začne tyranizovat a zastrašovat ostatní písklata a nakonec jedno po druhém vyháže ven, aby mělo jen pro sebe hnízdo i péči rodičů-lindušek, kteří ho krmí.

Všichni známe charakteristický hlas, kterým kukačka vyhledává svou výjimečnost mezi ostatními ptáky.

Tak to však nechodí jen v ptačím světě. Kukačky a jim podobní paraziti jsou i mezi lidmi.

LIDSKÁ KUKAČKA

VĚTŠINOU je to osoba, která se chová nadřazeně a vidí všechno jen ze svého stanoviska, na jiné ohledy nebere. Je to člověk, který se zajímá jen sám o sebe a v životě prosazuje jen své zájmy, využívá práce ostatních, méně výbojných lidí, pro svůj prospěch a bezohledně odstrkává ty, kteří by mu mohli stát v cestě za tím, oč usiluje. Lidské kukačky mají nejrůznější podoby, jsou to potřeštěnci, političtí fanatici, povýšení intelektuálové, snobi a jiní extremisté.

Takové kukačky jsou nebezpečné ve dvou směrech.

Především – mohou na vás zapůsobit tak, že se jimi necháte vést.

A za druhé – můžete se stát takovou lidskou kukačkou sami.

VEMLOUVAVÍ VŮDCI DAVU

VIDĚLI jste někdy, jak se lákají do pasti divoké kachny? Dělá se to tak, že pošlete psa na břeh říčky, přehrazené sítí, která tvoří tunelovitou past. Pes tam vyvádí všelijaké kousky. Hejno jinak bystrých ptáků neodolá,

nechá se vést tímto podivným zvířetem a tak ochotně, nevědomky míří do záhuby.

Byli jste někdy v pátek v Londýně na Kaledonském trhu? Na každém kroku tam vidíte prodávat zboží profesionály. Nejsou to obyčejní kramáři, jsou to mistři ve svém oboru. Tím, jak řeční a neodbytně se vnučují, zaujmou nejdřív vaše uši, pak oči a nakonec nad sebou ztratíte vládu právě tak, jako to bylo s kachnami a psem.

Do své sítě jednou chytili i mne, když jsem procházel těmito rušnými místy.

Chtěl jsem se vlastně jen poohlédnout po měděném svícnu na křbovou římsu. Jen taktak jsem však unikl při dražbě vyvolávačově čtvrté nabídky, která neměla se svícnem nic společného. Dražitel mě prostě hypnotizoval a málem jsem zvedl ruku. Byly to věci, které jsem vůbec nepotřeboval – staré sedlo, kartotéka a pár částečně obnošených korzetů.

Ten tlučhuba měl takovou moc, že se mi podařilo uniknout jenom o vlásek. Za rohem jsem však narazil na jiného vlezlého prodavače, který nabízel krajkové záclony. Málem jsem se zase nechal nachytat, ne snad proto, že bych něco takového potřeboval. Řekl mi, že strašně spěchá, má už sbaleno a na tuhle věc zapomněl. Radši ji prodá za pár babek, než aby svoje zavazadlo znovu rozbaloval. Mám se honem honem rozhodnout, jinak jeho úžasnou nabídku propasu, za minutu bude pryč.

Naštěstí se mi podařilo odtrhnout se od něho. Vydal jsem se opačným směrem, ale když jsem se za hodinu těmito místy vracel, byl tam ten chlap stále a prodával záclony jako horké koláče. Zoufale spěchal a přemlouval kolemjdoucí, aby po nich rychle skočili – později své nerozvážnosti jistě litovali.

Stejně to je i s politickými řečníky, kteří mají silný hlas a svou výřečností nachytají hned celý dav nezkušených mládenců. Ti ho pak nábožně poslouchají a nikdy se neobtěžují poznat věci, o kterých ten agitátor žvaní, také z druhé strany. Jdou za ním jako krysy za krysařovou písťalkou a hned se pustí do učení „Rudého praporu“, nebo „Pochodu vlastenců“, podle toho, zdaje řečník zuřivý komunista, nebo agresivní imperialista. Zhypnotizuje celý dav. Většinou se mu to však nepodaří u člověka, který se nehodlá nechat strhnout stádem.

SVOBODA MYŠLENÍ

SVOBODA jedince je oprávněná jen potud, pokud neškodí celé společnosti. Je dobré, když má každý člověk svůj názor, jsou však jisté hranice.

Všichni souhlasíme s tím, co hlásá čistý, demokratický socialismus – s jeho snahou odstranit propastné rozdíly mezi lidmi, které v současné době vidíme ve všech zemích. Lidé jsou bez vlastní viny odsouzeni žít v nouzi a bídě – mohou za to špatné podmínky a nedobrá organizace.

Všichni chceme mít jistotu, že každý Boží tvor, který se octl na tomto světě, bude mít stejné právo, aby se mohl radovat ze života, prožít ho co nejlépe a nebyl od začátku znevýhodněn chudobou. Ale to nemohou zajistit sobečtí lidé ani zákony odhlasované parlamentem. Jen dobrá vůle a spolupráce všech tříd pomůže z bídy těm našim bratřím, kteří jsou na tom špatně-a především tím, že se jim dostane lepšího vzdělání, které jim umožní získat dobré zaměstnání.

ŽIVOTNÍ MOUDROST

SPOUSTĚ mladých lidí se ve dvaadvaceti letech zdá, že už vědí prakticky všechno, co vědět potřebují – a chtějí, aby si to uvědomili i ostatní lidé.

Když je jim dvaatřicet, zjišťují, že je tu ještě pár věcí, které by se měli naučit. A ve dvaatřiceti se usilovně učí. (Já dělám totéž ve třiasedmdesáti.)

SEBEVÝCHOVA

SEBEVÝCHOVA a sebevzdělání jsou nejlepší pojistkou před prázdným životem. Na předcházejících stránkách jsem se pokusil ukázat na nebezpečí, která hrozí člověku od demagogů – především jsem vás chtěl varovat před lidmi, kteří by z vás mohli udělat stejného parazita, jako jsou oni sami.

V následujících odstavcích bych rád ukázal, jak se tomuto úskalí bezpečně vyhnout.

Především vás před ním ochrání sebevýchova. Nemyslím tím jen získání dalších školských vědomostí, ale péči o mysl a duši. Ta první vám pomůže vyhnout se nebezpečí, péče o duši vás nad ně vysoko povznese. Když rozšíříte své znalosti a vědomosti cestováním, četbou, studiem přírody a tím, že se poučíte ze zkušeností jiných lidí, bude to nejlepší ochrana před vábením lidských kukaček. A když rozšíříte svůj duchovní obzor tím, že půjdete za vyššími ideály, budete prodchnuti dobrou vůlí ve vztahu k jiným lidem a ochotně každému pomůžete, nikdy se z vás nestane parazit ani povýšený snob – budete lepším, šťastnějším člověkem.

Domýšlivce je obvykle domýšlivcem proto, že si o sobě myslí, že zná všechno na světě, zatím co ve skutečnosti je toho obvyčejně víc než dost, co by se měl naučit. Chce se před ostatními předvést jako chytřejší a spoléhá přitom na jejich nevědomost.

Filozof Bacon kdysi dávno řekl: „Nic tak nepoškozuje stát jako zchytřalí lidé, kteří mohou být považováni za moudré.“

Čím jste starší a moudřejší, tím méně jste pyšní na své vědomosti a tím větší chuť do učení máte. Začněte tedy tím, že budete rozšiřovat svoje znalosti a zkušenosti. Později se naskytne dost příležitostí, abyste je rozdávali.

Když opouštíte školu, máte jen obecné vědomosti na úrovni své třídy. Jen někteří pak vyniknou nad ostatní, další zůstanou průměrní a jiní beznadějně zaostanou.

Úspěch a nezdár velké části závisí na jejich vlastním úsilí. Ti, kteří využijí získané školní vědomosti k dalšímu sebevzdělání, dojdou nejdál.

V tom jim nejméně pomáhá četba a studium.

Ale – jak řekl Ralph Parlette: „Kdybych rozdával zdarma lidem z ulice vstupenky na vzdělávací přednášku, měl bych stejný úspěch, jako kdybych jim nabízel pár facek. O poučení nestojí. Nechce se jim myslet. Chtějí proplovat životem bez námahy. Demokracii ohrožují lidé, kteří nedovedou myslet a bezmyšlenkovitě jdou životem.“

Svět může být bezpečnější díky demokracii, ale demokracie nebude nikdy bezpečná, dokud se lidé nezbaví duševní omezenosti.“

Někteří promarní své duchovní možnosti stejně, jako jiní marnotratně plýtvají hmotnými statky. Jsou to ti, kteří se nechají ovlivňovat bulvárním tiskem, demagogy, brakovou literaturou a špatnými filmy.

KNIHY A ČETBA

ŘEKL jsem, že cestování, četba a studium přírody patří k sebevýchově. Například čtení. Obklopeni knihami máte kouzelnou moc. Zatím co ostatní se nechávají zneklidňovat politickými záležitostmi, vy zůstáváte spokojeni s tím, co máte. Kdykoli se můžete vydat na cestu do dalekých zemí, ponořit se do historie dávných věků, seznámit se s podivuhodnými objevy, pobavit se dobrými příběhy a nacházet v poezii krásu myšlenek.

Knihy jsou nejlepší přátelé, jaké člověk může mít. Vybírejte si ty, které se vám líbí, můžete se na ně vždycky spolehnout. Pomohou vám v práci,

naplnit volný čas, zmenšit trápení. Máte je vždycky doma kolem sebe, stále jsou vám k dispozici.

Dneska už nejsou tak drahé. Každý si může postupně vybudovat svou vlastní knihovnu. A skoro kteroukoli knihu najdete v nejbližší veřejné knihovně a nic vás to nestojí. Ale nejlepší přátelé a společníci jsou vaše vlastní knihy. Nekupujte knihu jen proto, že je levná, velmi laciné knihy mívají často malou hodnotu. Vybírejte si jen ty nejlepší.

Pokud jste už hodně četli, víte, jaké knihy máte rádi. Jestliže jste zatím nevěnovali knihám moc pozornosti, měli byste o ně projevit zájem – a hned teď. Nikdy toho nebudete litovat. Začněte něčím, co vás zajímá.

Chcete-li se poučit o nějakém tématu, „první pomocí“ je encyklopedie, kterou najdete v čítárně veřejné knihovny. Obvykle v ní najdete tituly knížek o tomto námětu pojednávajících. Chcete-li nějakou zábavnou knihu, neuděláte chybu, když si jako první vezmete Poklad na ostrově od R. L. Stevensona. V posledních letech vyšla řada nádherných knížek o přírodě.

Jestliže čtete, opravdu čtete a nepřeskakujete. Při studiu se vám každé slovo, které si pozorně přečtete, pevně vtiskne do paměti a dlouho tam zůstane – a to se vyplatí.

Tohle jsou slova filozofa Bacona:

„Některé knihy je třeba jen ochutnat, jiné spolknout a několik málo děl musíte rozžvýkat a strávit.

Čtení dělá celého člověka, dialog člověka připraveného a psaní člověka přesného.

Člověk čtoucí málo musí být hodně mazaný, aby se zdálo, že ví i to, co neví.“

Mám takový dobrý, užitečný zvyk poznamenat si do deníku každou dobrou myšlenku nebo nápad, které jsem ten den slyšel nebo četl. Někteří lidé si tyto věci píší na kartotéční kartičky, aby mohli podle abecedního pořádku vyhledat jakékoli téma.

V každém případě je dobré uložit do paměti co nejvíc užitečných informací a pojistit je psanými poznámkami.

Číst, aniž by měl člověk všeobecný rozhled, není dobré. Znalosti z literatury musíte vyvážit znalostí světa, lidí a věcí. Důležitým prostředkem k tomu je cestování. Bystrý pozorovatel a citlivý člověk získá o svých spoluobčanech během kilometrové procházky tolik informací, jako nevěšma-vec na cestách dlouhých tisíce kilometrů.

CESTOVÁNÍ JAKO SEBEVZDĚLÁVÁNÍ

JEDNOU jsem kráčet southamptonskými doky, když tu mě zarazila vůně koření a kávy, která se nesla z jednoho pobřežního skladiště. Něco mě donutilo vstoupit dovnitř a zeptat se, odkud to je. Nějaký muž mi řekl, že to je náklad lodí, které připluly z Monte Videu, Rio de Janeira a La Platy, a já jsem se vrátil ve vzpomínkách až ke krásné knize svého mládí „Plavba škunerů Adventure a Beagle“.

Pokoušení bylo příliš velké. Tehdy jsem si tam koupil lístek do Jižní Ameriky, ačkoli jsem si na to musel půjčit. Za několik týdnů jsem získal tolik, že by mi to nemohla nahradit léta studií. I když nemáte možnost dostat se za hranice, je toho spousta k vidění i ve vaší zemi. Ať už cestujete na kole nebo šlapete pěšky, můžete všude pozorovat život z nejrůznějších stran. Pokud člověk nemůže opustit město nebo svou čtvrt, objeví různé historické památky a zajímavé lidi, které je dobré vyslechnout. Takové cestování, které člověk podniká, aby si všiml věcí a lidí a co nejvíce se od nich dozvídal, je neocenitelnou metodou sebevzdělávání.

Ve své knize „Přátelská cesta“ vypráví David Grayson, jak opustil svou farmu a vydal se bez peněz a bez určitých plánů na toulky, jenom aby se zhluboka napil krás přírody, potkal nové lidi a hledal v nich to dobré. Tak se stalo, že objevil ve vesnickém pastorevi velkou odvahu, v milionářovi lidský soucit a prostotu, probudilého ducha v zoufalém farmářovi a široký rozhled u socialistického řečníka.

Nezmiňuju se o této knize jen proto, že je kouzelná a zajímavá, ale protože autorova dobrodružství jsou příkladem toho, co může udělat každý, kdo se chce vzdělávat putováním.

Této metody mohou použít všichni.

U studentů na kanadských a amerických univerzitách jsem viděl další způsob sebevzdělávání. Tihle mládenci nemají často dost peněz na zaplacení školného. Naděje na studium se však nevzdávají a během letních prázdnin pracují jako stevardi na palubě říčních parníků. Vydělají si dost prostředků, aby uhradili výdaje při studiu, a zároveň lépe poznají lidi a věci. Místo povalování ve volném čase pracují.

SEBEVYJÁDŘENÍ

KDYŽ někdo cítí, že musí vyjádřit svoje myšlenky, pocity a představy básní, prózou nebo plastikou, nesmíte mu v tom bránit. Jenom si myslím, že byste se neměli jako mnoho lidí nechat svést extrémními názory dřív,

než trochu poznáte svět. Dobré sebevyjádření je ctnost, ctnost z těch nejušlechtlejších.

Každý člověk má pro něco nadání. Někdo z vás má talent výtvarný nebo herecký, i když třeba pracuje v zelinářském obchodu nebo jako tesař. Jiný může být zase skvělý kouzelník nebo zpěvák, ačkoli si vydělává na živobytí jako číšník nebo topič. Téměř v každém člověku jsou skryty nej-různější schopnosti.

Proč se tomu říká nadání?

Protože je to přirozená schopnost – dar od Boha. A když tedy má člověk nějaké nadání, měl by ho využít, je to vůle Páně. Využít je pro ostatní lidi. Měl by svým zpěvem nebo hereckými výkony potěšit ty, kteří jsou zarmoucení, pobavit je svým kouzlením, ukázat, co je to krása. Nechť použije svůj talent ve prospěch jiných spíš než svůj vlastní. Bude se tak podílet na Božím díle a pozná, co je opravdové štěstí.

NASLOUCHÁNÍ

MĚJTE na paměti, že mlčení je velmi cenné a že je to velké umění. Při diskusi máte často velkou chuť vytasit se se svým názorem, většinou je ale lepší mlčet a nechat tlačit ostatní. Naučíte se to takhle: Tichému pozorovateli prozradí mluvení na člověka spoustu věcí. Na každé schůzi jsou muži, kteří se postarají o řečnění, kterým však sotva někdo věnuje pozornost.

Lidé naslouchají jen člověku mlčenlivému, který promluví, když chce sdělit něco opravdu důležitého.

Je pro ně takovou tajemnou sfingou.

„Činy konají právě mlčenliví lidé.“

SLUŽBA

KDYŽ pracujete na svém charakteru a schopnostech, neměli byste myslet jenom na své postavení a vlastní výhody, ale hlavně na to, jak pomůžete ostatním lidem a celé společnosti. Jakmile se rozhodnete pomáhat jiným, dostanete se o příčku výš na žebříčku, který vede k opravdovému úspěchu – to jest ke štěstí.

Služba lidem nezahrnuje pouze dobré skutky, které prokazujete ostatním; ty jsou správné a samozřejmé, skauti je dělají každý den. Mám na mysli něco vyššího a většího, občanskou službu své zemi.

Neznamená to, že po vás chci, abyste se snažili stát mluvčími ve všelijakých občanských záležitostech nebo abyste vnucovali lidem svoje politické názory. Měli byste být dobrými, spolehlivými občany své země, jedním z pevných kamenů tvořících její základy. Musíte si všimnout především toho, co je nejlepší pro celý stát, nestarat se jen o to, co vyhovuje pouze jedné jeho části.

Jak ukazuje Rudyard Kipling v jedné ze svých básní, ve službě všeobecnému blahu je místo pro každého člověka.

Když vidíte, že někde můžete být nápomocní, ochotně přiložte ruku k dílu, tak jako při fotbalovém utkání pomáháte svému mužstvu. Aktivní občan se podobá dobrému fotbalistovi. Dělá všechno pro to, aby podal co nejlepší výkon a tím plnil na svém místě úkol celého týmu.

Kdyby každý nehrál tam, kde má, kdyby si myslel, že je mnohem zábavnější být pořád někde jinde a kdyby další hráč zase navzdory všem pravidlům držel míč a opět jiný dával všem soupeřům pěstí do břicha, už by to nebyla hra, ale anarchie – a konec sportovního zápasu.

OBČANSKÁ SLUŽBA

NEJVĚTŠÍ dobro, jaké můžete společnosti jako její člen prokázat, je účast na občanském dění. Tím myslím, že se máte podílet na záležitostech městské a obecní správy.

Pokud to chcete dělat dobře, musíte se na to připravit, jako se připravujete na běžecký závod nebo na zkoušku při studiu. Příliš mnoho lidí přijme veřejnou funkci jen proto, že mají dar výřečnosti nebo jakési mlhavé představy o tom, jak by měla pracovat vláda – a přitom o tom nevědí vlastně vůbec nic. Každý by měl vědět, jak působí místní zastupitelské sbory, co je jejich úkolem a jakou mají odpovědnost.

MĚJTE OTEVŘENOU MYSL

Až budu ministerským předsedou, uzákoním, že každý člověk, který se bude chtít ucházet o poslanecký mandát, bude muset nejméně jednou obejít celý svět. Musí mít takové vzdělání, aby byl schopen vidět všechny problémy z různých stran. Musí také umět vést, to znamená, že především se dokonale ovládá a je schopen odložit úzké stranické a třídní zájmy, když jde o budoucí prosperitu celé společnosti.

Až se tedy budete připravovat, mějte stále na mysli správný cíl a směřujte k němu. Pokud chcete vstoupit do veřejného života jen proto, abyste

se proslavili nebo tak získali peníze či postavení, pak už s vámi nechci nic mít společného!

Je to proti mým zásadám. Dostanete se mezi spoustu lidí, kteří se tlačí právě tímto směrem, plní závisti, nenávisti a zlé vůle vůči sobě navzájem. Chci, abyste směřovali k velkému štěstí a ne k velkému korytu.

Jestliže se pouštíte do veřejné činnosti s pokornou touhou společnosti sloužit, pomáhat lidem, je to něco úplně jiného. Odměnu nesmíte vidět ve svém vzestupu, ale v tom, že se díky vašemu úsilí pozvedne životní úroveň lidí kolem vás. To vám přinese daleko větší uspokojení než jakákoli vyznamenání nebo ceny, kterými můžete být zahrnuti.

Chcete-li se dobře připravit na týmovou práci, kterou občanská služba vyžaduje, uděláte nejlíp, když se budete vzdělávat tak, jak jsem to navrhl – ať jste dělníci nebo vedoucí pracovníci. Měli byste zlepšovat svůj charakter a rozšiřovat svůj obzor. Protože budete muset pečlivě, z různých stran zkoumat problémy, prosazovat spravedlnost a poctivou hru. Vaše přípravy by měly spočívat i v tom, že budete projevovat dobrou vůli vůči sousedům i svým oponentům, snažit se chápat jejich názory a postoje, protože to jsou vaši bližní.

Kdyby se většina našich mužů a žen takhle připravovala a byli ochotni věnovat se takové činnosti, moc by to pomohlo při nahrazení třenic spoluprací a dobrou vůlí, které jsou nutnou podmínkou prosperity celé společnosti – a v širších souvislostech i pro mír na celém světě.

Doufám, že po přečtení tohoto pojednání o úskalí, které představují lidské kukačky, a o tom, jak se mu vyhnout, neřeknete, že dalším příkladem takové kukačky je jeden generál ve výslužbě, který má už mládí dávno za sebou a teď se pasoval na zákonodárce a chtěl by přikazovat, co by mladý člověk měl a neměl dělat.

Možná že to tak vidíte, ve skutečnosti ale na rozdíl od jiných kukaček nemá žádný osobní zájem, nemá v ohni žádné želízko, zato má rád své bližní. Dobře si pamatujte, čím musel v mládí projít, protože jeho táta už nežil a nemohl mu poradit. A má velké sympatie k chlapcům, kteří vstupují do života. Nechce nic jiného, než jim nabídnout své vlastní zkušenosti, které je mohou vést, aby se nedali vylákat na zrádné mělčiny. A rád by jim pomohl, aby žili šťastnější a plnější život.

PÁTÉ ÚSKALÍ – BEZBOŽNOST

PRO dosažení štěstí je nezbytné náboženství. Putujete-li skutečně za štěstím, nesmíte se nejen podílet na nenávisných ateistických kampaňích, ale musíte postavit svůj život na náboženských základech.

To neznamená jenom chodit do kostela, znát biblické texty nebo rozumět teologii. Mnozí lidé jsou hluboce věřící, aniž o tom vědí a aniž by se kdy náboženství učili. Velice stručně řečeno – náboženství znamená toto:

Za první – poznat, kdo a čím je Bůh.

Za druhé – co nejlépe naložit se životem, který Bůh dal člověku, a dělat to, co On od nás očekává. To znamená pracovat především pro druhé.

Taková by měla být vaše víra. Není jen pro nedělní zamyšlení, ale člověk by tak měl žít v každé minutě a každé části každého dne.

Abyste splnili tyto dva body a vyhnuli se ateismu, doporučuji vám dělat následující věci.

Za první – číst tu podivuhodnou starou knihu – Bibli, ve které najdete kromě božího zjevení úžasné zajímavé historické příběhy, poezii i mravní naučení.

Za druhé – čtěte v té druhé podivuhodné staré knize – Knize přírody. Dívejte se co nejvíc na všechny ty zázraky a krásy, které nabízí pro vaši radost, a studujte je. Potom se sami sebe zeptejte, jak můžete nejlépe sloužit Bohu, dokud se těšíte ze života, který vám On daroval.

KNIHA PŘÍRODY

TO, o čem tu mluvím, je určeno těm, kteří nevyznávají žádnou víru nebo kterým hrozí, že ztroskotají na úskalí ateismu.

Ateisté říkají, že jsou proti křesťanství a ostatním náboženstvím proto, že jsou spíš založena na pověrách než na vůdčích životních principech. Tvrdí, že náboženství vyčtené z knih napsaných lidmi nemůže být pravdivé. Jak se zdá, nevidí, že nám dal Bůh kromě tištěných knih a Zjevení velkou Knihu přírody. O ní nemohou říct, že je nepravdivá – jsou v ní fakta.

Shakespeare mluví o „kázání kamenů“, „jazycích ve stromech“, „knihách v bublajících potocích“ a „všudypřítomném Bohu“. Bacon napsal, že „Studium Knihy přírody je klíčem ke Zjevení.“

Korán říká: „Což nevidíte, že vše, co je na nebi, a vše, co je na zemi, slouží Bohu? Slunce, měsíc, hvězdy, hory, stromy, zvířata a mnozí lidé?“

Doufám, že budu správně pochopen. Nenavrhuji studium přírody jako formu služeb božích nebo jako náhražku za náboženství, ale zastávám názor, že porozumění přírodě je v určitých případech krokem k přijetí náboženské víry.

Tato cesta se může osvědčit tam, kde jiné selhaly, zejména u lidí, kteří mají sklony k ateismu nebo nemají náboženské ideály, ale i u těch, kteří je měli a opustili je. Tato nová cesta jim může pomoci znovu najít víru.

Následující slova Davida Graysona popisují zkušenost, o níž si myslím, že ji prožilo mnoho současných lidí.

„Čtyřiapadesát let se věnuju botanice. Když jsem byl malý chlapec, věřil jsem bezvýhradně v Boha. Modlil jsem se k němu, měl jsem ho stále před očima – jeho lidskou podobu.

Když jsem dospíval, došel jsem k závěru, že žádný Bůh neexistuje. Vypudil jsem ho z vesmíru. Věřil jsem jen tomu, co jsem viděl, slyšel nebo cítil.

Mluvil jsem jen o přírodě a skutečnosti.

A teď mi připadá, že není nic jiného než Bůh.“

DIVY PRALESA

JESTLIŽE jste nikdy neputovali pralesy v Brazílii nebo středozápadní Africe, těžko si umíte představit tu zvláštní znepokojivou atmosféru, kterou vnímáte na cestě přírodou, jež tu vystavuje na odiv krásu a zázraky tropické džungle. I té nejnečitlivější duši to připomíná nádheru a vznešenost katedrál. Navzdory své kráse je tu skryto cosi děsivého v ponurém příšeří a vlhké vegetaci. Člověk si klesí cestu spleť podrostu a stromy nad hlavou zabraňují přístup slunečním paprskům i vzduchu. Vysoko nad tím zvedá koruny do šedesátimetrové výšky zvláštní druh topolů a dalších králů pralesa. Když si razíte cestu bažinami a tlejícím listím, liánami, rákosím a křovinami, málokdy zahlédnete jejich koruny. Když tak putujete den za dnem, někdy týden za týdnem stále stejným šerem, krása, která vás stále obklopuje, zevšední a džungle se pro vás stane hrůzným vězením, o němž víte, že z něho není úniku. Propadnete těžké depresi, někdy se člověka zmocní melancholie nebo šílenství.

A v noci, když se uložíte ke spánku v sametovém tichu tropické noci, prales mlčí, ale všude kolem se ozývají tiché hlásky. Cvrčení cvrčků,

kuňkání žab, šustění padajícího listí a tlumený šepot lehkého vánku, který si hraje ve větvích nad vaší hlavou. Tu a tam poruší ticho v dlouhých intervalech nejmocnější ze všech lesních zvuků – dunivý rachot padajícího stromu, starého obra, který končí dlouhý život, uvolňuje těžce vybojované místo, aby ho už nikdo nespatriil.

Nastává chvíle napětí a uctivého ticha a potom opět všechny slabé hlásky pralesa pokračují ve svém tlumeném repetění.

Člověk si tu připadá nepatřičně, jako vetřelec. Je to království rostlin, kam má povolený vstup jenom hmyz. A přesto je všude život a vzruch, množení, smrt. Vývoj zde neustále probíhá podle stejných velkých zákonů, jaké platí i všude mimo džungli. Člověk má mezi lesními rostlinami a živočichy své druhy.

Pro ty, kteří mají oči k vidění a uši k slyšení, je prales laboratoří, pohostinstvím i chrámem.

SÁM V ANDÁCH

JEDNOHO rána jsem se v Andách vydal ještě před rozedněním na cestu vzhůru po horském úbočí. Mrazivé přítmní časného rána bylo ještě umocněno hloubkou kaňonu, ve kterém jsem výstup zahajoval. Proti obloze se rýsovaly vrcholky hor, ale určitě jejich výšku nebo vzdálenost bylo ve tmě těžké. Jak jsem stoupal vzhůru, začalo svítat a já jsem pomalu rozeznával skalní masivy a srázy. Vzduch byl velmi chladný, průzračný a nehybný a mně se zdálo, že se na mě ze všech stran tlačí hluboké tísnivé ticho. Nebylo slyšet zurčení potůčků, cvrlikání ptáčků ani šepot vánku. Všude vládl naprostý klid. Přesto se nezdálo, že je to mrtvý klid – vypadalo to, jako kdyby všechno napjatě naslouchalo a čekalo na příchod nového dne – hory a údolí, horské štíty i balvany. Porušit ticho hřmotem kroků na kamenech mi připadalo skoro svatokrádežné.

Horské úbočí bylo holé v místech, kudy jsem právě procházel. Kousek vpředu nade mnou se rýsoval horizont, který se vzdaloval, jak jsem k němu stoupal. Při pohledu zpět byl vidět podobný obzor, který po několika metrech mizel v šeru, z něhož jsem vyšel. Jeden spisovatel popisuje stejný výstup a přirovnal horolezce k mravenci, který leze vzhůru po stěně sudu. Přesně tak se tam člověk cítil.

Potom se nad skalisky, která mě obklopovala, začaly jako obři v jasném ranním světle zvedat hřebeny ostrých srázů a vrcholky hor. Byly chladné a drsné a zíraly na mě přes ramena nejbližších sousedů. Byl jsem v této

nesmírnosti strnulých skal a hor jediný pohybující se bod. Cítil jsem se v této velebné říši jako nepatrné zrníčko.

Zvrásněné a rozbrázděné skály vyprávěly o dávné minulosti, kdy se Země utvářela. Byl jsem mezi nimi jako hmyz, který žije jen krátce.

Lezl jsem výš a výš a dýchání bylo stále obtížnější. Vzrůstal ve mně tady, na střeše světa, v tom hlubokém tichu, pocit osamělosti a bezvýznamnosti.

Náhle jsem nad jedním z hřbetů uviděl zelenobílý štít, pokrytý věčným sněhem, jasný, ostře narýsovaný obrys na obloze. Zakrátko byly vidět na různých stranách další a další. Zdálo se, jako by se největší obří z celého pohoří, na jejichž strmé svahy člověk nikdy nevkročil, pozvedli, aby si mě prohlédli – chladní, strozí, nelítostní. Závratné výšky a strašidelné ticho, samota a nesmírnost těch končin mi naháněly hrůzu. Byl jsem sám. Najednou jsem dostal chuť zakřičet, abych to ticho rozbil. I ten nejmocnější lidský hlas by tu však zněl jako slabounký šepot, jako zapípání střízlíka, kterého jsem kdysi zaslechl v Římě v mohutných rozvalinách Kolosea.

Pokusil jsem se zavřít oči, ale v tom jsem nad sebou zahlédl podivný záblesk. Podíval jsem se přes rameno a uviděl obraz, který mi vyrazil dech. Jednomu z nejvyšších štítů, který byl ještě před chvilkou šedomodrý, se začala oslnivě oranžovorůžově třpytit špička. Zatím co jeho dolní část tonula v opálovém závoji fialové, modré a zelené. Celý masiv přede mnou vyvstal na pozadí temného nebe tak zřetelně, že jsem na něm viděl každou podrobnost. A jak jsem se rozhlížel kolem, jeden štít za druhým se růžově zbarvoval jitrní září.

Člověk cítil, že je toho na jednu smrtelnou dušičku moc – že je jako vetřelec na posvátném místě. To, co se tu odehrávalo, ten tajemný obřad, nemělo nic společného s lidmi, které jsem zanechal dole v temném údolí.

Klopýtal jsem dál, naplněn z tohoto pohledu posvátnou hrůzou. Ve chvíli, kdy jsem nejvíc zatoužil po něčem, co by mi připomnělo svět lidí, vynořila se za dalším pahorkem socha Krista Vykupitele.

Nebylo to jeho smutné tělo visící na kříži, ale obrovská, velkolepá bytost s širokým vlajícím rouchem a pažemi zvednutými v gestu vyjadřujícím uvítání a ochranu.

Krásná socha, šťastně umístěná tak, aby vyznačovala hranici mezi Argentinou a Chile a byla symbolem trvalého míru. Umístěná daleko lépe, než to její tvůrce zamýšlel, se tu stala hmatatelným spojením mezi

lidským a božským, spojením, které nám Kristus zprostředkoval ve své době, kdy přišel na Zemi.

Později jsem kdesi četl:

„Člověk se na horách, kde může jenom jít, spát a přemýšlet, stává jogínem.

Nevím, čím to je – devět lidí z deseti, kteří žijí na horách ve výši nad 4000 stop, jsou buddhisté. Vedou je k tomu hory.

V nočním tichu nasloucháte jejich hlasu; jste strženi zamyšlenou nesmírností toho, co je kolem vás. Když se zbavíte všedních starostí a myšlenek, váš duch se rozpíná, otvírají se hlubší oblasti vašeho vědomí. V dusných městech, kde jsou lidé natěsnáni, se musí člověk něčeho držet – osobního spasitele, lampičky ve spolehlivé, laskavé ruce, uklidňujících hlasů ve tmě. Zde však nehledáte – zde víte. Vaše já mizí.

V přírodě je mystická síla, se kterou jste spojeni – vzdáleně, neosobně a osamoceně.

Můžete snít o své výjimečnosti, ale nejste víc než semínka trávy a malé oblázky, nemáte žádné výsadní postavení.“

KRÁSA PŘÍRODY

MNOHO městských lidí si nikdy neuvědomí, jak je příroda krásná, protože do ní chodí jen málokdy. Jejich oči jsou víc zvyklé hledět do výkladních skříní, na reklamy a jiné lidi, a pak – venku přece člověk dojde snadno k úrazu!

Kdo však po nějakou dobu žil v přírodě a naučil se vnímat její krásy, objeví její drobné projevy i ve špinavých městských uličkách.

Jednu dobu jsem musel každý den přecházet přes Westminsterský most při východu slunce a potom znovu při jeho západu. Jen málokterý den jsem se nepřistihl, že stojím a s velkým potěšením hledím na obraz plný nádherných barev probouzejícího se a odcházejícího dne; na perleťově šedé a světlefialové zbarvení neurčitých stínů a siluet, které tu převládaly díky londýnským mlhám.

Jeden z mých bratrů, malíř, se vydal do Newcastleu malovat kouř a páru, protože v slunci a pod mraky vypadají nádherně.

Samy mraky vytvářejí obrazy, občas takové, nad kterými se musíte zamyslet. Nosím v sobě i teď, po více než třiceti letech, západ slunce, který jsem pozoroval v jihoafrické stepi.

Byl to nádherný výjev, jako by se na obloze otevřela zářivá brána vedoucí do třpytivých zlatých sálů. Brána, kterou procházejí ti, kdo směřují do nenávratna.

Dotkl se vás někdy takhle západ slunce?

Muž, který tam byl se mnou, se modlil.

Mám rád krásu anglické krajiny, stejně jako obrovskou rozlehlost a svobodu zvlněné jihoafrické stepi.

Mám rád divoké řeky a zasněžené kanadské pralesy. Nejvíce mě však uchvacují himálajské vrcholy a propasti, nádhera věčného sněhu na štítech v nadoblačných výšinách, dosud neznesvěcených lidskýma nohama – ty jsou ze všeho pozemského nebi nejbliže.

PUTOVÁNÍ

TŘEBA si řeknete, dobrá, ale já se nemůžu vydat do hor, na moře ani do panenských pralesů. Kde tedy uvidím ty zázraky přírody a pochopím jejich poselství?

Pokud se vydáte ven z města, do volné krajiny, lesů a luk, můžete toho hodně zažít i tam, kde bydlíte.

S batohem na zádech a poutničkou holí v ruce, nebo „v sedle svého staříckého kola vyraz do přírody, která tě volá.“

Vezměte s sebou plátěný domeček, spacák, kotlík a – svobodu!

Venku, na čerstvém vzduchu je nejlepší pěší putování. Touláte se krajinou, obdivujete nádheru nebe, země a vod, barevnost lesů a polí, s rozkoší vdechujete vůni květů a sena, nasloucháte zurčení potoků, zpěvu ptáků a šeptání větru, poznáváte zvířata a jejich stezky, až se cítíte jako jejich kamarádi a pochopíte, že jste součástí velkolepého díla přírody.

David Grayson píše v „Přátelské cestě“:

„Samurajové mají ve zvyku odpoutat se čas od času od světa přeplněného lidmi a vydat se s batohem na zádech pryč, na poušť nebo do Arktidy. Jsem si jistý, že takovou změnu, příležitost k zamyšlení, nový pohled na život a obnovení vztahu k Bohu potřebuje každý člověk. Pro mě nejsou poušť ani Arktida nutné. Dávám přednost přátelské cestě a obyčejným lidem, kteří na ní žijí.“

PŘÍRODA V HVĚZDÁŘSKÉM DALEKOHLEDU

PODÍVEJTE se vzhůru na oblohu. To letadlo je vysoko, skoro není vidět, ale co je nad ním, vysoko, vysoko nad ním?

Nekonečný prostor. Podívejte se na něj v noci hvězdářským dalekohledem. Nepatrná světýlka, která známe jako hvězdy, jsou ve skutečnosti veliká slunce, kolem kterých krouží ohromnou rychlostí planety, tak jako naše Země a další planety obíhají kolem Slunce.

Spousta hvězd je tak vzdálená, že světlu, které vyzařují (a víte, jaká je rychlost světla!) trvá celá staletí nebo ještě mnohem déle, než se k nám dostane.

Některé z nich možná už zanikly za časů Jindřicha V., ale my stále ještě vidíme jejich světlo.

Díky nepatrným mikrobům a atomům, které vidíme pod mikroskopem, a vzdáleným, obrovským světům, které vidíme hvězdářským dalekohledem, začínáme chápat, co znamená nekonečno. A když si ještě uvědomíme, že všechny věci, velké i malé, podléhají stejnému řádu a jednotnému plánu – hvězdy vířící nekonečným prostorem, vrásnění hor na Zemi, život, jeho reprodukce a smrt, které se opakují u rostlin, mikroorganismů, hmyzu i zvířat – musíme pochopit, že je za tím vším Velký Duch – Stvořitel.

SVĚT ZVÍŘAT, PTÁKŮ A HMYZU

SVĚT zvířat je na dosah, a pokud vás to zajímá, můžete jeho studiem lépe poznat divy přírody.

Jsou tu ptáci s nádherným peřím a soustavou lehoučkých kůstek, která jim umožňuje létat. Budují svá hnízda s nesmírnou vynalézavostí a migrační instinkt jim umožňuje překonávat ohromné vzdálenosti a každý rok se vracet na určité místo.

Jsou tu včely, které žijí ve skutečném socialistickém společenství, kde všichni pracují pro společné blaho a mají smysl pro povinnost a řád.

Nemůžete poprosit známého, který chová včely, aby vám řekl něco o podivuhodném životě v úlu? Měli byste vidět na vlastní oči, jak včely sbírají květový pyl, mísí ho se slinami a touto směsí se potom živí; jak mladušky vylučují vosk a dělnice z něj stavějí plástve s naprosto stejnými buňkami, nakloněnými na místě, kde bude med; jak medonosné včely přilétají a plní buňky nektarem z květů; jak klade včelí matka vajíčka do buněk, o které pečují včelí chůvičky; jak včely létavky tvoří řady a máváním křídel vhánějí dovnitř čerstvý vzduch; a jak včely-strážkyně odhánějí od úlu vetřelce.

SCHOPNOSTI ZVÍŘAT A LIDÍ

KDYŽ pozorujete větší zvířata, najdete mezi nimi bystré tvory, ať už žijí ve volné přírodě, nebo jsou ochočená, ať jsou to tuleni nebo levharti, koně nebo psi. Všechna mají paměť a jisté schopnosti, které se uplatňují v jejich životě.

Svoje děti nemiluje jen lidská matka. Stejně tak má tygřice ráda svá mláďata i křepelka svoje kuřátka.

Také sameček chrání samičku, ať je to opičák nebo divočák-dokonce i u ryb! A dělají to tak statečně a obětavě jako v dávných dobách rytíři.

Je možné vidět zvířata, která se obětují při ochraně svých mláďat s takovou srdnatostí, jako vojáci bránící domov a vlast.

Možná že máte nebo jste měli psa, který by s nasazením života bránil vás a váš majetek, kdyby to bylo potřeba. Nedělal by to pro odměnu, ale protože vás miluje a ctí.

Z jeho chování vidíte, s jakou radostí vám dává najevo oddanost. Je šťastný, když může splnit vaše přání a něco pro vás udělat.

Člověk má tyto vlastnosti a schopnosti také, ale v daleko větší míře. Rozum a paměť, odvahu a ušlechtilost; umí být oddaný a šťastný. Všechny je může mnohem lépe využít.

DUŠE

LIDÉ mají před zvířaty určitou výhodu – umí rozeznat a ocenit zázraky přírody a její krásu. Dovedou se radovat z nádhery slunečních západů, půvabu květin a stromů, vznešené velebnosti hor, měsíčního svitu a dalekých výhledů.

Navíc ale umí vyrábět věci, což zvířata nedovedou. Mnozí z vás malují, píšou básně nebo hrají na nějaký hudební nástroj. To je další výhoda, kterou máte, abyste se mohli těšit ze života.

Určitě si uvědomujete, že se od vás očekává víc než od stromů či zvířat, která mají omezené schopnosti. Máte vyšší inteligenci a umíte ji používat. Je to neodpuštělné, jestliže ji nevyužíváte nebo s ní nakládáte špatně, třeba když se hádáte se sousedem pro zbytečné hlouposti, které se týkají politiky nebo náboženského vyznání – zatím co vás obklopuje vesmír a Bůh, který je tu, abyste pro něj pracovali.

Zvláštní je, že na světě bylo mnohem víc nedorozumění a válek kvůli náboženství než z jakýchkoli jiných důvodů. To není zvláštní, ale

absurdní! Čím víc totiž lpíme na své víře, tím netolerantnější jsme vůči náboženské víře jiných lidí.

Zapomínáme, že jsme děti jednoho Otce a že se všichni snažíme plnit jeho vůli, i když třeba různým způsobem.

Jednu věc vím docela jistě – Bůh není tak úzkoprsý, jak si někteří lidé zřejmě představují. Je to všeobjímající láska, která si nevšímá ne-podstatných rozdílů ve formách, víře a vyznání, ale žehná každému, kdo se skutečně snaží podle svých schopností, jak nejlépe dovede, žít a pracovat v Jeho službách.

SVĚDOMÍ

JAK můžete ve službě Jemu nejlépe uplatnit inteligenci a schopnosti, kterými vás obdařil? Pokud jste na pochybách, zeptejte se svého svědomí, které je Jeho hlasem ve vašem nitru. Okamžitě vám řekne, co od vás žádá. Většinou to znamená projevit dobrou vůli a udělat to z vlastní vůle.

Zvířata se mohou prát a hrozivě vrčēt, psi rádi štěkají a koušou, protože je to jejich přirozenost, obvykle se však nemohou změnit a být velkodušní, dobročinní, užiteční a laskaví. Lidé to dokážou, zejména když to chápou jako svou mravní povinnost. To jest, pokud užívají boží lásku, kterou v sobě nosí, při službě ostatním.

LÁSKA

V Indii často vidíte fakíra, který se zapřísáhl, že nebude už nikdy užívat jednu ruku a nosí ji proto stále zvednutou. Tato paže usychá a odumírá. Právě tak skomírá a zhasne plamínek lásky, který má v sobě každý člověk, pokud jej neživíme. Jestliže však o něj pečujeme, roste, sílí a je stále jasnější.

Sloužit znamená vzdát se zábavy a pohodlí, abyste mohli podat pomocnou ruku těm, kteří to potřebují. Budete-li ostatním sloužit malými dobrými skutky i velkými činy, uvidíte, že ve vás plamen lásky stále poroste, až bude tak silný, že vás radostně přenese přes všechny těžkosti a útrapy života. Budete nad nimi, naplnění dobrou vůlí, a vaše svědomí, váš vnitřní hlas řekne: Tak to bylo správné!

Taková láska je jako milosrdenství, o kterém Shakespeare říká, že má dvojí účinek – přináší požehnání tomu, kdo dává, i tomu, kdo přijímá. Tato láska je částí Boha a je v každém člověku – je to jeho duše.

Čím víc lásky a dobroty člověk dává svým bližním, tím víc se jeho duše rozvíjí.

Správným krokem je četba Bible, hledání stopy boží vůle mezi lidmi – tuto vůli pak máte plnit svou vlastní dobrou vůlí a pomocí ostatním. Stanete se tak lepší a při své plavbě za štěstím bezpečně obeplujete útesy ateismu.

Nevyvozujte z toho, co jsem v těchto kapitolách řekl, že se vás snažím obrátit na nějakou novou víru – to nechci.

Mám jenom za to, že vy, kteří čtete tyto řádky, nemáte žádnou vyhraněnou víru nebo že se na vás snaží působit ateisté. Myslím, že si existenci Boha lépe uvědomíte studiem přírody než knih. Víím, že se to stalo mnoha zálesákům, námořníkům, vojákům a badatelům, kteří byli dřív bezvěrci.

Pokud zjistíte, že vám taková cesta nepomáhá, může být dalším krokem rozhovor s duchovním, který zná způsob, jak opravdovou víru nalézt.

STUDIUM PŘÍRODY

zahrnuje

ZÁZRAKY PŘÍRODY

od mikroskopických organismů až po neko-
nečno v astronomii

dějiny světa v geologii

evoluce

reprodukce

přírodní zákony

ŽIVOT

DUCHA PŘÍRODY

zvířata, jejich život a
instinkty

mateřská láska

rytiřskost samců

ochrana a pomoc

sebeobětování pro
obecné blaho

LÁSKA

KRÁSY PŘÍRODY

tvary a barvy, zvuk a
rytmus v přírodě

krása v umění

sebevyjádření v umění
a hře

radost z krásy

předávání radosti
jiným

ŠTĚSTÍ

BŮH

kolem nás a v nás

SLUŽBA BOHU

je zahrnuta v těchto oddílech

zdravá reprodukce
podle přírodních
zákonů

nesobecká láska a
ochota pomáhat
bližním

radost ze života a roz-
dávání štěstí

ROVERING

CÍLE ROVERSKÉHO Hnutí

NEDÁVNO byla v novinách zpráva o ženě, kterou v jejím obchodě přepadl a oloupil neznámý muž.

Odehrálo se to na ulici v poledne. Lupič se dal na útěk, žena ho pronásledovala a volala na chodce, aby ho zastavili. Jeden člověk se ptal, jestli je lupič ozbrojený, druhý se smál a řekl jí, aby si ho chytila sama, o což se skutečně pokoušela.

Za rohem se jí ztratil z očí. Narazila tam na dva malíře, kteří popřeli, že by ho viděli. Pak však ta odvážná žena zahlédla lupiče schovaného ne-daleko nich a sama ho popadla za límec.

Soudce, který dostal tento případ, učinil na adresu těch zbabělců několik velice peprných poznámek. Člověk může jen doufat, že jim zbylo ještě tolik sebeúcty, aby se zastyděli.

Tento případ se podobá dalšímu, který se stal před několika lety, kdy jedna ubohá, vyšinutá žena vstoupila do vody a když jí hladina sahala k pasu, potopila se před očima mnoha lidí – nikdo neměl dost odvahy, aby ji vytáhl.

Není to nic veselého. Jsou to bohužel dva nejvýraznější příklady toho, co se děje v mnohem větším měřítku. O nedostatku mužnosti a rytířskosti u části populace svědčí bití manželek, týrání dětí i zvířat.

Netýká se to jen jedné třídy. Dochází k tisícům rozvodů, kdy muži z lepších vrstev zradí své ženy, a jiní lidé zase zrazují svou vlast.

Vím, že za první světové války dokázali naši vojáci, že jsou skuteční muži. Pro toho, kdo má pesimistické názory v těchto věcech, jsou povzbudivou četbou záznamy o činech, které byly odměněny vyznamenáním za statečnost. Jak už jsem mockrát v této knize řekl, člověk se musí dívat na obě strany mince.

Máme krásné důkazy, jací mohou lidé být, když jsou vychováni k mužnosti. A na druhé straně zase důkazy, jací mohou být mizerové, když jsou ponecháni na pospas hospodám a špatnému prostředí.

Myslím, že život ve městě má velký podíl na tom, že se mladým chlapcům nedostává mužnosti. Vydejte se do australského buše nebo do jihoafrické stepi či do kanadských pralesů a najdete tam úplně jiný lidský rod. Novozélandčané jsou nejstatečnější lidé jaké znám. V těch zemích se

člověk musí protloukat sám. Neumí-li stopovat zvířata a číst z letu ptáků, zemře žízní nebo hladem.

Na poušti není voda a pekařství tam za rohem taky nenajde.

Jeho každodenní starostí je zapálit oheň, ulovit, očistit a upéci něco k jídlu.

Musí se postavit lvovi nebo vlkovi stejně pohotově, jak by člověk ve městě chytil vlak nebo nastupoval do tramvaje.

Všechny tesařské a truhlářské práce dělá sekerou, od ořezávání tužky až po kácení stromů a vysekávání otvorů, aby klády do sebe přesně zapadly a vznikl pevný srub.

Vzpomínám si, že když jsem byl v Kanadě, šla krajem zvěst, že sem přijela a chce se tu usadit jakási paní. Příštího dne se sjelo z okolních rančů, vzdálených i třicet kilometrů, přes čtyřicet honáků a dřevorubců i dalších lidí. O dva dny později se rozjízďeli do různých stran a nechali tu pěkný srub, dárek pro novou obyvatelku – „tetičku“, která se tam mohla hned nastěhovat.

Ačkoli je zálesák soběstačný, není sobecký. Je to nevybroušený diamant, ale ušlechtilý, jako kdysi bývali rytíři.

Skutky, za jaké by jim v Anglii udělila Královská společnost medaili, tam lidé konají každý den jako všední věc a nikoho to nepřekvapuje.

Typickou drobnou příhodu mi vyprávěl Stewart E. White.

„Na řece se vytvořila zácpa z plovoucích kmenů, dlouhá asi pět kilometrů. Muži se hned pustili do práce s háky na přední straně zácpy, aby se kmeny mohly dát znovu do pohybu.

Hradba trochu povolila, posunula se asi o třicet metrů po proudu, ale tam opět uvázla.

Potom se hnula jedna část zátarasu, odpojila se od hlavní masy klád, takže mezi nimi vznikl volný úzký pruh. Jeden z mužů uklouzl a spadl do této mezery. Než se vyškrabal ven, dala se do pohybu druhá část uvázlých kmenů.

Nic nemohlo toho nešťastníka zachránit před rozmačkáním. Chlapík, kterému říkali Sam – příjmení neznám – se rozběhl přes plovoucí klády na konec první uvolněné části barikády, popadl postiženého člověka za límec, vytáhl ho z vody a s vypětím všech sil s ním vyšplhal po pohyblivé mase kmenů. Dostal se na vrchol barikády právě v té chvíli, kdy se dvě odtržené části zácpy s dunivým praskotem spojily.

Byl to úžasný kousek. Všichni jiní lidé kromě těchto ocelových mužů by nešetřili chválou a gratulacemi. Sam pořád ještě držel toho chlapíka za límec, pak ho obrátil a pořádně ho nakopl.

Čert tě vem! řekl. A to bylo všechno. Znovu se dali do práce, aby uvolnili zatarasené koryto.

V novinách byla zpráva o velice podobném případu, pod titulkem Dřevařův statečný čin.

Přes Larsonovo jezero jel vůz s nákladem klád, když tu se prolomil led a koně i s nákladem se octli ve vodě. Vozka místo aby se hleděl sám zachránit, potopil se v ledové vodě skoro do pětimetrové hloubky a po dlouhém zoufalém zápasu se mu podařilo oba koně zachránit.

Nemyslete si podle toho, co jsem napsal o městských lidech, že jimi opovrhují. Sám jsem žil nejdřív ve městě a jedni z nejlepších válečných zvědů, které jsem poznal v Jižní Africe a ve Francii, byli chlapi z londýnského předměstí. Díky svému elánu a inteligenci se výborně adaptovali na svou práci.

ROVER – ZÁLESÁK NA TOULKÁCH

VE chvíli, kdy píšu tyto řádky, táboří na mé zahradě živoucí příklad toho, čeho bych rád dosáhl ve větším měřítku touto knížkou.

Je to urostlý rover, asi osmnáctiletý mládenec. Přišel z daleka se svým batohem, ve kterém má jen lehký stan, přikrývku, kotlík a jídlo.

Nosí ještě sekeru a laso. V ruce pevnou hůl se zvláštní vyřezávanou hlavicí – jeho vlastnoruční práce.

Ve své výzbroji má navíc mnohem důležitější věc – šťastný úsměv na opálené tváři.

Včera v noci spal venku, v prudkém větru a dešti, ačkoli jsem mu nabídl nocleh pod střešou. Jen se smíchem poznamenal, že bylo horké léto a studený vítr je pro něj příjemná změna. Měl rád čerstvé povětří. Sám si vařil a dovedl se všude pohodlně zařídit jako starý válečník. Dnes ukazoval místním skautům, jak nejlépe zacházet se sekerou, a potom jim dokázal, že umí se svým lasem kohokoli dokonale svázat. Stromy pozná podle kůry a ptáky po zpěvu. Vyleze na každý strom a skálu. Zkrátka zdravý, veselý, zkušený mladý zálesák.

Přestože je z města, patří k těm, kteří sami ze sebe vychovávají muže.

Přiznal, že ve všedních dnech se učí v jakémsi strojírenském závodě ve velkém městě. Ven jezdí rád nejen proto, aby si odpočinul od práce, kterou

si oblíbil, ale aby unikl obhroublým, sprostým řečem, které jeho spolupracovníci považují za projev mužnosti.

Řekl mi, že dostal nejednou za ucho, protože se těch „zábav“ neúčastní, a sám také pár pohlavků rozdal, aby se jeho spolupracovníkům rozsvítilo v makovici.

Dokázal toho však ještě víc. Spíš než pohlavky jeho osobní příklad probudil v několika mládencích z dílny zájem o jeho ideály a výpravy. Teď se z nich také stali roveři.

Díky jeho příkladu získali nový pohled na život a něco lepšího, vyššího, pro co mohou žít. A to je skvělý příklad roverské služby.

Jste všestranně zdatní?

Samozřejmě, že jste, umíte číst a psát atd. No – a umíte třeba plavat?

Ovšem.

Předpokládám, že dokážete porazit v boxu stejně těžkého soupeře a ubránit se chvatu džiu-džitsu.

Nosíte sami své golfové hole, dokážete vystopovat jelena, vytáhnete bez pomoci jiných velkou rybu z vody – nebo potřebujete někoho, kdo by tohle všechno udělal za vás?

Umíte podojit krávu, zapálit oheň a občas si uvařit jídlo? Nebo musíte hladovět, protože jste závislí na nějaké ženě, která za vás vykoná všechny tyhle jednoduché práce?

Umíte se překonat a pomoci jiným lidem? Víte například, jak zastavit splašené koně, zachránit tonoucího nebo poskytnout první pomoc při krvácení z tepny?

Pokud neumíte podobné drobnosti, měli byste se přidat k roverům, protože se u nich naučíte tohle všechno a ještě spoustu dalších užitečných věcí.

Ve škole jste se všichni učili pohromadě. Dostali jste základní vzdělání a naučili se, „jak se učit“.

Teď je na vás, abyste se učili sami pro sebe věci, které upevní váš charakter a pomohou vám v životě uspět, protože z vás udělají muže.

V každém případě vám poradím jeden způsob, jak toho dosáhnout. Staňte se roverem – zálesákem.

CÍL BRATRSTVA ROVERŮ

ROVEŘI jsou bratrstvo života pod volnou oblohou a služby. Jsou to poutníci dalekých cest, lesní tuláci a táborníci, schopní se o sebe postarat,

připravení sloužit jiným. Ve skutečnosti je to věkově starší odvětví skautského hnutí – mladí muži, kterým je přes sedmáct let.

Čtyři hlavní cíle skautského výcviku v lesní moudrosti:

Charakter a inteligence.

Rukodělné práce a dovednosti.

Zdraví a síla.

Služba druhým a občanství.

Roverské bratrstvo vzniklo ve Velké Británii a rozšířilo se do mnoha zemí.

Není to pouhé bratrstvo, je to bratrstvo radostné, s táborovou družností, krojem, klubovny a schůzkami po celém světě.

Protože to je bratrstvo poutníků, můžete se jako jeho členové vydat do ciziny a tam uzavřít přátelství s bratry rovery jiných národností.

Tato stránka našeho hnutí není jen zajímavá a výchovná, ale představuje skutečný krok k zajištění budoucího světového míru, založeného na vzájemné dobré vůli.

Jestliže jste skauti, jistě o tom hodně víte.

Pokud jste dosud neskautovali, první věc, kterou potřebujete, je pár pořádných bot a nebojácné srdce. Vypůjčete si, vyškemrejte nebo kupte základní příručky, ty vám poskytnou informace o výpravách a táboření, abyste mohli začít.

TÁBORNICKÁZKUŠENOST

MĚL jsem to štěstí, že jsem tábořil v mnoha různých zemích světa, v kanadských pralesích, středoafričské džungli, egyptské poušti, u norských řek, v jihoafrické stepi, horách Himálaje i jinde. Každé z těchto míst bylo jinak krásné. Ale i vaše země má své zvláštní kouzlo a půvab, kterému se nic nevyrovná, i kdybyste prošli celý svět.

Nádherné na ní je, že můžete tábořit skoro za humny, za pár haléřů a s minimální časovou ztrátou a zanedbatelnými obtížemi. Z dusivého kouře a zamořeného ovzduší hlučných měst odejdete do kopců a lesů, kde je čerstvé povětří, zhluboka se napijete čistého vzduchu a v žilách vám začne kolovat nová krev.

Až budete neúnavně rázovat pevným krokem zdravého člověka, poznáte radost ze života. Na pouti přes hory a doly, stále se měnící krajinou, se cítíte svobodně. Všechny výhledy se otevírají vašemu pohledu, můžete jít nebo zůstat na místě a upravit si lůžko na noc kdekoli se vám zlíbí.

Na vaší nátuře a náladě závisí, zda máte raději osamělé toulky nebo putování ve skupině. V příručce Svazu turistů píše jeden nadšený tulák, že vyznává osamělé chození, při kterém člověk pije krásu nebe i země. Říká: „Pane Bože, ochraňuj nás před všemi línými žvanily, reformátorskými řečníky, lidmi studujícími své druhy, politiky, hráči golfu a všemi horlivými přírodovědci.“

RADOST Z PUTOVÁNÍ

ŽÁDNÁ radost se nemůže rovnat radosti z přípravy jídla na ohničku v podvečer a nic tak nevoní jako žhnoucí dřevěné uhlíky.

Nikde nemáte takový výhled jako ze svého doupěte na úbočí kopce v lesnatém kraji. A nikde se tak nespí jako pod širou oblohou v teplém spacáku na dobré podložce. (Tulácké tajemství noci v teple: víc pod vámi než nad vámi.)

Za zvuků noci a ve společnosti zvířat a ptáků se cítíte jako jejich druh, tvoříte jedno bratrstvo přírody.

Děšť? Zima? Ano, dá se předpokládat, že přijdou, ale vy si jich prostě nevšímáte, zahřejete se pohybem a jste zvyklí tábořit na konci každého týdne.

Nezáleží na tom, zda putujete sami nebo s kamarády či se svou družinou.

„Nikdo, komu je míň než třicet, není tak netečný, aby se mu při pohledu na cikánský tábor nerozbušilo srdce... Přece je v lidech ještě trochu života a mládí vždycky najde způsob, jak pohrdnout bohatstvím, všechno hodit za hlavu a vydat se na toulky s batohem na zádech.“ (R. L. Stevenson)

Spřízněné duše, které na toulkách potkáváte, tajná sekta tuláků, trampů, zálesáků a táborníků, ve vás vyvolávají spoustu nových myšlenek, díváte se na svět z mnoha nových úhlů.

Posílí se tím lidská stránka vašeho charakteru, a pokud chcete, můžete své výpravy změnit v rytířské toulky, na kterých prokazujete dobré skutky všem lidem bez rozdílu.

JAK SE STÁT ROVEREM

NEJLÉPE když se staneš členem roverského kmene, který pracuje při některém skautském oddílu nebo středisku.

Jako rover budeš provádět pestrý, všestranný program, k němuž patří stopování, rozdělávání ohně, vaření, stavba stanu, vázání uzlů, zacházení se sekerou, čtení mapy, odhadování vzdáleností, předpovídání počasí, pozorování přírody a mnoho dalších věcí.

Cílem roveringu je bratrství a služba jiným lidem. Roverský program má mladým lidem umožnit, aby se rozvíjel jako

šťastní

zdraví } občané

užiteční

a poskytnout každému příležitost, aby si zajistil úspěšnou životní dráhu.

Starší chlapci tak mohou zůstat pod vlivem skautských ideálů v obtížné době dospívání.

Rovering rozšiřuje skautský program pro mladé muže o zálesácké disciplíny a náročné rukodělné práce s přírodním materiálem. (Mnoho lidí se mě ptalo, co je na skautingu nejzábavnější. Tady je odpověď.)

Pomáhá mladým mužům, kterým je aspoň osmnáct let, při skládání čekatelských a vůdcovských zkoušek.

Dává mladým lidem příležitost k užitečné službě jiným.

Roveři se organizují v kmenech, složených ze dvou nebo více družin, vedených předákem.

Chceš-li vstoupit do roverského kmene a neprošel jsi skautským výcvikem, musíš mít rád život v přírodě, táboření, putování a zachovávat skautský zákon.

Ve zkušební době zjistíš, zda ti rovering vyhovuje a zda jsi ty sám vhodný pro rovering.

Očekáváme od tebe, že se do hloubky seznámíš se zněním a smyslem skautského slibu, zákona a se skautským programem.

Teprve pak můžeš být přijat do roverského kmene.

Přijímací obřad se provádí podle kmenových zvyklostí. Jeho součástí je skautský slib, který musí složit ten, kdo ho neskládal dřív ve skautském oddíle.

LESNÍ MOUDROST

V zapadlých krajích se udržují tradice a řemeslné dovednosti, které roveři přirozeně přebírají. Všechny cikánské kmeny mají svoje zvyky, znaky i vlastní jazyk, ať žijí v Británii, jižní Evropě nebo na Východě.

Indiáni zase mají malebné tradice a obřady, stejně tak Arabové, Maorové, Zuluové, Masajové a další. Všechny jsou zajímavé a stojí zato je studovat, protože poskytují romantické náměty k činnosti.

Poznal jsem většinu těchto lidských kmenů, které stojí na nižším stupni civilizačního vývoje. Nejvíc jsou napodobováni američtí Indiáni, přestože jejich dnešní představitelé nejsou zdaleka tak zajímaví a inspirativní, jako byli jejich předkové. Snad až na několik málo Indiánů, kteří stále ještě loví v lesích, jsou Arabové (ten správný druh) ušlechtilejší, Zuluové statečnější válečníci, indičtí cikáni lepší lovci, Maorové tělesně zdatnější, australská domorodci lepší stopaři. Všichni mají velké přednosti, dokud se nedostanou do ničivého vlivu civilizace a alkoholu.

Skutečný zálesák miluje a přejímá mnohé z malebných prvků a podnětů primitivního umění a řemesel všech těchto kmenů.

Historie totemů a jejich rozšíření po celém světě je zajímavým námětem studia a praktické využití totemových znaků vytváří univerzální jazyk, který společenství milovníků volných toulek přírodou přejímá a rozumí mu.

BUĎ PŘIPRAVEN

BUĎ připraven je skautské heslo.

Náměty pro táboření a putování jsem načrtl jen v hrubých rysech, protože i když jsou zábavné a upevňují zdraví, představují jen krok ke vzdálenějšímu cíli. A tento cíl můžeme vyjádřit slovy: buď připraven na dospělost. Samozřejmě pokud žijete v rozvojové nebo necivilizované zemi, můžete je využít v každodenním životě. Pomohou vám získat zručnost, znalosti a sebedůvěru zálesáků a to vám pomůže ve vaší práci, ať je jakákoli. Naučíte se obdivovat zázraky a krásy přírody. A především vám to pomůže při službě ostatním, kterou budete jako dobří občané vykonávat.

Špatný občan je ten, kdo se stará jenom sám o sebe. Dobrý občan je ten, kdo je připravený podat lidem kdykoli pomocnou ruku.

Říkám připravený – ne jenom ochotný. Ochotných lidí je spousta, ale když dojde na činy, příliš často se zjistí, že tito lidé nevědí, co a jak udělat, protože se to nikdy nenaučili, takže nejsou k ničemu.

Roveři proto musí být nejen připravení zasáhnout v kritické situaci, ale musí také vědět, co v takových chvílích udělat, aby jejich pomoc ostatním byla účinná.

O SKAUTSKÉM ZÁKONU

ZA první světové války skauti sesbírali peníze na několik rekreačních objektů pro vojáky z fronty.

Na zdi uvnitř budov visel skautský zákon. Vojáci, kteří se chystali do zákopů v přední linii, cítili, že tento zákon často překračují.

Mnohý z nich si tedy poprvé v životě uvědomil, že ačkoli je ve škole učili jako nerozlišené stádo, v kostele poslouchali kázání určené celému stádu oveček, na vojně s nimi zacházeli jako se stádem – přesto je každý jedinečnou bytostí, která žije svůj život, má své vlastní vědomí, vlastní duši a o to všechno ho může v kterémkoli okamžiku připravit smrt.

Zneklidnilo ho, když si uvědomil, že nemá žádnou duchovní útěchu, žádný pevný bod, o který by se opřel. O náboženství a o Bohu toho věděl jen málo – a přece cítil potřebu něčeho podobného, nevěděl však, co by to mělo být.

A pak uviděl skautský zákon, celý ho přečetl, pak četl znovu a začal o něm přemýšlet.

Tady bylo najednou něco, co mohl dodržovat, a zdálo se, že by mu to dělalo dobře.

Přišel tedy a ptal se, jestli „se může přidat“. Cítil, že když bude tento zákon dodržovat nejlépe, jak dovede, získá aspoň útěchu, že se před smrtí snažil žít co nejlépe – a nikdo nemůže udělat víc než to.

Dali jsme mu možnost, aby se přidal. To mělo za následek, že ne jeden člověk, o kterém jsem vyprávěl, ale celé stovky mužů složily slib, že budou za všech okolností a co nejlépe dodržovat skautský zákon.

Stejně je to i s tebou, který čteš tuto knížku.

Byl jsi vychován jako příslušník stáda, chystáš se na frontu v životním boji, jednoho dne tě odvolá smrt – může to být za dlouhý čas, ale také velmi brzy – a až ta chvíle přijde, měl bys umírat s jedinou myšlenkou: „Dělal jsem v životě to, co opravdu stálo za to, nebo jsem svůj čas promarnil?“

Proto navrhuju, abys to udělal tak jako muži na frontě. Pročti si skautský zákon, uvažuj o něm a pak se přidej k roverům.

SKAUTSKÝ ZÁKON

SLOVO rover má stejný význam jako pravý muž a dobrý občan. Roveři se řídí stejným zákonem jako skauti, jeho doslovným zněním i smyslem, ale měli by se na něj dívat z jiného úhlu – jako muži. Základním principem skautského zákona v obou případech zůstává odmítání vlastního

sobectví, uplatňování dobré vůle a pomoc ostatním. Nepovažuj ho za návod ke zbožnosti, ale k mužnosti.

1. Skaut je pravdomluvný

Jako rover nesmíš nikdy podlehnout pokušení, jakkoli silnému nebo skrytému, abys udělal něco nečestného nebo pochybného – ani v těch nejmenších maličkostech. Když jednou složíš slib, nemůžeš ho vzít zpátky.

„Roverovo slovo platí!“

„Roverovi pravdu, nic než pravdu.“

2. Skaut je věrný a oddaný

Jako dobrý občan jsi jedním z týmu, „který hraje hru“ čestně, pro dobro všech. Kdo stojí v čele vašeho státu, skautského hnutí, přátelé i spolupracovníci se na tebe mohou spolehnout, že pro ně uděláš všechno, co je v tvých silách – i když od nich nemůžeš očekávat, že vždycky pro tebe udělají to, co bys chtěl. Kromě toho buď věrný sám sobě, nesniž se k nečestné hře, nezraď žádného člověka, ať je to muž, nebo žena.

3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným

Pro rovera je nejvyšším úkolem služba. Musí na tebe být za všech okolností spolehnutí, že ochotně obětuješ čas, pohodlí a když to bude třeba, i svůj život pro ostatní.

„Obětavost dodává službě pravou cenu.“

4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta

Rover pohlíží na sebe a své druhy jako na syny stejného Otce, bez ohledu na rozdíly v názorech, třídním původu, náboženském vyznání a státní příslušnosti. Jako rover musíš odstraňovat své předsudky a hledat u druhých to dobré. Kritizovat to špatné umí každý hlupák. Když budeš s láskou přistupovat k lidem v jiných zemích, pomáhat v šíření dobré vůle a udržení míru mezi národy, pomůžeš nastolit království boží na Zemi.

„Všichni lidé jsou bratři.“

5. Skaut je zdvořilý

Rover je zdvořilý a ohleduplný k ženám, starým lidem i dětem – tak jako bývali za dávných dob rytíři. A co víc, je zdvořilý i ke svým protivníkům.

„Kdo v právu je, neztrácí náladu. A kdo v právu není, nemůže si to dovolit.“

6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských

Uvědom si sounáležitost s jinými božími tvory, kteří přišli na tento svět podobně jako ty sám, na jistý čas, aby se těšili ze života. Špatné nakládání se živočichy je tedy špatná služba Bohu.

„Rover musí být laskavý.“

7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců

Jako rover musíš být ukázněný, ochotně se podřizovat pro dobro celku. Nejukázněnější společenství lidí je společenství nejšťastnější, ale ukázněnost musí být založena na vnitřním souhlasu, ne jen vynucena zvenčí. Tím větší význam pro ostatní má tvůj osobní přístup.

8. Skaut je veselý myslí

Jsi-li rover, pohlížejí na tebe jako na člověka, který neztrácí hlavu a kritickým situacím čelí s veselou odvahou a optimismem.

„Když hlavu neztrácíš, ač všichni kolem tebe propadají panice,... potom jsi, synu můj, muž.“

9. Skaut je hospodárný

Jako rover budeš hledět kupředu a nebudeš utrácet čas ani peníze v této chvíli jalovými zábavami, spíš této chvíle využiješ k budoucímu úspěchu. Chovej se tak, abys nebyl přítěží, ale mohl jiným pomáhat.

10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích

Od rovera se očekává nejen čistota myslí, ale i čistota jednání.

Schopnost ovládat sexuální pud a střídmost v tomto směru. Osobní příklad ostatním v čistotě myšlenek, slov a činů.

Skautský zákon má ještě jedenáctý, nepsaný bod: Skaut není hlupák. Ale ten snad pro rovery není nutný. Jako rover musíš mít na paměti, že při přechodu z dětství k dospělosti se skautský zákon už neučíš dodržovat, ale skutečně se jím v životě řídíš. Nadto máš teď odpovědné postavení, dáváš ostatním příklad, který je může vést k dobrému i zlému, podle toho, zda skautské zákony zachovááš, nebo přestupuješ, a nakolik dodrжуješ slib, který jsi složil.

ROVERSKÝ PROGRAM

HESLEM roverů je služba.

Všichni roveři by měli všemožně pomáhat svému (nebo jinému) skautskému oddílu nebo smečce vlčat. Získají tak praktické zkušenosti

při vedení skautů a ty se jim hodí, až se budou připravovat k vůdcovské a později i otcovské úloze.

Když roven pomáhají vůdcům, měla by jim být svěřena přesně vymezená role i odpovědnost.

Spolupráce a mezidružinové aktivity v podobě setkání, her a společné činnosti jsou nezbytné, pokud se mají skauti ve středisku navzájem poznat, sblížit a soutěžit mezi sebou.

Aktivity se dělí do dvou skupin:

1. Skautská služba
2. Služba veřejnosti

Nejdřív k té druhé. Roverské družiny mohou pracovat jako součást místních prospěšných institucí – Červeného kříže, dobrovolného hasičského sboru. Domu dětí a mládeže, klubu apod.

Ve vlastním středisku mohou roveři pracovat jako vedoucí včlat, tajemníci, organizátoři her, instruktoři, členové rady, vůdci zástupci. Pomáhají i jiným střediskům, dětským domovům, vykonávají pořadatelskou službu při shromážděních a sportovních podnicích.

V roverském programu by mělo být co nejvíc táboření a her pod volnou oblohou – to je velmi důležité. Salonní skauting nepřichází v úvahu. Další náměty, které tu uvádím, jsou jen příkladem.

Činnost venku

atletika
cyklistika
horolezectví
plavba po řekách
skauting
sportovní hry
vycházky, výlety, výpravy
táboření
zahraniční cesty

Činnost pod střechem

debatní klub
divadelní představení
gymnastika
hry
judo
lidové tance
společenské večery
studijní kroužky
zpěv

Cenným přínosem bývají odborníci, které pozveme, aby uspořádali přednášku nebo nám něco zajímavého ukázali.

RADOST ZE ŽIVOTA

A. C. Benson říká v Domě ticha:

„Má-li být život šťastný, musí sestávat ze správného poměru množství činnosti a zábavy; tato slova užívám v jejich nejlepší smyslu.

Nejdokonalejší a nejčistší radost mi stále víc poskytuje příroda. Pokusem jsem dokázal, že život poznamenaný mnoha negativními událostmi nemusí vyústit v nespokojenost, lhostejnost a chlad.“ Nezmiňuje se, i když to všude naznačuje, že k úplnému štěstí patří služba ostatním.

Souhlasím s pisatelem předchozích myšlenek v tom, že mi k radosti stačí čistý vzduch a volná krajina za městem (když se nemohu vypravit do hor a lesů). Naneštěstí většina z nás má krátké prázdniny a nemůžeme se vydat nikam daleko. Jsou tu však weekedy, kdy je příležitost k vycházkám a výpravám. I když jsou krátké, poskytnou hodně radosti.

ROVEROVA ODPOVĚDNOST

JAKO rover musíš na sobě pracovat, aby z tebe byl lepší člověk a lepší občan. Pamatuji, že ať si to uvědomuješ, nebo ne, vzhlížejí k tobě chlapi z vašeho skautského oddílu a z vaší čtvrti. Kluci strašně rádi napodobují. Slovo strašně užívám proto, že člověka naplňuje strachem vědomí, jak by mohl těm chlapcům uškodit nebo prospět, když je jejich vzorem.

Mají silný sklon vidět hrdinu v starším kamarádovi, který získal jejich obdiv díky své osobnosti nebo nějakým činem.

Jako rover nebo starší, obklopený mladšími bratry, neseš odpovědnost, kterou si nejdřív ani neuvědomuješ. Podle toho, jak jednáš, můžeš ovlivnit spoustu chlapců jak v dobrém, tak ve špatném slova smyslu.

„Být dobrý je ušlechtilé – ale učit ostatní, jak být dobrý, je ušlechtilější – a mnohem jednodušší.“ To říká Mark Twain. O druhé části jeho výroku mám pochybnosti. Učit většinou znamená jít sám příkladem; proto musíš být opatrný.

Buď opatrný, když ne kvůli sobě, tak kvůli ostatním. Sám vidíš, že pokud chceš prospět mladším bratrům, máš obrovskou příležitost. Můžeš jim ukázat cestu, po které se za tebou vydají k veselému, mužnému přátelství, rovnému jednání a čisté řeči.

Přemýšlej, jestli nemáš nějaké nedostatky, které by jiní neměli napodobovat, a zkus je nahradit něčím lepším. Uvádím tu několik příkladů nejběžnějších chyb.

Vznětlivost	Rozzlobíš se, když se ti věci nedaří nebo tě lidé popichují	Přinuť se k úsměvu a pak se vysměj ubohosti svého podráždění. Jsi-li v právu, nemáš důvod se zlobit. Nejsi-li v právu, nemůžeš si to dovolit.
Kouření	Nezapomeň, že tě chlapci napodobují a kouření škodí jejich zdraví	Nekuř v jejich společnosti. A nekuř vůbec!
Nedobré řeči	Kleješ a nadáváš, když jsi podrážděný nebo když si nedáváš pozor?	Zkus si zapískat a hrubost spolknout.
Ulejšáctví	Máš sklony „nechat to jiným“? (Američané říkají „nechat to Jirkovi“). Dívat se na ostatní, jak pracují nebo si hrají, předem vidět obtíže?	Vyhrň si rukávy a chutě do díla. Následuj svatého Jiří a s úkolem se vypořádej.
Pomlouvání	Rád mluvíš o chybách jiných lidí a vidíš jen jejich slabosti?	Řekni si, že i v tom nejhorším je 5 % dobrého. Najít to, v tom je vtip!
Netrpělivost	Chceš, aby všechno bylo už už hotové? Nadáváš, když nejde všechno hned podle tvých představ?	Vytrvej – a dokážeš to! Tajemství úspěchu spočívá v trpělivosti.
Zasmušilost	Nedostatek smyslu pro humor.	Jako je ve všem nejméně 5 % dobrého, je tam i 5 % humoru.
Nesnášenlivost	Jsi vášnivý obránce své společenské třídy, politické strany nebo vyznání?	Tyto rozdíly se ve skautském bratrstvu stírají. Cvič se v toleranci.
Nezávislost	Za tímto slovem se často schovává neposlušnost, nedostatek věrnosti a ukázněnosti.	Rozvíjej v sobě smysl pro odpovědnost a ukázněnost v duchu myšlenky „hrát pro svou stranu a ne pro sebe“.

Sobectví	To je nejhorší nedostatek naší rasy, způsobuje malý rozhled a přispívá k osobní nespokojenosti.	Jednej nesobecky, to znamená nejdřív ostatní, potom já.
Nespokojenost	Je to většinou důsledek egocentrismu a příliš vážného pohledu na svět.	Dělej ostatní šťastné a budeš sám šťastný. Hledej dobré v tom, co máš. Zapomeň na osobní ambice.
Pesimismus	Dovolíš, aby těžkosti či nebezpečí nějakého druhu zastínily jeho dobré stránky?	Optimismus je forma odvahy, která dává ostatním sebedůvěru a vede k úspěchu.

Vzpomeň si sám na další slabosti a jejich protilátky.

VYŠŠÍ SLUŽBA ROVERŮ

MEZI nejrůznějšími formami služby, o kterých jsem se zmínil, se nezdá být vedení skautů nebo vlčat na první pohled nijak důležité. Když se však nad tím zamyslíš, je to jedna z největších služeb – možná vůbec ta nejvyšší. Máš k ní nejsnadnější přístup, pro rovera je doslova na dosah ruky. Je to služba, ve které můžeš mít velké výsledky. Vychováváš z chlapců muže, rostou ti doslova pod rukama a to je dobře vidět. Pro tvou zem to může mít ohromnou cenu.

Jak už jsem se zmínil, náš národ naléhavě potřebuje dobrovolníky, kteří by pomáhali při výchově. Dnešní chlapci, pokud chtějí v životě obstát, toho musí umět daleko víc než jen číst, psát a počítat. Zápasíme s nedostatky školského systému, chybějí učitelé. Proto je dobrovolná pomoc „starších bratrů“ tolik potřebná.

Roveři, kteří pomohou s výcvikem nebo vedením skautského oddílu či vlčácké smečky, zejména na táboře, konají neocenitelnou službu. Zároveň jim to dá uspokojení. Každý, kdo cvičil psa nebo koně, poznal, jaké uspokojení to přináší. Oč lepší je to v případě lidského mláděte, když vidíš, jak se mění a formuje jeho charakter. Potom víš, že jsi udělal něco, co za to opravdu stálo.

DÍRA JE PROTO, ABY SE SPRAVILA

POKUD jste vy, kteří čtete tyto řádky, už někdy narazili na nějaké „úskalí“, chci vám vyprávět, jak jsme se kdysi plavili s kamarádem přes jedno kanadské jezero v kánoji z březové kůry a narazili do plovoucího kmenu. Nebyla to prudká srážka, ale březová kůra je velmi tenká a dírou začala dovnitř vnikat voda. Abychom se zachránili, museli jsme pádlovat ze všech sil k nejbližšímu ostrůvku.

Díru jsme zatím ucpali starým kloboukem, jak nejlépe jsme uměli.

Vyhráli jsme ten závod jen o prsa. K pevné zemi jsme přirazili právě ve chvíli, kdy se loďka málem potopila.

Vytáhli jsme ji na plochou hladkou skalku, vynesli z ní věci a obrátili ji dnem vzhůru.

Potom jsme se dali do opravování. Z jedlí jsme nasbírali gumě podobnou pryskyřici a rozdělali ohniček, abychom ji na něm roztavili. Na díru jsme přilepili záplatu z hadru a plátku čerstvé kůry. Kánoe byla za chvíli v tak dobrém stavu jako před nehodou. Vydali jsme se tedy opět na cestu. Tentokrát jsme se však pozorně rozhlíželi, abychom se vyhnuli všem kmenům a útesům.

Tak je to i s vámi, když někdy narazíte na úskalí. Nemyslete si, že je to váš konec. Pospěšte si, abyste se nepotopili a svůj člun opravte. Možná že to bude těžké, ale napřete síly a určitě to dokážete. Podle druhu úskalí, na které jste narazili, použijte prostředky, o nichž jsem psal v předcházejících kapitolách, polepšete se a pokračujte v plavbě s odvahou a dávejte dobrý pozor. Když jednou narazíte, budete příště vědět, jak se úskalí vyhnout, a vaše plavba může být stejně úspěšná jako u kohokoli jiného.

POSLEDNÍ SLOVA

NA mých hodinkách je devět večer, v mém životě se připozdívá. Brzo bude čas ke spánku. Na těch vašich je však teprve jedenáct dopoledne, nejlepší část dne máte ještě před sebou.

Prožil jsem nádherný den. Přinesl mraky i přeháňky, ale byl také plný krásné sluneční záře.

A vy – co uděláte se svým dnem? Chcete-li, bude stejně šťastný, jako byl ten můj. Nesmíte ho však prozahálet čekáním, až se něco stane, ani ho většinu prospat.

Probudte se! Dejte se do práce! Máte jen jeden život, a tak prožijte každou jeho minutu, jak nejlépe umíte.

Když budete přes den pracovat, v noci se vám bude výborně spát.

Lidé, kteří jsou v noci neklidní a nemohou spát, většinou bílý den prolenoší.

Když budete správně řídit svůj člun, štěstí vám neunikne. Přeju vám z celého srdce úspěch a loučím se s vámi skautským pozdravem – dobré táboření!

ROVER

Vybrané kapitoly z knihy Rovering to Success

Lord Baden-Powell of Gilwell

Překlad: Alena Bártová, Miloš Zapletal

Redakce: Roman Šantora

Ilustrace na titulní straně: autor

Grafická úprava a DTP: Marek Bárta

Vydal:

Junák – český skaut

Tiskové a distribuční centrum, z. s.

Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1

jako svou 297. publikaci

Praha 2016

Vydání druhé, první elektronické.

Výňatek ze souborného vydání Vlče – skaut – rover, edice
Skautské prameny, 1993.

ISBN 978-80-7501-092-6

ePUB